

τμήμα
Οικονομικών Επιστημών
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2025/2026

Ρέθυμνο, 14 Φεβρουαρίου 2026

Σκοπός Μαθήματος

Στο μάθημα αυτό γίνεται επισκόπηση των προκλήσεων της οικονομικής πολιτικής στις αναπτυσσόμενες χώρες και εξετάζονται τα υποδείγματα που έχουν αναπτυχθεί για να εξηγήσουν τις εξελίξεις στις χώρες αυτές και τις σημαντικές διαφορές μεταξύ χωρών στα επίπεδα ανάπτυξης τους. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη συμβολή των διαφορών στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, των πηγών χρηματοδότησης και των θεσμών ως προσδιοριστικών παραγόντων των αποκλίσεων στα επίπεδα ανάπτυξης επιμέρους χωρών. Γίνεται ανάλυση της μεθοδολογίας για την καταγραφή της φτώχειας και της μέτρησης της εισοδηματικής ανισότητας.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=32

Απαιτούμενες γνώσεις

Μαθηματικά Ι (ΟΙΚ1001), Μαθηματικά ΙΙ (ΟΙΚ1004), Μακροοικονομική Θεωρία Ι (ΟΙΚ1002), Μακροοικονομική Θεωρία ΙΙ (ΟΙΚ2001).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να τεκμηριώνει τις διαφορές στα επίπεδα ανάπτυξης ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών.
- Να κατέχει τη στατιστική μεθοδολογία για τη μέτρηση της ανισότητας και της φτώχειας.
- Να παρουσιάζει, να αναλύει και να κρίνει τα βασικά υποδείγματα οικονομικής ανάπτυξης αναγνωρίζοντας το ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου, των πηγών χρηματοδότησης και των θεσμών στα υποδείγματα αυτά.
Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Προσαρμογή των εργαλείων μικρο και μακρο-οικονομικής ανάλυσης σε οικονομίες αναπτυσσόμενων χωρών (Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις).
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των εργαλείων οικονομικής ανάλυσης και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Κριτική θεώρηση των υποδειγμάτων οικονομικής ανάπτυξης (Προαγωγή της αυτόνομης οικονομικής σκέψης).
- Αυτόνομη εργασία μέσω των εβδομαδιαίων ερωτήσεων ανάπτυξης.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε τρεις εργασίες (15% του τελικού βαθμού), στην προαιρετική ενδιάμεση εξέταση και την τελική γραπτή εξέταση (85% του τελικού βαθμού). Από την ενδιάμεση προαιρετική εξέταση οι φοιτητές μπορούν να πάρουν μπόνους (μέχρι 1.2 μονάδες). Το μπόνους αντιστοιχεί στο 12% του βαθμού της ενδιάμεσης εξέτασης αν ο βαθμός είναι 5 και πάνω. Για να συνυπολογιστεί το μπόνους θα πρέπει τόσο ο βαθμός της ενδιάμεσης όσο και της τελικής εξέτασης να είναι 5 και πάνω. Οι δύο γραπτές εξετάσεις περιλαμβάνουν κυρίως ερωτήσεις ανάπτυξης - επίλυσης προβλημάτων αλλά και ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.

Φροντιστηριακά
μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Todayo M.P. και Smith St.C. (2016). **Οικονομική της Ανάπτυξης (12η Έκδοση)**, Εκδόσεις Τζιόλα, Αθήνα.

Συμπληρωματική
βιβλιογραφία

Βαβούρας, Ι.Σ. (1999). **Πολιτική Οικονομικής Ανάπτυξης**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Banerjee, A. and Duflo, E. (2006). **Economic Lives of the Poor**, Journal of Economic Perspectives, Vol. 21(1), pp. 141-167,

Forsyth, D. (2009). **Development Economics**, McGraw Hill, Maidenhead,

Gillis, M., D.H. Perkins, M. Roemer και Snodgrass, D.R. (2011). **Οικονομική της Ανάπτυξης**, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.

Ray, D. (1998). **Development Economics**, Princeton University Press, Princeton.

Ray, D. (2000). **What's New in Development Economics?**, The American Economist, Vol. 44, pp. 3-16,

Ray, D. (2010). **Uneven Growth: A Framework for Research in Development Economics**, Journal of Economic Perspectives, Vol. 24(3), pp. 45-60,

Thirlwall, A.P. (2013). **Μεγέθυνση και Ανάπτυξη**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Sala i Martin, X. (2006). **The World Distribution of Income: Falling Poverty and Convergence Period**, Quarterly Journal of Economics, Vol. 121(2), pp. 351-397,

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή

Σημειώσεις διδάσκουσας, Todaro και Smith, Κεφ. 1, Ray (2000), Κεφ. 1.

- Αντικείμενο των Οικονομικών της Ανάπτυξης.
- Διαφορές από τα Οικονομικά της Μεγέθυνσης.

2η Εβδομάδα: Χαρακτηριστικά των Αναπτυσσόμενων Χωρών

Σημειώσεις της διδάσκουσας; Todaro και Smith, Κεφ. 2, Ray (1998), Κεφ. 2.

- Εισόδημα και ανάπτυξη.
- Κατανομή του εισοδήματος.
- Διαστάσεις ανάπτυξης πέραν του εισοδήματος (υγεία, παιδική θνησιμότητα, προσδόκιμο ζωής, εκπαιδευτικό επίπεδο).
- Διαρθρωτικά χαρακτηριστικά των αναπτυσσόμενων χωρών (δημογραφικά, κατανομή επαγγελμάτων, διάρθρωση παραγωγής, εσωτερική μετανάστευση, διεθνές εμπόριο).

3η Εβδομάδα: Κλασικά Υποδείγματα Ανάπτυξης

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Todaro και Smith, Κεφ. 3.

- Βασικές υποθέσεις και προβλέψεις των υποδειγμάτων.
- Κριτική θεώρηση των υποδειγμάτων.

4η Εβδομάδα: Σύγχρονα Υποδείγματα Ανάπτυξης

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Todaro και Smith, Κεφ. 4.

- Η υποανάπτυξη ως αποτυχία συντονισμού.
- Η ύπαρξη πολλαπλών σημείων ισορροπίας.

5η Εβδομάδα: Ανισότητα και Οικονομική Ανάπτυξη

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Todaro και Smith, Κεφ. 5, Ενότητα 5.1.

- Μέτρηση της ανισότητας.
- Το ανεστραμμένο U του Kuznets.
- Αυτοτροφοδοτούμενη ανισότητα.

6η Εβδομάδα: Φτώχεια και Οικονομική Ανάπτυξη

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Todaro και Smith, Κεφ. 5, Ενότητες 5.2-5.5.

- Μέτρηση της φτώχειας.
- Παγίδες φτώχειας.

7η Εβδομάδα: Μεταβολές του Πληθυσμού και Οικονομική Ανάπτυξη
Σημειώσεις της διδάσκουσας, Todaro και Smith, Κεφ. 6.

- Υποδείγματα μεταβολής του πληθυσμού.
- Εξωτερικότητες εντός και μεταξύ νοικοκυριών.

8η Εβδομάδα: Ενδιάμεση Εξέταση

9η Εβδομάδα: Ο Ρόλος του Κράτους, η Κατανομή των Πόρων και η Διατηρήσιμη Ανάπτυξη

Todaro και Smith, Κεφ. 11.

- Ισορροπία έναντι μη ισορροπίας οικονομικής μεγέθυνσης.
- Κριτήρια επιλογής επενδυτικών σχεδίων.

10η Εβδομάδα: Μετακίνηση Πληθυσμού από τις Αγροτικές Περιοχές στις Πόλεις

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Todaro και Smith, Κεφ. 7,9.

- Στατικές και δυναμικές ωφέλειες από το διεθνές εμπόριο.
- Εξέλιξη των όρων εμπορίου.
- Το εμπόριο μεταξύ αναπτυσσόμενων χωρών.

11η Εβδομάδα: Χρηματοδότηση και Οικονομική Ανάπτυξη

Σημειώσεις της διδάσκουσας.

- Επίσημα και ανεπίσημα χρηματοπιστωτικά συστήματα.
- Ηθικός κίνδυνος (moral hazard) και δυσμενής επιλογή (adverse selection).
- Παροχή πιστώσεων μικρής κλίμακας (Microfinance).

12η Εβδομάδα: Εκπαίδευση και Οικονομική Ανάπτυξη

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Todaro και Smith, Κεφ. 8.

- Ιδιωτικές και συνολικές αποδόσεις της εκπαίδευσης.
- Εκπαίδευση και ανάπτυξη.

13η Εβδομάδα: Θεσμοί και Οικονομική Ανάπτυξη

Σημειώσεις της διδάσκουσας.

Σκοπός Μαθήματος

Ο σκοπός του σεμιναρίου είναι να εισάγει τους φοιτητές στην ακαδημαϊκή συζήτηση και στην έρευνα σε θέματα Νομισματικής Θεωρίας και Πολιτικής. Οι φοιτητές θα έχουν τη δυνατότητα να εκπονήσουν έρευνα σε επίκαιρα θέματα και να δώσουν απαντήσεις σε τρέχοντες προβληματισμούς, με έμφαση στην εφαρμογή της Νομισματικής Πολιτικής. Το είδος της έρευνας που θα εκπονήσουν μπορεί να είναι εμπειρική μελέτη (με χρήση των σύγχρονων οικονομετρικών εργαλείων), μελέτη περίπτωσης, ανασκόπηση και ανάλυση θεωρητικής κι εμπειρικής βιβλιογραφίας, κ.α. Στο πλαίσιο της έρευνάς τους, οι φοιτητές θα εκπαιδευτούν, μεταξύ άλλων, στην αναζήτηση βιβλιογραφίας, στη χρήση βιβλιογραφικών αναφορών, στη συγγραφή επιστημονικής εργασίας και στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων της μελέτης τους. Το σεμινάριο διεκπεραιώνεται σε 13 εβδομάδες συναντήσεων. Η συμμετοχή στις συναντήσεις είναι υποχρεωτική για τους φοιτητές του σεμιναρίου.

Διδάσκοντες

Γιαννέλλης Νικόλαος

Απαιτούμενες γνώσεις

Οι φοιτητές που θα παρακολουθήσουν το σεμινάριο πρέπει να έχουν καλό υπόβαθρο γνώσης στην Μακροοικονομική Θεωρία. Όσοι φοιτητές επιλέξουν να εκπονήσουν εμπειρική μελέτη θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι με τις στατιστικές και οικονομετρικές μεθόδους που έχουν διδαχθεί στα σχετικά μαθήματα.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να επιλέγει και να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά τις πηγές του/της (βιβλιογραφία και άλλες πηγές).
- Να συλλέγει στατιστικά δεδομένα και να εκπονεί ερευνητική μελέτη αξιοποιώντας τα στατιστικά δεδομένα.
- Να χρησιμοποιεί και να προσαρμόζει τα θεωρητικά κι εμπειρικά εργαλεία ανάλογα με το θέμα που εξετάζει.
- Να εξαγάγει συμπεράσματα και να τα τεκμηριώνει με βάση τη θεωρητική κι εμπειρική εξειδίκευση του υποδείγματος που χρησιμοποιεί.
- Να συγγράφει επιστημονικές εργασίες.
- Να παρουσιάζει προφορικά τις εργασίες του/της.
- Να προτείνει πολιτικές και λύσεις στα προβλήματα που μελετά.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου είναι:

- Εκπόνηση και συγγραφή επιστημονικής εργασίας.
 - Αναζήτηση κι εύρεση βιβλιογραφικών πηγών και στατιστικών δεδομένων.
 - Χρήση θεωρητικών κι εμπειρικών εργαλείων.
 - Κριτική σκέψη και αξιολόγηση εναλλακτικών προσεγγίσεων.
 - Παραγωγή νέων ιδεών.
 - Προφορική παρουσίαση εργασίας.
 - Αυτόνομη ή ομαδική εργασία.
-

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνεται συνδυαστικά. Η προφορική παρουσίαση (με χρήση PowerPoint ή αντίστοιχου λογισμικού) αξιολογείται με βαρύτητα 30% και η γραπτή εργασία (έκτασης περίπου 10.000 λέξεων) αξιολογείται με βαρύτητα 70%. Οδηγίες για τη δομή της εργασίας θα δοθούν στους φοιτητές του σεμιναρίου, από το διδάσκοντα, στις πρώτες συναντήσεις.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
45	0	117	162

Διαλέξεις

1η Συνάντηση:

- Παρουσίαση του κεντρικού θέματος, των στόχων και των απαιτήσεων του σεμιναρίου.
- Συνοπτική παρουσίαση των θεματικών ενοτήτων του σεμιναρίου.
- Γνωστοποίηση προϋποθέσεων συμμετοχής στο σεμινάριο.
- Εκδήλωση ενδιαφέροντος (αίτηση συμμετοχής) από την πλευρά των φοιτητών.

2η Συνάντηση:

- Επιλογή φοιτητών στην ομάδα εργασίας του σεμιναρίου από τον διδάσκοντα.
- Αναλυτική παρουσίαση των θεματικών ενοτήτων του σεμιναρίου.
- Προ-επιλογή θέματος εργασίας από τους φοιτητές.

3η Συνάντηση:

- Τελική επιλογή θέματος εργασίας από τους φοιτητές.
- Σχεδιασμός πλάνου μελέτης κι εκπόνησης εργασίας (από τον διδάσκοντα).
- Παρουσίαση σταδίων έρευνας ανάλογα με το είδος της μελέτης (από τον διδάσκοντα).
- Παρουσίαση της δομής και των περιεχομένων της γραπτής εργασίας (από τον διδάσκοντα).
- Παροχή οδηγιών και κατευθύνσεων για τη διαδικασία αναζήτησης βιβλιογραφίας (από τον διδάσκοντα).

4η Συνάντηση:

- Οδηγίες συγγραφής γραπτής εργασίας.
- Οδηγίες χρήσης βιβλιογραφικών αναφορών.
- Συζήτηση για το ζήτημα της λογοκλοπής και κατευθύνσεις για το πώς μπορεί να αποφευχθεί.
- Έλεγχος καταλληλότητας βιβλιογραφίας.

5η Συνάντηση:

- Πρώτη παρουσίαση του πλάνου, της δομής και των περιεχομένων της εργασίας από τους φοιτητές (με PowerPoint ή άλλο πρόγραμμα).
 - Έλεγχος προόδου, σχολιασμός και παροχή κατευθύνσεων από τον διδάσκοντα.
-

6η Συνάντηση:

- Οδηγίες για την προφορική παρουσίαση της εργασίας.
 - Έλεγχος προόδου.
 - Υποστήριξη φοιτητών σε διάφορα θέματα.
 - Κατ' ιδίαν συνάντηση με όλους τους φοιτητές.
-

7η – 8η Συνάντηση:

- Έλεγχος προόδου.
 - Υποστήριξη φοιτητών σε διάφορα θέματα.
 - Κατ' ιδίαν συνάντηση με όλους τους φοιτητές.
-

9η – 13η Συνάντηση:

- Παρουσίαση εργασιών (με PowerPoint ή αντίστοιχο λογισμικό), συζήτηση και σχόλια από όλα τα μέλη του σεμιναρίου.
 - Παρατηρήσεις, διορθώσεις και προτάσεις από τον διδάσκοντα.
-

Σκοπός Μαθήματος	Στο μάθημα θα συζητηθούν: • Έννοιες δημόσιας επιλογής και συλλογικής λήψης αποφάσεων.• Πολιτικά παίγνια και η κατανομή δικαιωμάτων ιδιοκτησίας.• Ο ρόλος των θεσμών και της τεχνολογίας στην οικονομική εξέλιξη.• Η ανάλυση κόστους-οφέλους.• Η αξιολόγηση των δημόσιων πολιτικών και η επίδραση τους στην κατανάλωση.• Ο διεθνής φορολογικός ανταγωνισμός και οι δυνατότητες διεθνούς φορολογικής συνεργασίας.• Οι δασμοί και οι στρατηγικές πολιτικές διεθνούς εμπορίου.• Οι δημόσιες πολιτικές δαπανών και φόρων που αφορούν στην υγεία, την περιβαλλοντική ρύθμιση, την εκπαίδευση, κ.λπ., όπως και θέματα σχεδιασμού φορολογικών πολιτικών ή πολιτικών επιδοτήσεων.

Διδάσκοντες	Κουτεντάκης Φραγκίσκος

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος	https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=54

Απαιτούμενες γνώσεις	Η εξοικείωση με την ύλη που καλύπτεται στα μαθήματα των Μαθηματικών για Οικονομολόγους και Μικροοικονομικής θεωρίας θα είναι χρήσιμη για την κατανόηση της ύλης του μαθήματος.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες	Οι φοιτητές θα είναι σε θέση: • Να εξηγήσουν την κρατική παρέμβαση και το πως επηρεάζει τη συμπεριφορά του ιδιωτικού τομέα καθώς και τις επιπτώσεις της στην οικονομική ευημερία• Να αναλύουν με συστηματικό τρόπο ζητήματα της ασκούμενης πολιτικής• Να παρέχουν αντικειμενική τεκμηρίωση των κρίσεων που εκφέρουν και κοινοποιούν σε ειδικευμένα και μη ακροατήρια.

Τρόπος αξιολόγησης	Ο συνολικός βαθμός θα βασιστεί στην πρόοδο (ηλεκτρονική εξέταση) και στην τελική εξέταση. Ο βαθμός θα προκύπτει από το άθροισμα του 30% του βαθμού της πρόοδου και του 70% του βαθμού της τελικής εξέτασης.

Φροντιστηριακά μαθήματα	Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Rosen, H., Gayer, T., Ράπανος, Β. και Καπλάνογλου, Γ. (2011). **Δημόσια Οικονομική: Σύγχρονη Θεωρία και Ελληνική Πραγματικότητα**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Stiglitz G. (1992). **Οικονομική του Δημοσίου Τομέα**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Hindriks, J. and Myles, G.D. (2013). **Intermediate Public Economics (2nd edition)**, MIT Press, Cambridge, Massachusetts.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Myles, G.D (2002). **Public Economics**, Cambridge University Press, UK.

Gruber, J. (2015). **Public Finance and Public Policy (5th edition)**, Worth Publishers, USA.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγικές έννοιες

Rosen et al. κεφ. 1

- Βασική ορολογία και μέθοδοι.
 - Ανασκόπηση Διεθνούς Οικονομικής Ι.
-

2η Εβδομάδα: Εργαλεία κανονιστικής και θετικής ανάλυσης

Rosen et al. κεφ. 2-3

- Αιτιώδης σχέση έναντι συσχέτισης.
 - Οικονομική της ευημερίας.
 - Το πρώτο θεμελιώδες θεώρημα της οικονομικής της ευημερίας.
 - Δικαιοσύνη και το δεύτερο θεμελιώδες θεώρημα της οικονομικής της ευημερίας.
 - Αποτυχία της αγοράς.
-

3η Εβδομάδα: Δημόσια αγαθά

Rosen et al. κεφ. 4

- Αποτελεσματική παροχή των δημόσιων αγαθών.

- Η συζήτηση για την ιδιωτικοποίηση.
 - Δημόσια αγαθά και δημόσια επιλογή.
-

4η Εβδομάδα: Εξωτερικότητες

Rosen et al. κεφ. 5

- Η φύση των εξωτερικοτήτων.
 - Ιδιωτικές αντιδράσεις στις εξωτερικότητες (διαπραγματεύσεις (bargaining) και το θεώρημα του Coase, συγχωνεύσεις, κοινωνικές συμβάσεις).
 - Κρατικές αντιδράσεις στις εξωτερικότητες: φόροι και επιδοτήσεις, τέλη στις εκπομπές ρύπων και η επιβολή ανώτατου ορίου εκπομπών και εμπορίας (τέλη στις εκπομπές ρύπων, τέλος εκπομπών ρύπων έναντι συστήματος ανώτατων ορίων και εμπορίας, μέθοδος εντολών και ελέγχου).
 - Συνέπειες για την κατανομή του εισοδήματος.
-

5η Εβδομάδα: Λήψη αποφάσεων

Rosen et al. κεφ. 6

- Άμεση δημοκρατία.
 - Αντιπροσωπευτική δημοκρατία.
 - Ερμηνεία της μεγέθυνσης του κράτους.
-

6η Εβδομάδα: ανάλυση κόστους-οφέλους

Rosen et al. κεφ. 8

- Παρούσα αξία.
 - Αξιολόγηση επενδύσεων του ιδιωτικού τομέα.
 - Προεξοφλητικό επιτόκιο για δημόσιες επενδύσεις.
 - Αποτίμηση ωφελειών και κόστους του Δημοσίου.
 - Συμπεράσματα από την οικονομική συμπεριφορά.
 - Αποτίμηση άυλων αγαθών.
 - Θέματα διανομής.
 - Αβεβαιότητα.
-

7η Εβδομάδα: Αναδιανομή

Rosen et al. κεφ. 11

- Αναδιανομή εισοδήματος.
 - Μέτρα ανισοτήτων.
 - Όριο φτώχειας.
 - Συναρτήσεις κοινωνικής ευημερίας.
 - Αποτίμηση μεταβιβάσεων εις είδος.
 - Ωφελιμισμός. Κριτήριο maximin. Αποτελεσματικότητα κατά Pareto. Μη-ατομιστικές συναρτήσεις.
-

8η Εβδομάδα: Ενδιάμεση εξέταση

9η Εβδομάδα: Αγορά υπηρεσιών υγείας

Rosen et al. κεφ. 9

- Ιδιομορφία των υπηρεσιών υγείας (ο ρόλος της ασφάλισης, ο ρόλος της συγκέντρωσης κινδύνων, δυσμενής επιλογή στην αγορά ασφάλισης υγείας, ασφάλιση και ηθικός κίνδυνος, άλλα προβλήματα πληροφόρησης στην αγορά υπηρεσιών υγείας, εξωτερικότητες της ιατρικής περίθαλψης).
- Είναι επιθυμητή η αποτελεσματική παροχή ιατρικής περίθαλψης; (πατερναλισμός, το πρόβλημα των ανασφάλιστων, υψηλό κόστος υγειονομικής περίθαλψης).

10η Εβδομάδα: Κοινωνική ασφάλιση

Rosen et al. κεφ. 10

- Γιατί χρειάζεται η κοινωνική ασφάλιση; (ομαλοποίηση κατανάλωσης και η αγορά για ασφάλειες ισοβιότητας, δυσμενής επιλογή και η αγορά για ασφάλειες ισοβιότητας, άλλοι λόγοι).
- Η δομή του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.
- Επιπτώσεις του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης στην οικονομική συμπεριφορά (αποταμευτική συμπεριφορά, αποφάσεις για τη συνταξιοδότηση).
- Βιωσιμότητα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

11η Εβδομάδα: Ανάλυση φόρων I

Rosen et al. κεφ. 13

- Επίπτωση του φόρου: Γενικές παρατηρήσεις.
 - Υποδείγματα μερικής ισορροπίας (φόροι ανά μονάδα προϊόντος, φόροι επί της αξίας, φόροι στους συντελεστές παραγωγής, φορολογία αγαθών σε αγορές χωρίς ανταγωνισμό, φορολογία κερδών).
 - Υποδείγματα γενικής ισορροπίας.
 - Μέτρηση του υπερβάλλοντος βάρους με τις καμπύλες ζήτησης (προϋπάρχουσες στρεβλώσεις, το υπερβάλλον βάρος μιας επιδότησης, το υπερβάλλον βάρος της φορολογίας εισοδήματος).
 - Διαφορική φορολόγηση εισροών.
-

12η Εβδομάδα: Ανάλυση φόρων II

Rosen et al. κεφ. 15

- Άριστη φορολογία αγαθών (ο κανόνας του Ramsey, διαστάσεις ισότητας).
- Άριστη χρέωση του χρήστη.
- Άριστη φορολογία εισοδήματος.
- Πολιτική και το πρόβλημα της χρονικής ασυνέπειας.
- Άλλα κριτήρια για τον φορολογικό σχεδιασμό (οριζόντια ισότητα, κόστος λειτουργίας του φορολογικού συστήματος, φοροδιαφυγή).

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών στο θεωρητικό πλαίσιο της Πολιτικής Οικονομίας, δηλαδή της μελέτης των οικονομικών φαινομένων και των θεωρητικών ζητημάτων που αναδύονται από την οικονομική δραστηριότητα στο πλαίσιο μίας προσέγγισης που συνδυάζει την οικονομική θεωρία με την ιστορία, τη φιλοσοφία και τις υπόλοιπες κοινωνικές και πολιτικές επιστήμες. Για την επίτευξη αυτού του στόχου οι διαλέξεις εστιάζουν στην ανάλυση της οικονομικής δραστηριότητας ως ένα σύστημα, ιστορικά προσδιορισμένο, θεσμών και κοινωνικών σχέσεων που οργανώνουν την παραγωγή, διανομή, συσσώρευση και κυκλοφορία του παραγόμενου προϊόντος και της αξίας του. Στο πλαίσιο του μαθήματος αναδεικνύονται διάφορες προσεγγίσεις επί αυτών των θεμάτων και επιχειρείται ο φοιτητής να εισαχθεί στα κύρια θεωρητικά θέματα της οικονομικής ανάλυσης. Μεταξύ αυτών η αποτελεσματικότητα των αγορών και οι αποτυχίες των αγορών, οι λόγοι που οδήγησαν στη διαίρεση μικροοικονομικής και μακροοικονομικής, οι δυσκολίες του συντονισμού των οικονομικών αποφάσεων και δραστηριοτήτων, η διανομή του προϊόντος μεταξύ των κοινωνικών τάξεων και η σημασία της κατηγορίας της εργασίας, η σχέση μεταξύ της κατανομής της ισχύος και του πλούτου, η σχέση μεταξύ αποτελεσματικότητας και δημοκρατίας/δικαιοσύνης, η σχέση μεταξύ κράτους και αγοράς.

Διδάσκοντες

Λαπατσιώρας Σπύρος

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=27

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο Τμήμα Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:
- Να έχει αποκτήσει μία πρώτη αλλά περιεκτική κατανόηση των θεωρητικών αρχών της Πολιτικής Οικονομίας, των θεμελίων της, των βασικών πορισμάτων της και του πεδίου εφαρμογής τους καθώς και των βασικών θεωρητικών διλημάτων που αναδύονται στην οικονομική θεωρία και τα οποία μπορούν να αναπτύξουν εννοιολογικά και διαγραμματικά.
 - Να μπορεί να αναλύσει, να κατανοήσει και να εξηγήσει τα βασικά οικονομικά προβλήματα - όπως των προβλημάτων που συνδέονται με την κρίση του 2008 και τις συνέπειες της, καθώς και τις κύριες θεωρητικές συμβολές πάνω σε αυτά, ορθόδοξες και ετερόδοξες.
 - Να κατανοεί βασικές έννοιες της μικροοικονομίας και της μακροοικονομίας.
 - Να γνωρίζει τις κυριότερες σχολές οικονομικής σκέψης και το έργο οικονομολόγων που σφράγισαν την οικονομική επιστήμη.
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Λήψη αποφάσεων.
 - Αυτόνομη εργασία.
 - Σεβασμός στη διαφορετικότητα και στην πολυπολιτισμικότητα.

- Σεβασμός στο φυσικό περιβάλλον.
- Προαγωγή της ελεύθερης, δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή αξιολόγηση κατά την διάρκεια της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος. Η γραπτή αυτή αξιολόγηση περιλαμβάνει ερωτήσεις σύντομης απάντησης (διαμορφωτική, συμπερασματική) και ερωτήσεις ανάπτυξης δοκιμίων (διαμορφωτική, συμπερασματική).

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Bowles, S. και Edwards, R. (2014). **Κατανοώντας τον Καπιταλισμό**, Gutenberg, Αθήνα.

Μαυρουδέας, Σ. (2006). **Η Πολιτική Οικονομία και η Κριτική της**, Τυπωθήτω - Δαραδανός, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Βαρουφάκης, Γ. (2007). **Πολιτική Οικονομία - Η Οικονομική Θεωρία στο Φως της Κριτικής**, Gutenberg, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή
Σημειώσεις του διδάσκοντος

- Δομή μίας επιστημονικής θεωρίας.
- Η Πολιτική Οικονομία ως σύνθεση των εννοιολογικών συλλήψεων για την Πολιτική και την Οικονομία.

2η Εβδομάδα: Η Ανάπτυξη του Καπιταλισμού και η Γένεση της Πολιτικής Οικονομίας

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 1; Βαρουφάκης, Κεφ. 1

- Η ανάπτυξη του καπιταλισμού και οι θεμελιακές αλλαγές που επήλθαν στη κοινωνική και οικονομική οργάνωση των κοινωνιών.
- Η ανάδυση της Πολιτικής Οικονομίας ως χώρος διαμόρφωσης θεωρητικών ερωτημάτων

και απαντήσεων στα πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν από τις κοινωνικές εξελίξεις.

3η Εβδομάδα: Η Οικονομία ως ένα Σύστημα Κοινωνικών Σχέσεων Αλληλεξάρτησης

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 2, 4

- Η οικονομία ως ένα σύστημα κοινωνικών σχέσεων αλληλεξάρτησης, παραγωγής και αναπαραγωγής.
 - Η τρισδιάστατη προσέγγιση των σχέσεων που συγκροτούν τα οικονομικά συστήματα.
 - Ανταγωνισμός, Εντολή/Έλεγχος και Μεταβολή.
 - Το υπερπροϊόν και το καθαρό προϊόν.
 - Διανομή, κατανομή κατανάλωση των αγαθών.
-

4η Εβδομάδα: Το πρόβλημα του Συντονισμού των Οικονομικών Αποφάσεων και Δραστηριοτήτων

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 4, 5

- Ο «Πλούτος των Εθνών» του Adam Smith, ο καταμερισμός εργασίας, το πρόβλημα του συντονισμού των οικονομικών δραστηριοτήτων και το «αόρατο χέρι».
 - Το ζήτημα των αξιών στην Πολιτική Οικονομία: Αποτελεσματικότητα, Δικαιοσύνη και Δημοκρατία.
-

5η Εβδομάδα: Οι Αγορές ως Αποκεντρωμένο Σύστημα Πληροφόρησης και Κινήτρων

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 5; Βαρουφάκης, Κεφ. 6 και 8.1

- Βασικά στοιχεία της μικροοικονομικής θεωρίας καταναλωτή, παραγωγού, της επιχείρησης και των αγορών.
 - Ζήτηση και προσφορά.
 - Οι τιμές ως αποκεντρωμένο σύστημα πληροφόρησης και κινήτρων.
 - Αποτελεσματικότητα.
-

6η Εβδομάδα: Αποτυχίες του Μηχανισμού της Αγοράς I

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Βαρουφάκης, Κεφ 8 (8.2-8.3)

- Αποτυχίες της αγοράς.
 - Αύξουσες αποδόσεις κλίμακας, προβλήματα συλλογικών αποφάσεων και δράσης.
 - Εξωτερικότητες, κοινά και δημόσια αγαθά, η «τραγωδία των κοινών» και το «δίλλημα του φυλακισμένου».
-

7η Εβδομάδα: Αποτυχίες του Μηχανισμού της Αγοράς II

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Βαρουφάκης, Κεφ 8 (8.2-8.3)

- Αντιμετώπιση των αποτυχιών της αγοράς.

- Ζητήματα ατελούς πληροφόρησης: συναλλακτικά αντικίνητρα, δυσμενής επιλογή, σηματοδότηση, σχέση εντολέα-εντολοδόχου.
 - Γενικότερα ζητήματα για το μηχανισμό της αγοράς.
-

8η Εβδομάδα: Το Ποσοστό Κέρδους και ο Ανταγωνισμός

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 8, 9

- Το ποσοστό κέρδους και οι προσδιοριστικοί του παράγοντες ως οδηγός για την ανάλυση των επιχειρηματικών αποφάσεων.
 - Ανταγωνισμός, μορφές ανταγωνισμού, δυναμική του ανταγωνισμού και συγκέντρωση μεταξύ των επιχειρήσεων με βάση τους προσδιοριστικούς παράγοντες του ποσοστού κέρδους.
-

9η Εβδομάδα: Αγορά Εργασίας, Μισθός και Κέρδος

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 10

- Η αγορά εργασίας.
 - Ο καθορισμός μισθών και η απόσπαση εργασίας από τους εργαζόμενους.
-

10η Εβδομάδα: Κρίση του 1929 και Γένεση της Μακροοικονομικής

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 14

- Κρίση του 1929.
 - Η θεωρία του Keynes.
 - Συνολική ζήτηση και απασχόληση (συνολική ζήτηση και συνολική προσφορά - ανεργία και δημοσιονομική πολιτική, επενδύσεις, συνολική ζήτηση και νομισματική πολιτική).
-

11η Εβδομάδα: Διλήμματα της Μακροοικονομικής Πολιτικής

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 14, 15; Βαρουφάκης, Κεφ. 10

- Διλήμματα της μακροοικονομικής πολιτικής (υψηλή απασχόληση και συμπίεση των κερδών - αντιθέσεις μεταξύ νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής - η επίτευξη πλήρους απασχόλησης).
 - Αποτελεσματικότητα, δημοκρατία και ισότητα.
-

12η Εβδομάδα: Κράτος και Οικονομία

Σημειώσεις του διδάσκοντος; Bowles και Edwards, Κεφ. 17; Βαρουφάκης, Κεφ. 10

- Κράτος και οικονομία (κανόνες οργάνωσης του κράτους - οι οικονομικές δραστηριότητες του κράτους - διεύρυνση των κρατικών οικονομικών δραστηριοτήτων - διαφωνίες σχετικά με τον οικονομικό ρόλο του κράτους - όρια δημοκρατικού ελέγχου της καπιταλιστικής οικονομίας - συγκρούσεις μεταξύ των στόχων της οικονομικής πολιτικής, αποτυχίες της κρατικής παρέμβασης).

- Πολιτική και επιλογές κοινωνικής ευημερίας.

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές
Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Αντικείμενο μελέτης του μαθήματος είναι οι Διεθνείς Αγορές Χρήματος και Κεφαλαίου. Ειδικότερα, το πρώτο μέρος του μαθήματος δίνει έμφαση στην αγορά συναλλάγματος, η οποία αποτελεί σημαντικό τμήμα της διεθνούς κεφαλαιαγοράς. Εξετάζεται η λειτουργία της αγοράς συναλλάγματος και ο προσδιορισμός των συναλλαγματικών ισοτιμιών (όψεως και προθεσμίας), οι θεωρίες προσδιορισμού των συναλλαγματικών ισοτιμιών, η άσκηση της συναλλαγματικής πολιτικής και οι κερδοσκοπικές επιθέσεις. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος εστιάζει στις κρίσεις του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος, όπως είναι οι συναλλαγματικές κρίσεις, τραπεζικές και γενικότερα χρηματοπιστωτικές κρίσεις. Στα πλαίσια αυτής της ανάλυσης παρουσιάζονται η συμπεριφορά και οι κίνδυνοι των τραπεζών, τα γεγονότα της πρόσφατης διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης και η κάλυψη έναντι του πιστωτικού κινδύνου στις διεθνείς αγορές ομολόγων.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=39

Απαιτούμενες γνώσεις

Η κατανόηση της ύλης των μαθημάτων Μακροοικονομική Θεωρία I (ΟΙΚ1002) και II (ΟΙΚ2001) και η εξοικείωση με στοιχειώδεις μαθηματικές έννοιες είναι χρήσιμη για την κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:
- Να κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι διεθνείς αγορές χρήματος και κεφαλαίου και ιδιαίτερα η αγορά συναλλάγματος.
 - Να κατανοεί την έννοια της ισορροπίας στην αγορά συναλλάγματος.
 - Να κατανοεί τα κίνητρα και τις κινήσεις των κερδοσκόπων στην αγορά συναλλάγματος.
 - Να αντιλαμβάνεται τον τρόπο παρέμβασης των νομισματικών αρχών στις αγορές όψεως και προθεσμίας.
 - Να κατανοεί τους λόγους για τους οποίους συμβαίνουν χρηματοπιστωτικές κρίσεις.
 - Να αντιλαμβάνεται την έννοια του πιστωτικού κινδύνου στις διεθνείς αγορές ομολόγων.
 - Να κατανοεί και να χειρίζεται τα προϊόντα κάλυψης έναντι του πιστωτικού κινδύνου.
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Λήψη αποφάσεων.
 - Προαγωγή ικανότητας για επιστημονική αφαίρεση.
 - Προαγωγή επαγωγικής σκέψης.
 - Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
 - Αυτόνομη εργασία.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια γραπτή εξέταση, η οποία πραγματοποιείται την εξεταστική περίοδο του Ιουνίου.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Καρφάκης, Κ. (2017). **Θεωρία και πολιτική διεθνούς χρήματος**, Εκδόσεις Τζιόλα, Θεσσαλονίκη.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Βλαχάκη, Ε. και Καλυβίτης, Σ. (2011). **Διεθνής Νομισματική και Μακροοικονομική Ανοικτής Οικονομίας**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Κορλίρας, Π. (2006). **Νομισματική Θεωρία και Πολιτική**, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Σπαρτιώτης, Δ. και Στουρνάρας, Γ. (2010). **Τα Θεμελιώδη Αίτια της Κατάρρευσης των Τραπεζών και των Χρηματοπιστωτικών Αγορών: Η Εμπειρία 2007-2008**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Krugman, P. και Obstfeld, M. (2016). **Διεθνής Οικονομική: Θεωρία και Πολιτική (τόμος Β')**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή στη Διεθνή Αγορά Χρήματος και Κεφαλαίου
Krugman, P. και Obstfeld, M., Κεφ. 21

- Αντικείμενο Διαπραγμάτευσης. Είδη περιουσιακών στοιχείων. Τίτλοι Χρέους - Μετοχικοί Τίτλοι - Συναλλαγματικές Ισοτιμίες.
- Δομή Διεθνούς Κεφαλαιαγοράς.
- Αποφυγή Κινδύνου και Διαφοροποίηση Διεθνούς Χαρτοφυλακίου.
- Χρηματοπιστωτικές Αγορές και Ασύμμετρη Πληροφόρηση. Δυσμενής Επιλογή και Ηθικός Κίνδυνος.

2η Εβδομάδα: Αγορά Συναλλάγματος

Krugman, P. και Obstfeld, M., Κεφ. 13; Καρφάκης, Κεφ. 1

- Χαρακτηριστικά και Συντελεστές Αγοράς. Κατηγορίες Συναλλαγών και Είδη

Συναλλαγματικών Ισοτιμιών. Ισοτιμία Όψεως (spot rate) και Προθεσμιακή Ισοτιμία (forward rate). Συνδυασμένη Συμφωνία Ανταλλαγής Νομισμάτων (swap). Προθεσμιακά Συμβόλαια και Δικαιώματα (futures contracts, options). Αρμπιτράζ Νομισμάτων. Κερδοσκοπία στην Αγορά Συναλλάγματος.

- Καθεστώτα Συναλλαγματικών Ισοτιμιών. Κυμαινόμενες Συναλλαγματικές Ισοτιμίες, Σταθερές Συναλλαγματικές Ισοτιμίες, Ελεγχόμενα Κυμαινόμενες Συναλλαγματικές Ισοτιμίες, Συναλλαγματικές Ισοτιμίες Ζώνης.

3η Εβδομάδα: Αγορά Συναλλάγματος και Σχέσεις Ισοδυναμίας Καρφάκης, Κεφ. 2 και 3

- Συναλλαγματικές Ισοτιμίες και Επιτόκια. Καλυμμένη Ισοδυναμία Επιτοκίων. Ακάλυπτη Ισοδυναμία Επιτοκίων. Αμεροληψία Προθεσμιακής Προεξόφλησης. Το Παράδοξο του Siegel. Κερδοσκοπία μέσω του Carry Trade.
- Συναλλαγματικές Ισοτιμίες και Τιμές. Ισοδυναμία Αγοραστικών Δυνάμεων (ΙΑΔ). Ο Νόμος της μιας Τιμής. Απόλυτη και Σχετική ΙΑΔ.

4η Εβδομάδα: Ανοικτή Οικονομία και Προσαρμογή Τιμών Βλαχάκη και Καλυβίτης, Κεφ. 2 και 3

- Το Νομισματικό Υπόδειγμα με Ευκαμψία Τιμών. Προσδιορισμός Συναλλαγματικής Ισοτιμίας. Νομισματική Πολιτική, Προσδοκίες και Συναλλαγματική Ισοτιμία.
- Το Νομισματικό Υπόδειγμα με Δυσκαμψία Τιμών. Υπόδειγμα Dornbusch. Νομισματική Πολιτική και Μακροχρόνια Συναλλαγματική Ισοτιμία. Υπερακόντιση Συναλλαγματικής Ισοτιμίας.

5η Εβδομάδα: Υποδείγματα Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (Α\ Μέρους) Καρφάκης, Κεφ. 4

- Προσέγγιση Ισοζυγίου Πληρωμών. Προσδιορισμός Συναλλαγματικής Ισοτιμίας. Επίδραση Τιμών στη Συναλλαγματική Ισοτιμία. Επίδραση Επιτοκίων στη Συναλλαγματική Ισοτιμία. Επίδραση Συναλλαγματικού Κινδύνου στη Συναλλαγματική Ισοτιμία. Επίδραση Προσδοκώμενου Πληθωρισμού στη Συναλλαγματική Ισοτιμία.

6η Εβδομάδα: Υποδείγματα Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (Β\ Μέρους) Καρφάκης, Κεφ. 4

- Νομισματική Προσέγγιση. Προσδιορισμός Συναλλαγματικής Ισοτιμίας. Επίδραση Προσφοράς Χρήματος στη Συναλλαγματική Ισοτιμία. Επίδραση Ζήτησης Χρήματος στη Συναλλαγματική Ισοτιμία.
 - Προσέγγιση Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών. Επίδραση Πλεονάσματος Τρεχουσών Συναλλαγών στη Συναλλαγματική Ισοτιμία.
 - Υπόδειγμα Χαρτοφυλακίου. Προσδιορισμός Συναλλαγματικής Ισοτιμίας. Πολιτική Ανοικτής Αγοράς. Επίδραση Προσφοράς Χρήματος στη Συναλλαγματική Ισοτιμία.
-

7η Εβδομάδα: Υποδείγματα Συναλλαγματικών Ισοτιμιών (Γ\ Μέρος)

Καρφάκης, Κεφ. 4

- Προσέγγιση Balassa-Samuelson. Προσδιορισμός Πραγματικής Συναλλαγματικής Ισοτιμίας. Εμπορεύσιμα και Μη-Εμπορεύσιμα Αγαθά. Παραγωγικότητα και Συναλλαγματική Ισοτιμία.
 - Προσέγγιση Δημοσίου Χρέους. Προσδιορισμός Πραγματικής Συναλλαγματικής Ισοτιμίας. Επίδραση Δημοσίων Δαπανών στην Πραγματική Συναλλαγματική Ισοτιμία. Δημοσιονομική Πολιτική και Συναλλαγματική Ισοτιμία.
-

8η Εβδομάδα: Άσκηση Συναλλαγματικής Πολιτικής

Καρφάκης, Κεφ. 5; Βλαχάκη και Καλυβίτης, Κεφ. 5

- Παρεμβατική Πολιτική. Παρέμβαση στην Αγορά Όψεως. Αποστειρωμένη και Μη-Αποστειρωμένη Αγορά Εγχωρίου Νομίσματος. Υποτιμητική και Ανατιμητική Κερδοσκοπία. Παρέμβαση στην Αγορά Προθεσμίας. Αναχαίτηση Υποτιμητικής και Ανατιμητικής Κερδοσκοπίας.
 - Προσδοκίες και Άριστη Νομισματική Πολιτική. Προσδοκίες Ιδιωτικού Τομέα.
 - Κεντρική Τράπεζα και Αξιοπιστία. Υποτιμητική Μεροληψία και Απώλεια Αξιοπιστίας.
-

9η Εβδομάδα: Συναλλαγματικές Κρίσεις

Καρφάκης, Κεφ. 6; Βλαχάκη και Καλυβίτης, Κεφ. 4

- Κερδοσκοπικές Επιθέσεις. Δείκτης Κερδοσκοπικής Πίεσης. Μετάδοση και Πρόληψη Κρίσεων.
 - Θεωρητικά Υποδείγματα. Υποδείγματα Πρώτης Γενιάς. Μακροοικονομική Ανισορροπία. Υποδείγματα Δεύτερης Γενιάς. Προσδοκίες Υποτίμησης και Κερδοσκοπία. Υποδείγματα Τρίτης Γενιάς. Χρηματοπιστωτικές Κρίσεις.
 - Ιστορία Συναλλαγματικών Κρίσεων. Μεξικάνικο πέσο. Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα. Ασιατική Κρίση.
-

10η Εβδομάδα: Τραπεζικό Σύστημα

Κορλίρας, Κεφ. 5

- Είδη Τραπεζών και Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες.
 - Υπόδειγμα Μεγιστοποιητικής Συμπεριφοράς μιας Εμπορικής Τράπεζας. Συνθήκη Ισορροπίας. Προσδιορισμός Περιθωρίου Κέρδους (spread).
 - Τράπεζες και Κίνδυνος. Πιστωτικός Κίνδυνος. Κίνδυνος Ρευστότητας. Επιτοκιακός Κίνδυνος. Κίνδυνος Αγοράς.
-

11η Εβδομάδα: Διεθνής Χρηματοπιστωτική Κρίση

Σπαρτιώτης και Στουρνάρας, Κεφ. 5

- Τα Γεγονότα της Κρίσης του 2007. Στεγαστικά Δάνεια Υψηλού Κινδύνου και Πτώχευση Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών.

- Χρηματοπιστωτικό Δίκτυ Προστασίας.
 - Ο Ρόλος των Συμφωνιών Επαναγοράς (repos) και της μόχλευσης.
-

12η Εβδομάδα: Αγορά Ομολόγων και Πιστωτικός Κίνδυνος Σπαρτιώτης και Στουρνάρας, Κεφ. 7

- Ασφάλιστρα Πιστωτικού Κινδύνου (CDS).
 - Τίτλοι Εγγυημένων Δανειακών Υποχρεώσεων (CDO).
 - Υπολογισμός Αξίας CDS.
 - Σχέση των CDS με επιτοκιακές διαφορές (spreads).
-

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Ο βασικός σκοπός του συγκεκριμένου μαθήματος είναι η ανάλυση της δομής της Ελληνικής Οικονομίας και των διαρθρωτικών προβλημάτων που αυτή αντιμετωπίζει ως χώρα-μέλος της Ευρωζώνης. Στα πλαίσια των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας αλλά και της κρίσης χρέους που αντιμετώπισε η Ελληνική Οικονομία την προηγούμενη δεκαετία, η συγκεκριμένη ανάλυση καθίσταται πολύ σημαντική. Στο συγκεκριμένο μάθημα, αρχικά θα μελετηθεί το διεθνές οικονομικό περιβάλλον και η νομισματική πολιτική στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, θα αναλυθούν οι πολιτικοί-εκλογικοί κύκλοι από το 1981 μέχρι σήμερα και οι μακροοικονομικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν. Θα ακολουθήσει η ανάλυση των επιπτώσεων στην εγχώρια πρωτογενή παραγωγή από την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Τέλος, θα δοθεί έμφαση στις επιπτώσεις στην εγχώρια βιομηχανία και μεταποίηση από τη σταδιακή απελευθέρωση του εμπορίου μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης (κατάργηση μέτρων περιορισμού των εισαγωγών και προώθησης των εξαγωγών).

Διδάσκοντες

Κουτεντάκης Φραγκίσκος

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=41

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό προϋποθέτει την κατανόηση του τρόπου με τον οποίο λειτουργεί μια σύγχρονη οικονομία, όπως αυτός διδάσκεται στην Μακροοικονομική Θεωρία ΙΙΙ (ΟΙΚ2004).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/φοιτήτρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να κατανοεί τους πολιτικούς-εκλογικούς κύκλους από το 1981 μέχρι σήμερα και τις μακροοικονομικές πολιτικές που εφαρμόστηκαν (νομισματική και δημοσιονομική).
- Να κατανοεί τους λόγους που συνέβη η κρίση χρέους στην Ελληνική οικονομία.
- Να αντιλαμβάνεται την εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στην Ελλάδα και των επιπτώσεων που αυτή είχε και εξακολουθεί να έχει στην εγχώρια πρωτογενή παραγωγή.
- Να κατανοεί τις επιπτώσεις στην εγχώρια βιομηχανία και μεταποίηση από τη σταδιακή απελευθέρωση του εμπορίου μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης (κατάργηση μέτρων περιορισμού των εισαγωγών και προώθησης των εξαγωγών).

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο φοιτητής/φοιτήτρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:

- Λήψη αποφάσεων.
- Προαγωγή ικανότητας για επιστημονική αφαίρεση.
- Προαγωγή επαγωγικής σκέψης.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Αυτόνομη εργασία.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή αξιολόγηση κατά την διάρκεια της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών. Η γραπτή αυτή εξέταση μπορεί να περιλαμβάνει ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ή/και ερωτήσεις ανάπτυξης - επίλυσης προβλημάτων. Υπάρχει επίσης η δυνατότητα, σε συνεννόηση του διδάσκοντα με τους φοιτητές, διεξαγωγής **προαιρετικής** ενδιάμεσης εξέτασης. Δεν υπάρχουν.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Βασικό εγχειρίδιο

Κουκουριτάκης, Μ. (2021). **Σημειώσεις στην Ελληνική Οικονομία**, Ρέθυμνο.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Ιορδάνογλου, Χ.Ι. (2008). **Η Ελληνική Οικονομία στη «Μακρά Διάρκεια», 1954-2005**, Εκδόσεις Πόλις, Αθήνα.

De Grauwe, P. (2008). **Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Αργεΐτης, Γ. (2002). **Παγκοσμιοποίηση, ΟΝΕ και Οικονομική Προσαρμογή: Η Περίπτωση της Ελλάδας**, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.

Πανταζίδης, Σ.Ν. (2002). **Μακροοικονομικές Εξελίξεις και Οικονομική Πολιτική στην Ελλάδα από τη Μεταπολίτευση μέχρι την Ένταξη στην ΟΝΕ (1975-2000)**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Koukouritakis, M. (2005). **EU Accession Effects on the Demand of Manufactures: The Case of Greece**, *Economia Internazionale*, Vol. 58(4), pp. 471-488.,

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Διεθνές Οικονομικό Περιβάλλον και Νομισματική Πολιτική στην Ελλάδα I

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Bretton-Woods και Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) (1953-1971).

2η Εβδομάδα: Διεθνές Οικονομικό Περιβάλλον και Νομισματική

Πολιτική στην Ελλάδα II

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Ελεύθερη Διολίσθηση Δραχμής (1972-1987).
-

3η Εβδομάδα: Διεθνές Οικονομικό Περιβάλλον και Νομισματική Πολιτική στην Ελλάδα III

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- «Σκληρή Δραχμή» (1988-1997).
-

4η Εβδομάδα: Διεθνές Οικονομικό Περιβάλλον και Νομισματική Πολιτική στην Ελλάδα IV

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Η Ελλάδα στην ΟΝΕ.
-

5η Εβδομάδα: Διεθνές Οικονομικό Περιβάλλον και Νομισματική Πολιτική στην Ελλάδα V

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Η Κρίση του Ευρώ και η Ελλάδα.
-

6η Εβδομάδα: Πολιτικοί και Εκλογικοί Κύκλοι I

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ 1981-1985: "Το Σοσιαλιστικό Πείραμα".
 - Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ 1985-1989: Επιστροφή στην Οικονομική Ορθοδοξία.
-

7η Εβδομάδα: Πολιτικοί και Εκλογικοί Κύκλοι II

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Οικουμενική Κυβέρνηση 1989-1990.
 - Κυβέρνηση ΝΔ 1991-1993: Οικονομική Ορθοδοξία.
-

8η Εβδομάδα: Πολιτικοί και Εκλογικοί Κύκλοι III

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ 1993-1996: Το Ξεκίνημα της Πορείας προς την ΟΝΕ.
 - Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ 1996-2000: Η Ένταξη της Ελλάδας στην ΟΝΕ.
-

9η Εβδομάδα: Πολιτικοί και Εκλογικοί Κύκλοι IV

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ 2000-2004: Η Ελλάδα πλήρες μέλος της Ευρωζώνης.

- Κυβερνήσεις ΝΔ 2004-2007 και 2007-2009: Δημοσιονομική απογραφή, σταδιακή επιβράδυνση του ρυθμού οικονομικής μεγέθυνσης και σταδιακή επιδείνωση των δημοσιονομικών μεγεθών της Ελληνικής Οικονομίας.

10η Εβδομάδα: Πολιτικοί και Εκλογικοί Κύκλοι V

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Κυβέρνηση ΠΑΣΟΚ 2009-2012: Η διεθνής οικονομική κρίση και η κρίση χρέους στην Ελλάδα.
- Ένταξη της Ελλάδας στο Μηχανισμό Στήριξης, αποτελούμενο από την Ε.Ε., την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.
- Πρόγραμμα Διάσωσης I, Πρόγραμμα Διάσωσης II και Private Sector Involvement (PSI).
- Κυβέρνηση Συνεργασίας 2012-2015 ΝΔ-ΠΑΣΟΚ-ΔΗΜΑΡ.

11η Εβδομάδα: Πολιτικοί και Εκλογικοί Κύκλοι VI

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ 2015-2019: Πρόγραμμα Διάσωσης III.
- Κυβέρνηση ΝΔ 2019: Προσπάθεια αλλαγής οικονομικής πολιτικής.
- CoVid19: Οικονομικές επιπτώσεις της πανδημίας στην Ελληνική Οικονομία.

12η Εβδομάδα: Επιπτώσεις στον Αγροτικό Τομέα από την Ένταξη της Ελλάδας στην ΕΕ - Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ)

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Τα μέτρα της «παραδοσιακής» Κ.Α.Π.: αντισταθμιστική εισφορά (variable levy), τιμή παρέμβασης (intervention price), τιμή κατωφλίου (threshold price) και εξαγωγική επιδότηση (export refund).
- Οι μεταβολές στην «παραδοσιακή» Κ.Α.Π. το 1984 και η εφαρμογή της ποσόστωσης (quota).
- Η μεταρρύθμιση του 1992 και εφαρμογή της αγρανάπαυσης (set-aside).
- Agenda 2000 και η εφαρμογή της Κ.Α.Π μέχρι σήμερα.
- Ποσοτικοποίηση επιπτώσεων της Κ.Α.Π. στην εγχώρια πρωτογενή παραγωγή.

13η Εβδομάδα: Επιπτώσεις στη Βιομηχανία από την Ένταξη της Ελλάδας στην Ε.Ε

Σημειώσεις διδάσκοντα στο moodle.

- Οι πρόνοιες της Συμφωνίας Σύνδεσης (1962) για τη σταδιακή κατάργηση της δασμολογικής προστασίας στις εισαγωγές από την Ε.Ε., και την εφαρμογή του Κοινού Εξωτερικού Δασμολογίου (Κ.Ε.Δ.) για τις εισαγωγές από τον υπόλοιπο κόσμο.
- Οι πρόνοιες της Συμφωνίας Ένταξης (1981) για την κατάργηση των δασμών που είχαν απομείνει, την κατάργηση των υπόλοιπων μέτρων που είχαν ισodύναμα με τους δασμούς αποτελέσματα, και την πλήρη εφαρμογή του Κ.Ε.Δ.
- Ανάλυση επιπτώσεων ευημερίας από την επιβολή ενός δασμού και μιας ποσόστωσης στις

εισαγωγές.

- Σταδιακή κατάργηση των έμμεσων φόρων στις εισαγωγές: «Ρυθμιστικός φόρος».
 - Εξαγωγικές επιδοτήσεις και σταδιακή κατάργηση τους μετά από συμφωνία μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε.
 - Ποσοτικοποίηση επιπτώσεων στην εγχώρια βιομηχανία και μεταποίηση από τη σταδιακή απελευθέρωση του εμπορίου μεταξύ Ελλάδας και Ε.Ε.
-

Σκοπός Μαθήματος

Γιατί η οικονομική επιστήμη κυριαρχείται από μαθηματικά μοντέλα; Γιατί ελάχιστοι μόνον οικονομολόγοι κατάφεραν να προβλέψουν την κρίση; Η πρόσφατη οικονομική κρίση έφερε στο προσκήνιο μία άλλη κρίση, αυτή της οικονομικής θεωρίας, όπως επίσης και κάποιους λησμονημένους θεωρητικούς της οικονομικής σκέψης όπως ο Κέϋνς και ο Μαρξ. Σκοπός του σεμιναρίου είναι η εισαγωγή του φοιτητή σε μία εμβρυακής μορφής έρευνα πάνω στις διάφορες σχολές οικονομικής σκέψης και την σύγκριση και αντιπαράθεσή τους, αλλά και σε συγκεκριμένες θεωρητικές πλευρές και σύγχρονες τάσεις της οικονομικής επιστήμης και της πολιτικής οικονομίας. Γενικός στόχος του σεμιναρίου είναι να ανιχνεύσουμε την πορεία της εξέλιξης της οικονομικής σκέψης και διαφόρων θεωρητικών εννοιών όπως επίσης και τυχόν ομοιότητες και διαφορές μεταξύ των διαφόρων σχολών. Σε αυτό το πλαίσιο κάθε φοιτητής θα έχει τη δυνατότητα να ερευνήσει σε βάθος κάποιον μεγάλο θεωρητικό της οικονομίας ή κάποια σχολή οικονομικής σκέψης ή το ρόλο κάποιας σημαντικής έννοιας στην οικονομική σκέψη.

Το σεμινάριο διεκπεραιώνεται σε **δεκατρείς (13)** εβδομάδες συναντήσεων. Η παρακολούθηση όλων των συναντήσεων είναι **υποχρεωτική**. Στις πρώτες 7 εβδομάδες συναντήσεων δίδονται κάποιες εισαγωγικές διαλέξεις, μοιράζονται θέματα και βιβλιογραφίες, δίδονται αναλυτικές οδηγίες για τον επιστημονικό τρόπο συγγραφής και προφορικής παρουσίασης της εργασίας, και γίνεται στενή επιτήρηση της προόδου των εργασιών, ενώ τις 6 τελευταίες εβδομάδες συναντήσεων γίνονται οι παρουσιάσεις των εργασιών.

Διδάσκοντες

Μυλωνάκης Δημήτρης

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=56

Απαιτούμενες γνώσεις

Για την παρακολούθηση του σεμιναρίου είναι χρήσιμη η εξοικείωση του φοιτητή με τις βασικές έννοιες της πολιτικής οικονομίας. Άρα είναι χρήσιμο ο φοιτητής να έχει παρακολουθήσει κάποια μαθήματα πολιτικής οικονομίας όπως Πολιτική Οικονομία Ι (ΟΙΚ1301), Ιστορία Οικονομικών Θεωριών Ι (ΟΙΚ1302), Μαρξιστική Οικονομική (ΟΙΚ2303). Χρήσιμη επίσης είναι η γνώση Μακροοικονομικής Ι (ΟΙΚ1002) και ΙΙ (ΟΙΚ2001). Επίσης, ο/η φοιτητής/τρια θα πρέπει να έχει εξεταστεί **επιτυχώς** σε τουλάχιστον **δύο (2)** μαθήματα από τη θεματική ενότητα Πολιτική Οικονομία και Οικονομική Ανάπτυξη.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να χρησιμοποιεί ξενόγλωσση και ελληνική επιστημονική βιβλιογραφία σε θέματα οικονομικής θεωρίας.
- Να συγγράφει και να παρουσιάζει επιστημονικές εργασίες σε θεωρητικά ζητήματα.
- Να συγκρίνει, να αντιπαραθέτει και να συνθέτει διαφορετικές απόψεις και προσεγγίσεις στην οικονομική σκέψη.
- Να αναπτύσσει κριτικό τρόπο σκέψης και να αμφισβητεί τις υπάρχουσες οικονομικές θεωρίες.

- Να διατυπώνει τις δικές του θεωρητικές απόψεις.
Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου είναι:
- Εκπόνηση επιστημονικής εργασίας.
- Προφορική παρουσίαση εργασιών.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
- Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής και επαγωγικής σκέψης.
- Σύγκριση και αντιπαράθεση διαφορετικών απόψεων.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών γίνεται συνδυαστικά από την γραπτή εργασία έκτασης 8.000 λέξεων (70% του τελικού βαθμού) και την παρουσίαση των βασικών πορισμάτων στην τάξη (30% του τελικού βαθμού). Η προφορική παρουσίαση γίνεται τις 6 τελευταίες εβδομάδες των μαθημάτων, ενώ η γραπτή εργασία πρέπει να παραδοθεί μέχρι την ημέρα της εξεταστικής περιόδου που ο διδάσκων έχει την εξέταση του μαθήματος του (Φεβρουάριο, Ιούνιο, Σεπτέμβριο).

Οδηγίες για την Εργασία:

- Συγκεκριμένες αναλυτικές οδηγίες για την εκπόνηση της εργασίας μοιράζονται στις πρώτες συναντήσεις του σεμιναρίου.

Ενδεικτικά Θέματα Εργασιών (τα προσφερόμενα θέματα γενικά εμπίπτουν σε 4 κατηγορίες):

- Κλασικοί της οικονομικής σκέψης (Μαρξ, Κένυς, Σούμπετερ, Βέμπλεν κ.λπ.).
- Σύγχρονα ρεύματα οικονομικής σκέψης (Μονεταρισμός, Νέα Κλασική Σχολή, Νεο-Κεϋνσιανή Σχολή, Μετα-Κεϋνσιανή Σχολή, Νέα Αυστριακή Σχολή, Νέα Θεσμική Σχολή, Συμπεριφορική Οικονομική κ.λπ.).
- Θεωρητικές έννοιες στην οικονομική σκέψη (επιχειρηματικότητα, ανταγωνισμός, επιχείρηση, οικονομικές κρίσεις κ.λπ.).
- Σύγχρονες τάσεις στην οικονομική σκέψη (νεοφιλελευθερισμός και οικονομική επιστήμη, μαθηματικοποίηση και φορμαλισμός της οικονομικής επιστήμης, κρίση της οικονομικής επιστήμης κ.λπ.).

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα Συναντήσεων:

- Εισαγωγή στη δομή, τα θέματα και τις απαιτήσεις του σεμιναρίου.

2η Εβδομάδα Συναντήσεων:

- Αναλυτική παρουσίαση όλων των θεμάτων των προσφερομένων εργασιών.
- Μοίρασμα θεμάτων και βιβλιογραφιών στους φοιτητές.
- Οδηγίες για τον τρόπο αναζήτησης βιβλιογραφίας.

3η Εβδομάδα Συναντήσεων:

- Κατ' ιδίαν συνάντηση με όλους τους φοιτητές κυρίως για εκκρεμότητες σε θέματα βιβλιογραφίας.
-

4η Εβδομάδα Συναντήσεων:

- Διάλεξη-εισαγωγή πάνω στις διάφορες σχολές και τις σύγχρονες τάσεις της οικονομικής σκέψης.
-

5η Εβδομάδα Συναντήσεων:

- Κατ' ιδίαν συνάντηση με όλους τους φοιτητές.
 - Έλεγχος της εξέλιξης της εργασίας, τυχόν απορίες, προβλήματα κ.λ.π.
-

6η Εβδομάδα Συναντήσεων:

- Διάλεξη για τον τρόπο συγγραφής και παρουσίασης μίας επιστημονικής εργασίας.
-

7η Εβδομάδα Συναντήσεων:

- Κατ' ιδίαν συνάντηση με όλους τους φοιτητές.
 - Έλεγχος προόδου.
 - Παρουσίαση εκ μέρους των φοιτητών ενός πρώτου σκελετού της εργασίας και της παρουσίασης.
-

8η-13η Εβδομάδα Συναντήσεων:

- Προφορικές παρουσιάσεις εργασιών από τους φοιτητές.
 - Συζήτηση.
 - Παρατηρήσεις.
-

ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ Ι - ΟΙΚ2303

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να εισάγει τους/τις φοιτητές/τριες στο πεδίο μελέτης της Ιστορίας Οικονομικών Θεωριών. Ο στόχος του μαθήματος είναι η εμπέδωση της ιστορικότητας των οικονομικών θεωριών αλλά και η ανάδειξη της σχέσης της οικονομικής σκέψης με τις ιστορικές συνθήκες εντός των οποίων αυτή επώαστηκε. Στο πλαίσιο αυτό δίνεται ιδιαίτερη προσοχή στη σύνδεση της οικονομικής σκέψης με την οικονομική ιστορία η οποία και αποτελεί μια βασική προϋπόθεση για την κατανόηση της σύγχρονης οικονομικής πραγματικότητας. Στις διαλέξεις εξετάζεται η οικονομική σκέψη κατά την αρχαιότητα, η προκλασική περίοδος της οικονομικής σκέψης (εμποροκράτες, φυσιοκράτες), ενώ δίδεται ιδιαίτερη έμφαση στην παρουσίαση και μελέτη της κλασικής περιόδου της πολιτικής οικονομίας (Adam Smith, David Ricardo, J.S. Mill) και στις απαρχές της κριτικής στον κλασικισμό (Karl Marx).

Διδάσκοντες

Θωμάκης Ζαφείριος

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν απαιτεί γνώσεις από κάποια άλλα μαθήματα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να αναγνωρίζει τις διαφορές των διαφορετικών σχολών σκέψης στην οικονομική επιστήμη.
- Να διακρίνει και να εντάσσει τα διάφορα θεωρητικά σχήματα και μεθόδους σε συγκεκριμένες σχολές οικονομικής σκέψης.
- Να αναπτύσσει κριτική πρόσληψη των οικονομικών θεωριών αμφισβητώντας τις κυρίαρχες οικονομικές θεωρίες.
- Να αναγνωρίζει τη σημασία τόσο της ιστορίας όσο και της μεθόδου στην κατανόηση της ιστορίας της οικονομικής σκέψης.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:

- Ανάπτυξη δημιουργικής και κριτικής σκέψης
 - Αυτόνομη εργασία.
 - Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.
 - Προαγωγή της ελεύθερης δημιουργικής σκέψης.
 - Σύγκριση και αντιπαράθεση διαφορετικών προσεγγίσεων.
-

Τρόπος αξιολόγησης

Το μάθημα θα εξεταστεί γραπτώς στο τέλος του εξαμήνου, ενώ θα περιλαμβάνει την εκπόνηση προαιρετικής εργασίας κατά τη διάρκεια του εξαμήνου. Γραπτές εξετάσεις στο τέλος του εξαμήνου 100%, με ερωτήσεις ανάπτυξης ή Γραπτές εξετάσεις 80% με ερωτήσεις ανάπτυξης και προαιρετική εργασία 20%.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Ζουμπουλάκης, Μ., Μυλωνάκης, Δ., και Πατρώνης, Β., (2022). **Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης**, Μπένου, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Heilbroner, R., Mildberg, W. Μετ. Χρηστίδης Γ. (2010). **Η Γένεση της Οικονομικής Κοινωνίας.**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Δρακόπουλος, Στ. & Καραγιάννης, Αν. (2003). **Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Scrapanti, E. και Zamagni, S. Τόμος Α' & Τόμος Β'. Επ. Θεοχαράκης Ν. (2004). **Η Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης**, Εκδόσεις Τυπωθήτω - Δαρδανός, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Η οικονομική σκέψη κατά την αρχαιότητα και το Μεσαίωνα.

- Θα σταχυολογηθούν οι πρώιμες εκδηλώσεις της οικονομικής σκέψης κατά τους αρχαίους και μέσους χρόνους ως διανοητικές αντανάκλασεις των μεταβολών στους ευρύτερους κοινωνικούς σχηματισμούς. Στη λογική αυτή θα αναδειχθεί η κυριαρχία του κράτους και πως αυτή εμπόδισε την αυτονομία στην οικονομική σκέψη ενώ παράλληλα θα γίνει αναφορά τόσο στην οικονομική σκέψη του Αριστοτέλη, του Πλάτωνα, Ξενοφώντα, όσο και σε αυτή του Θωμά του Ακινάτη. Θα γίνει αναφορά στις οικονομικές ιδέες των πατέρων της Ανατολικής Εκκλησίας (Τριών Ιεραρχών) και των πατέρων της Δυτικής Εκκλησίας- Σχολαστικοί συγγραφείς (Ακινάτης, Ορέσμος).

2η Εβδομάδα: Η προκλασική περίοδος και η Εμποροκρατική

(μερκαντιλιστική) οικονομική σκέψη

- Εξέταση οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών που οδήγησαν στην ανάπτυξη της εμποροκρατικής σκέψης, ενώ θα αναλυθούν οι κυριότερες εμποροκρατικές θεωρήσεις σχετικά με έννοιες όπως η φύση του πλούτου, η σημασία του θετικού εμπορικού ισοζυγίου κ.α., αλλά και οι κυριότερες εκφάνσεις της εμποροκρατικής πολιτικής. Επίσης, θα παρουσιαστούν οι κυριότεροι εμποροκράτες θεωρητικοί ενώ θα αναλυθούν οι διαφοροποιήσεις της πρώιμης και της όψιμης (φιλελεύθερης) εμποροκρατικής οικονομικής σκέψης.

3η Εβδομάδα: Προκλασική περίοδος, φυσιοκρατία

- Θα μελετηθεί η γαλλική οικονομία του πρώιμου 18ου αιώνα ως το ιστορικό πλαίσιο ανάπτυξης της πρώτης συστηματοποιημένης οικονομικής σχολής σκέψης, της Φυσιοκρατίας. Θα εξεταστεί η φιλοσοφία και οι οικονομικές έννοιες των κυριότερων εκπροσώπων της φυσιοκρατικής οικονομικής σκέψης ενώ παράλληλα θα παρουσιαστεί ο Οικονομικός Πίνακας του Quesnay (Tableau economiqué) ως την απαρχή της μακροοικονομικής ανάλυσης. Τέλος, θα αναδειχθούν οι διαφοροποιήσεις μεταξύ μερκαντιλιστών και φυσιοκρατών ως το πρελούδιο της κλασικής περιόδου στην οικονομική σκέψη.

4η-5η Εβδομάδα: Η κλασική περίοδος της πολιτικής οικονομίας και ο Adam Smith

- Θα παρουσιαστεί η προβιομηχανική Βιομηχανική Επανάσταση ως η υλική προϋπόθεση για τη συστηματοποίηση της οικονομικής σκέψης ενώ θα αποτυπωθούν η οικονομική φιλοσοφία, η οικονομική μεθοδολογία και οι βασικές οικονομικές έννοιες της κλασικής περιόδου. Στις διαλέξεις αυτές αποτυπωθεί η οικονομική φιλοσοφία του Adam Smith, θα παρουσιαστεί η κριτική του στις εμποροκρατικές ιδέες ενώ θα συνοψισθούν η θεωρήσεις του σχετικά με την αξία, την οικονομική ανάπτυξη και τη διανομή του εισοδήματος. Τέλος, θα εξεταστούν οι τρόποι χρήσης της ιστορίας στη σμιθιανή οικονομική θεωρία ως ένα οργανικό συμπλήρωμα της οικονομικής ανάλυσης.

6η Εβδομάδα: Η Κλασική Σχολή, D. Ricardo

- Θα εξεταστεί η κυριαρχία του ρικαρδιανού παραδείγματος στην πολιτική οικονομία, δίνοντας ιδιαίτερο βάρος, στην έννοια της διαφορικής προσόδου, όπως αυτή διατυπώθηκε στα 1815, στην εργασιακή θεωρία της αξίας, όπως αυτή εκφράστηκε στις Αρχές της Πολιτικής Οικονομίας και Φορολογίας το 1817, ενώ θα αναδειχθεί η σημασία της έννοιας του συγκριτικού πλεονεκτήματος ως προϋπόθεση για το ελεύθερο εμπόριο.

7η-8η Εβδομάδα: Η Κλασική Σχολή, T.R. Malthus, J.S. Mill και άλλοι κλασικοί

- Στις διαλέξεις αυτές θα αναδειχθεί η οικονομική σκέψη

των μεταρικαρδιανών οικονομολόγων (π.χ. James Mill) οι οποίοι αποτέλεσαν, κάτω από την επίδραση του Ricardo, την πρώτη ουσιαστική σχολή οικονομικής σκέψης. Στο πλαίσιο της κριτικής και της αμφισβήτησης στην ηγεμονία της ρικαρδιανής σκέψης, θα εξεταστεί το συμφιλιωτικό εγχείρημα του J.S. Mill, ο οποίος και αποτέλεσε τον πλέον ετερόδοξο ακόλουθο του Ricardo κατά το δεύτερο ήμισυ του 19ου αιώνα. Επίσης θα εξεταστεί το έργο του Robert Malthus και του J. B. Say.

9η Εβδομάδα: Σοσιαλισμός και Ουτοπία, (Γάλλοι ουτοπιστές, C. Fourier κα.)

- Θα εξεταστεί η οικονομική σκέψη του γαλλικού ουτοπισμού ως τα ψήγματα μιας πρώιμης σοσιαλιστικής θεώρησης. Στο επίπεδο αυτό θα εξεταστεί η προσέγγιση των Henri de Saint-Simon, του Charles Fourier και του Robert Owen. Θα αναδειχθεί η εστίαση τους στο ζήτημα της διανομής το οποίο και άσκησε και σημαντική επιρροή τόσο στον J.S. Mill όσο και στον Karl Marx. Επιπρόσθετα θα μελετηθεί η σημασία που απέδιδαν στο οικονομικό παρελθόν ως καθοριστικό παράγοντα για την άρθρωση οικονομικών θεωρημάτων.
-

10η-11η Εβδομάδα: Η Μαρξιστική Σχολή, K. Marx, F. Engels και η μαρξιστική οικονομική θεωρία

- Στις διαλέξεις αυτές, θα εξεταστεί η ζωή του Karl Marx ενώ θα αποτυπωθούν οι βασικότερες επιρροές στην μαρξιστική πολιτική οικονομία (χεγκελιανή φιλοσοφία, ρικαρδιανή πολιτική οικονομία, γαλλικός ουτοπισμός). Θα εξεταστεί η διαλεκτική μέθοδος, η υλιστική αντίληψη και οι τρόποι χρήσης της ιστορίας ενώ θα αναλυθεί η μαρξιστική θεωρία της αξίας. Επιπρόσθετα, θα μελετηθούν οι νόμοι της συσσώρευσης του κεφαλαίου και της πτωτικής τάσης του ποσοστού κέρδους ενώ θα προσεγγιστεί η μαρξιστική θεωρία των οικονομικών κρίσεων και θα αναλυθεί το πρόβλημα του μετασχηματισμού των αξιών σε τιμές παραγωγής.
-

12η Εβδομάδα: Σύνδεση Κλασικής με Νεοκλασική Σχολή, Παρουσιάσεις εργασιών φοιτών/τριών

- Θα παρουσιαστεί επιδερμικά η μετάβαση από την Κλασική στη Νεοκλασική Σχολή. Θα παρουσιαστούν οι

εργασίες των φοιτητών/τριών και θα ακολουθήσει
διαλεκτική συζήτηση.

13η Εβδομάδα: Ανακεφαλαίωση ύλης και συμπεράσματα

Θα γίνει μια σύνοψη της κλασικής περιόδου της
πολιτικής οικονομίας, η κριτική της κλασικής παράδοσης
από τον Karl Marx και ανακεφαλαίωση της ύλης.

Σκοπός Μαθήματος Το μάθημα εξετάζει τη σημασία των εμπορικών συναλλαγών και αποσκοπεί στην πλήρη κατανόηση της λειτουργίας του διεθνούς εμπορίου αγαθών και υπηρεσιών. Εστιάζει στη μελέτη της κινητικότητας των συντελεστών παραγωγής και των παρεμβάσεων της εμπορικής πολιτικής. Η ανάλυση χωρίζεται σε τρία μέρη: Στο πρώτο μέρος αναλύονται τα τέσσερα βασικά θεωρητικά υποδείγματα εμπορίου (Ρικαρδιανό, Ειδικών Συντελεστών, Heckscher-Ohlin, Πρότυπο) και εστιάζει στα οφέλη από το άνοιγμα στο εμπόριο σε σχέση με το καθεστώς αυτόρκειας. Το δεύτερο μέρος επεκτείνει την παραπάνω ανάλυση και παρουσιάζει τις επιπτώσεις από το άνοιγμα στο εμπόριο σε περιπτώσεις ατελούς ανταγωνισμού και, συγκεκριμένα, όταν υπάρχουν εσωτερικές και εξωτερικές οικονομίες κλίμακας. Το τρίτο μέρος αναλύει τις στις κρατικές παρεμβάσεις στο διεθνές εμπόριο, οι οποίες επιβάλλουν περιορισμούς στις εισαγωγές και ενισχύουν τις εξαγωγές. Ως μελέτη περίπτωσης θα αναλυθεί η εμπορική πολιτική της Ελλάδας και οι μεταβολές της ως αποτέλεσμα της Συμφωνίας Σύνδεσης με την ΕΕ (1962) και της Πλήρους Ένταξης στην ΕΕ (1981). Επίσης, παρουσιάζονται διάφορα ζητήματα σχετικά με την πολιτική οικονομία του διεθνούς εμπορίου και τις αντιπαραθέσεις για το άνοιγμα στο εμπόριο.

Διδάσκοντες Κουκουριτάκης Μίνωας

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=53

Απαιτούμενες γνώσεις Επαρκείς γνώσεις Μικροοικονομικής Θεωρίας.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να κατανοεί τους μηχανισμούς που καθιστούν το διεθνές εμπόριο επωφελές για κάθε χώρα.
- Να διακρίνει τις αναδιανεμητικές επιπτώσεις του εμπορίου στο εσωτερικό κάθε χώρας.
- Να αντιλαμβάνεται τη σημασία και τις επιπτώσεις της εμπορικής πολιτικής διεθνώς, αλλά και στην περίπτωση της Ελλάδας.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:

- Λήψη αποφάσεων.
- Προαγωγή ικανότητας για επιστημονική αφαίρεση.
- Προαγωγή ελαγωγικής σκέψης.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής
- Αυτόνομη εργασία.

Τρόπος αξιολόγησης Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή αξιολόγηση κατά την διάρκεια της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος

Οικονομικών Επιστημών. Η γραπτή αυτή εξέταση μπορεί να περιλαμβάνει ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής ή/και θέματα ανάπτυξης.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Krugman, P., Obstfeld, M. και Melitz, M. (2023). **Διεθνής Οικονομική (5η έκδοση)**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Salvatore, D. (2017). **Διεθνής Οικονομική**, Εκδόσεις Τζιόλα, Αθήνα.

Κατρανίδης, Σ. και Νταντάκας, Δ. (2017). **Θεωρία και Πολιτική Διεθνούς Εμπορίου**, Εκδόσεις Τζιόλα, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή

Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 1, 2

- Διεθνές εμπόριο: οφέλη, δομή, εθνικές πολιτικές.
- Υπόδειγμα βαρύτητας.
- Εμπόδια στο διεθνές εμπόριο: απόσταση, φραγμοί και σύνορα.
- Μεταβολές στο διεθνές εμπόριο - το διεθνές εμπόριο σήμερα.

2η Εβδομάδα: Ρικαρδιανό Υπόδειγμα I

Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 3

- Κόστος ευκαιρίας και συγκριτικό πλεονέκτημα.
- Ρικαρδιανό υπόδειγμα.

3η Εβδομάδα: Ρικαρδιανό Υπόδειγμα II

Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 3

- Σχετικοί μισθοί.
- Παρανοήσεις σχετικά με το συγκριτικό πλεονέκτημα.

- Συγκριτικό πλεονέκτημα με πολλά αγαθά.
 - Κόστος μεταφοράς και μη εμπορεύσιμα αγαθά.
 - Εμπειρικές ενδείξεις.
-

4η Εβδομάδα: Ειδικοί Συντελεστές Παραγωγής I Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 4

- Υπόδειγμα ειδικών συντελεστών παραγωγής.
 - Τιμές, μισθοί και κατανομή εργασίας.
-

5η Εβδομάδα: Ειδικοί Συντελεστές Παραγωγής II Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 4

- Εμπόριο και σχετικές τιμές.
 - Κινητικότητα συντελεστών παραγωγής.
-

6η Εβδομάδα: Υπόδειγμα Heckscher-Ohlin I Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 5

- Υπόδειγμα Heckscher-Ohlin.
 - Επιλέγοντας την αναλογία των εισροών.
 - Τιμές συντελεστών παραγωγής και τιμές αγαθών.
-

7η Εβδομάδα: Υπόδειγμα Heckscher-Ohlin II Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 5

- Πόροι και προϊόν.
 - Διεθνές εμπόριο και εξίσωση τιμών των συντελεστών παραγωγής.
 - Εμπειρικές ενδείξεις.
-

8η Εβδομάδα: Το Πρότυπο Υπόδειγμα Εμπορίου Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 6

- Το πρότυπο υπόδειγμα εμπορίου.
 - Οικονομική μεγέθυνση.
 - Δασμοί και εξαγωγικές επιδοτήσεις.
 - Επιδράσεις στους όρους εμπορίου: οφέλη και ζημιές.
 - Το πρότυπο υπόδειγμα εμπορίου - διεθνής δανεισμός.
-

9η Εβδομάδα: Εξωτερικές και Εσωτερικές Οικονομίες Κλίμακας I
Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 7, 8

- Εξωτερικές οικονομίες.
 - Εσωτερικές οικονομίες.
-

10η Εβδομάδα: Εξωτερικές και Εσωτερικές Οικονομίες Κλίμακας II
Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 7, 8

- Ενδοκλαδικό εμπόριο.
 - Αντιδράσεις επιχειρήσεων στο διεθνές εμπόριο.
 - Κόστος εμπορίου και εξαγωγικές αποφάσεις.
 - Dumping.
 - Πολυεθνικές επιχειρήσεις και άμεσες ξένες επενδύσεις
-

11η Εβδομάδα: Εμπορική Πολιτική I
Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 9, 11

- Δασμοί.
 - Ποσοτώσεις εισαγωγών.
 - Εξαγωγικές επιδοτήσεις.
 - Εκούσιοι περιορισμοί εξαγωγών.
 - Άλλα μέσα εμπορικής πολιτικής - αποτελέσματα πολιτικών εμπορίου.
 - Αναπτυσσόμενες χώρες.
-

12η Εβδομάδα: Εμπορική Πολιτική II - Η Περίπτωση της Ελλάδας
Σημειώσεις διδάσκοντα

- Μέσα εμπορικής προστασίας.
 - Συμφωνία Σύνδεσης Ελλάδας – ΕΕ (1962).
 - Πλήρη ένταξη της Ελλάδας στην ΕΕ (1981).
 - Δείκτες προστασίας - ροές εμπορίου.
 - Επιπτώσεις της Ένταξης στην ΕΕ.
-

13η Εβδομάδα: Η Πολιτική Οικονομία της Πολιτικής Εμπορίου - Αντιπαραθέσεις

Krugman, Obstfeld και Melitz, Κεφ. 10, 12

- Επιχειρήματα υπέρ του ελεύθερου εμπορίου.
 - Επιχειρήματα κατά του ελεύθερου εμπορίου.
 - Πολιτική οικονομία της εμπορικής πολιτικής.
 - Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (WTO).
 - Προτιμησιακές εμπορικές συμφωνίες.
 - Τεχνολογία και εξωτερικότητες.
 - Εμπόριο και περιβάλλον.
-

ΙΣΤΟΡΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΘΕΩΡΙΩΝ ΙΙ - ΟΙΚ3310

Σκοπός Μαθήματος

Αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η εξέλιξη της οικονομικής επιστήμης από τα μέσα περίπου του 19ου αιώνα μέχρι σήμερα, μέσα από την εξέταση των σημαντικότερων θεωρητικών στοχαστών και σχολών οικονομικής σκέψης. Στο πλαίσιο του μαθήματος, οι φοιτητές/ριες καλούνται να αναπτύξουν τον κριτικό τους στοχασμό γύρω από θέματα όπως η σχέση της οικονομίας με την πολιτική και την κοινωνία, η χρησιμότητα και το αντικείμενο μελέτης της οικονομικής επιστήμης, καθώς και η συμβολή των οικονομικών θεωριών στα οικονομικά ζητήματα που απασχόλησαν την ιστορική εποχή στην οποία διαμορφώθηκαν, καθώς και τη σύγχρονη οικονομική πραγματικότητα.

Θα επιχειρηθεί η μελέτη του αντικειμένου του μαθήματος μέσα από κριτική και διεπιστημονική προσέγγιση, συγκρίνοντας και αντιπαραβάλλοντας τις εξεταζόμενες θεωρίες ως προς τη δυνατότητά τους να δώσουν απαντήσεις σε ζητήματα που έχουν διαχρονικά απασχολήσει την οικονομική επιστήμη μέχρι σήμερα, όπως οι οικονομικές κρίσεις, η ανεργία, η παραγωγή και διανομή των αγαθών, ο υπολογισμός της αξίας και η διαμόρφωση των τιμών, ο ρόλος της αγοράς και του κράτους, η οικονομική δικαιοσύνη και δημοκρατία.

Το μάθημα Ιστορία Οικονομικών Θεωριών ΙΙ αποτελεί συνέχεια του μαθήματος Ιστορία Οικονομικών Θεωριών Ι και θα εξετάσει τις παρακάτω σχολές οικονομικής σκέψης:

- Αμερικανική θεσμική σχολή (Veblen, Mitchell, Commons)
- Οριακή επανάσταση και οι πρόδρομοι της νεοκλασικής θεωρίας (Jevons, Menger, Walras)
- Η νεοκλασική σχολή οικονομικής σκέψης
- John Maynard Keynes
- Joseph Schumpeter
- Νεοκλασική σύνθεση και νεοκεϋνσιανή σχολή.
- Ετερόδοξες προσεγγίσεις, σύγχρονα και ριζοσπαστικά ρεύματα σκέψης
- Ειδικά θέματα στην ιστορία οικονομικής σκέψης

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα δεν προϋποθέτει κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο τμήμα.

Τρόπος αξιολόγησης

Η τελική βαθμολογία του μαθήματος θα γίνει με γραπτές εξετάσεις. Συμπληρωματικά: θα υπάρχει η δυνατότητα προαιρετικής εργασίας (ομαδικής και ατομικής), κατόπιν συζήτησης για το θέμα. Θα δοθεί έμφαση σε θέματα που διερευνούν τις δυνατότητες των θεωρητικών προσεγγίσεων να απαντήσουν σε ζητήματα που απασχολούν την πραγματική οικονομία και τη σύγχρονη οικονομική πραγματικότητα.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Screpanti, E. και Zamagni, S. (2004). **Η Ιστορία της Οικονομικής Σκέψης**, Εκδόσεις Τυπωθήτω, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Backhouse, R.E. (2009). **Η Εξέλιξη της Οικονομικής Σκέψης: Από την Αρχαία Ελλάδα μέχρι Σήμερα**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Heilbroner, R. L. (2000). **Οι Φιλόσοφοι του Οικονομικού Κόσμου: Η Ζωή και οι Ιδέες τους**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Kishtainy, N. (2018). **Μικρή Ιστορία της Οικονομικής Επιστήμης**, Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα.

Polanyi, K. (2001). **Ο Μεγάλος Μετασχηματισμός: Οι Πολιτικές και Κοινωνικές Απαρχές του Καιρού μας**, Εκδόσεις Νησίδες, Θεσσαλονίκη.

Gibson-Graham, J.K. et al. (2013). **Take Back the Economy: An Ethical Guide for Transforming our Communities**, University of Minnesota Press, Minneapolis.

Παπαγεωργίου, Φ. και Μιχαηλίδης, Π. (2016). **Σχολές Σκέψης και Οικονομικές Διακυμάνσεις**, Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή στη μελέτη της Ιστορίας Οικονομικών Θεωριών II

Screpanti και Zamagni, Εισαγωγή; Backhouse, Πρόλογος; Kishtainy, Κεφάλαιο 1.

- Το αντικείμενο μελέτης της οικονομικής επιστήμης υπό το πρίσμα των διαφορετικών σχολών οικονομικής σκέψης.
- Γιατί είναι σημαντική η μελέτη της ιστορίας των οικονομικών θεωριών και των σχολών οικονομικής σκέψης.
- Παρουσίαση του αντικειμένου του μαθήματος και συνοπτική επισκόπηση των σημαντικότερων θεωριών και σχολών οικονομικών σκέψης που θα μας απασχολήσουν κατά τη διάρκεια του εξαμήνου.

2η εβδομάδα: Η σχολή της οριακής επανάστασης και οι πρόδρομοι της νεοκλασικής θεωρίας

Screpanti και Zamagni, Κεφάλαιο 5; Backhouse, Κεφάλαιο 8.

- Η οριακή επανάσταση και οι πρόδρομοι της νεοκλασικής σκέψης.
 - Ο θρίαμβος του ωφελισμού.
 - Η θεωρία του W. S. Jevons για την οριακή χρησιμότητα.
 - Το όραμα του L. Walras για την λειτουργία του οικονομικού συστήματος και η γενική οικονομική ισορροπία.
 - Η θεωρία της οριακής χρησιμότητας στο έργο του C. Menger.
-

3η εβδομάδα: Η νεοκλασική σχολή οικονομικής σκέψης Screpanti και Zamagni, Κεφάλαιο 6; Backhouse, Κεφάλαια 9-10.

- Ο οικονομικός άνθρωπος και οι ορθολογικές αποφάσεις ως κεντρική ιδέα στη νεοκλασική σκέψη.
 - Ζήτηση, προσφορά και ισορροπία στη θεωρία του A. Marshall.
 - Οι εξωτερικότητες και τα οικονομικά της ευημερίας στη θεωρία του A. C. Pigou.
 - Η αμερικανική και αυστριακή σχολή.
 - Το κριτήριο του Pareto και τα νέα οικονομικά της ευημερίας.
 - Οι Ιταλοί νεοκλασικοί οικονομολόγοι.
-

4η εβδομάδα: Αμερικανική θεσμική σχολή και η κριτική στην οικονομική ορθοδοξία

Screpanti και Zamagni, Κεφάλαιο 8; Backhouse, Κεφάλαιο 9.

- Η κριτική της θεσμικής σχολής απέναντι στην οικονομική ορθοδοξία της νεοκλασικής θεωρίας.
 - Η απομάκρυνση από ωφελμιστικές θέσεις και η κριτική στο απλό μηχανιστικό υπόδειγμα της νεοκλασικής οικονομικής.
 - Η δυναμική και ολιστική προσέγγιση του T. Veblen.
 - Η συμβολή των W. Mitchell, J. R. Commons, W. Hamilton.
-

5η εβδομάδα: John Maynard Keynes: Η γενική θεωρία της απασχόλησης, του τόκου και του χρήματος

Screpanti και Zamagni, Κεφάλαιο 7; Backhouse, Κεφάλαιο 10; Heilbroner, Κεφάλαιο 9.

- Η ετερόδοξη κριτική του J. M. Keynes για τη μεγάλη ύφεση του 1929.
 - Η μακροχρόνια ισορροπία εκτός πλήρους απασχόλησης.
 - Η σημασία της ενεργού ζήτησης στην οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση.
 - Οικονομική πολιτική στο έργο του J. M. Keynes.
 - Η επιρροή του J. M. Keynes στα μετέπειτα κεινσιανά ρεύματα σκέψης.
-

6η εβδομάδα: Joseph Schumpeter: Οικονομική ανάπτυξη και δημιουργική καταστροφή

Screpanti και Zamagni, Κεφάλαιο 7; Backhouse, Κεφάλαιο 10.

- Καινοτομία, τεχνολογική πρόοδος και οικονομική ανάπτυξη.

- Ο ρόλος των καινοτόμων επιχειρηματιών.
 - Ανταγωνισμός, επιχειρηματικότητα και δημιουργική καταστροφή.
 - Το τέλος του καπιταλισμού στο έργο του Schumpeter.
-

7η εβδομάδα: Νεοκλασική σύνθεση και νεοκεϋνσιανή σχολή Screpanti και Zamagni, Κεφάλαια 8-9; Backhouse, Κεφάλαιο 13.

- Η νεοκλασική σύνθεση: εισάγοντας στοιχεία της νεοκλασικής σχολής στη θεωρία του J. M. Keynes και η γένεση της νεοκεϋνσιανής σχολής.
 - Η γενική οικονομική ισορροπία στον Hicks και το υπόδειγμα IS-LM.
 - Η καμπύλη Phillips.
 - Μονεταρισμός και η σχολή του Σικάγο.
 - Ο στασιμοπληθωρισμός της δεκαετίας του 1970 και η παρακμή της νεοκεϋνσιανής σχολής.
 - Οι νέες κεϋνσιανές προσεγγίσεις και η νέα νεοκλασική σύνθεση.
-

8η εβδομάδα: Νέα κλασική και νέα κεϋνσιανή σχολή Screpanti και Zamagni, Κεφάλαιο 9; Backhouse, Κεφάλαιο 13.

- Οι ορθολογικές προσδοκίες της μικροοικονομικής στη μακροοικονομική ανάλυση.
 - Η κριτική του R. Lucas και η θεωρία του πραγματικού επιχειρηματικού κύκλου στη νέα κλασική σχολή.
 - Ατελής ανταγωνισμός, δυσκαμψία μισθών/τιμών και υποαπασχόληση στη νέα κεϋνσιανή ανάλυση.
 - Η συζήτηση γύρω από την ουδετερότητα του χρήματος και ο ρόλος της νομισματικής πολιτικής.
 - Η νέα νεοκλασική σύνθεση και τα δυναμικά μοντέλα της νέας κεϋνσιανής σχολής.
-

9η Εβδομάδα: Μετακεϋνσιανό ρεύμα σκέψης Screpanti και Zamagni, Κεφάλαια 9-10

- Η ετερόδοξη προσέγγιση των μετακεϋνσιανών οικονομολόγων και η απόρριψη της νεοκλασικής σύνθεσης.
 - Οι ιδρυτές της σχολής του Cambridge.
 - Οι μετακεϋνσιανές θέσεις για τη μεγέθυνση, τη διανομή και την ενεργό ζήτηση.
 - Οι νομισματικές θεωρίες και η ενδογενής φύση της προσφοράς χρήματος.
 - Τα αποσταθεροποιητικά αποτελέσματα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
 - Η αβεβαιότητα και ο ρόλος των θεσμικών παραγόντων.
 - Οι μετακεϋνσιανές θεωρίες της επιχείρησης.
-

10η εβδομάδα: Η ανάδυση της συμπεριφορικής οικονομικής και άλλες σύγχρονες προσεγγίσεις στην οικονομική σκέψη Screpanti και Zamagni, Κεφάλαια 10-11; Backhouse, Κεφάλαιο 14.

- Συμπεριφορική οικονομική και η απομάκρυνση από τις ορθολογικές προσδοκίες.
- Η συστηματικότητα της ανορθολογικής συμπεριφοράς στη λήψη αποφάσεων.

- Συμπεριφορική χρηματοοικονομική.
 - Σύγχρονες προσεγγίσεις στην οικονομική σκέψη.
-

11η Εβδομάδα: Θεωρίες κοινωνικής οικονομίας και μετα-καπιταλιστικές προσεγγίσεις

Scrapanti και Zamagni, Κεφάλαιο 11; Backhouse, Κεφάλαιο 5; Polanyi Κεφάλαιο 4; Gibson-Graham, Κεφάλαιο 1.

- Ξεκινώντας από τους ουτοπικούς σοσιαλιστές και την ιδέα της ενθέκευσης (embeddedness) του K. Polanyi.
 - Η ανάγκη επαναπλαισίωσης (reframing) της οικονομίας και η προσέγγιση των ποικίλων οικονομιών.
 - Κοινωνική και αλληλέγγυα οικονομία: ένα πλουραλιστικό και δημοκρατικό πλαίσιο.
 - Μεταμαρξιστές, ανοιχτός μαρξισμός και σύγχρονες, ριζοσπαστικές προσεγγίσεις.
-

12η Εβδομάδα: Οικονομικές κρίσεις και σχολές οικονομικής σκέψης Παπαγεωργίου και Μιχαηλίδης, Κεφάλαια 1-2 και 4-5.

- Συστηματικές και μη συστηματικές θεωρήσεις των οικονομικών διακυμάνσεων.
 - Η προσέγγιση του J. M. Keynes.
 - Νεοκεϋνσιανές και μετακεϋνσιανές προσεγγίσεις του οικονομικού κύκλου.
 - Νεότερες προσεγγίσεις.
-

13η εβδομάδα: Σύνοψη και ανακεφαλαίωση Backhouse, Επίλογος; Heilbroner, Κεφάλαιο 11.

- Στην τελευταία συνάντηση του μαθήματος θα επιχειρηθεί μια σύνοψη και ανακεφαλαίωση των όσων εξετάσαμε κατά τη διάρκεια του εξαμήνου, θα συζητηθούν συμπεράσματα καθώς και απορίες και θα γίνει προετοιμασία για τις τελικές εξετάσεις.
-

Σκοπός Μαθήματος

Το μάθημα εισάγει το/τη φοιτητή/τρια σε βασικές έννοιες και υποδείγματα του ταχέως αναπτυσσόμενου πεδίου των συμπεριφορικών οικονομικών. Τα βασικά θέματα που καλύπτονται περιλαμβάνουν την εξέταση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων υπό περιορισμένο ορθολογισμό, ευρετικές λύσεις και μορφές γνωστικής μεροληψίας, αποφάσεις υπό κίνδυνο, αβεβαιότητα και ασάφεια, προεξόφληση και συμπεριφορά σε σχέση με το χρόνο, εισαγωγή στη συμπεριφορική θεωρία παιγνίων, ώθηση και συμπεριφορικά οικονομικά της ευημερίας. Οι έννοιες και τα υποδείγματα θα συζητηθούν μέσω εκτενών αναφορών στη σχετική βιβλιογραφία και τα παραδείγματα/πειράματα που χρησιμοποιήθηκαν για την ορισμό και την ανάλυσή τους.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=366

Απαιτούμενες γνώσεις

Γνώση των βασικών μικροοικονομικών υποδειγμάτων, όπως αυτά διδάσκονται στη Μικροοικονομική Θεωρία I (ΟΙΚ1005) και II (ΟΙΚ2002), και κυρίως των υποδειγμάτων συμπεριφοράς καταναλωτή, είναι απαραίτητη για την κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος. Επίσης, χρήσιμη αλλά όχι απαραίτητη είναι η κατανόηση των βασικών εννοιών της θεωρίας παιγνίων (ΟΙΚ3102).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:
- Θα έχει κατανοήσει βασικές έννοιες και υποδείγματα των συμπεριφορικών οικονομικών.
 - Να αναλύει με κριτική σκέψη τις υποθέσεις τόσο των νεοκλασικών όσο και των συμπεριφορικών οικονομικών υποδειγμάτων.
 - Να μπορεί να αξιολογεί τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των θεωριών των συμπεριφορικών οικονομικών.
 - Να ερμηνεύει και να αξιολογεί εμπειρικές μελέτες στο πεδίο των συμπεριφορικών οικονομικών.
 - Να εφαρμόζει και να εξηγεί έννοιες σχετικές με τη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε καινούρια προβλήματα.
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Ανάλυση οικονομικών και κοινωνικών φαινομένων χρησιμοποιώντας θεωρίες συμπεριφορικών οικονομικών.
 - Γενική θεώρηση των οικονομικών σε σχέση με άλλες κοινωνικές επιστήμες και κυρίως την ψυχολογία και την κοινωνιολογία.
-

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση γίνεται μέσω μίας ενδιάμεσης γραπτής εξέτασης, η οποία είναι υποχρεωτική για όλους τους φοιτητές, καθώς και μίας τελικής γραπτής εξέτασης η οποία θα διεξάγεται σύμφωνα με το πρόγραμμα των εξεταστικών περιόδων του Τμήματος. Στις εξετάσεις αυτές, οι οποίες περιλαμβάνουν ερωτήσεις σύντομης απάντησης και επίλυση προβλημάτων, εξετάζεται η κατανόηση και η ικανότητα ανάλυσης προβλημάτων σχετικών με την ύλη του μαθήματος. Η ενδιάμεση εξέταση του μαθήματος θα διεξάγεται κατά την

8η εβδομάδα των μαθημάτων σε ημέρα και ώρα η οποία θα ανακοινώνεται από την Γραμματεία τουλάχιστον 15 ημέρες νωρίτερα. Στις επαναληπτικές εξετάσεις του Σεπτεμβρίου, ο βαθμός της ενδιάμεσης αξιολόγησης δεν θα προσμετράται στον τελικό βαθμό του μαθήματος.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Ogaki, M. and S. C. Tanaka (2017). **Behavioral Economics**, Springer Nature, Singapore.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Takemura, K. (2019). **Foundations of Economic Psychology**, Springer Nature, Singapore.

Cartwright, E. (2018). **Behavioral Economics**, Routledge, London and New York.

Dhami, S. (2016). **The Foundations of Behavioral Economic Analysis**, Oxford University Press, Oxford.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή και ορισμός βασικών εννοιών

Ogaki και Tanaka, Κεφ. 1, Cartwright, Κεφ. 1

- Εισαγωγή στο μάθημα.
- Σύντομη επισκόπηση της ιστορίας των συμπεριφορικών οικονομικών.
- Ορισμός του πεδίου σε σχέση με τα νεοκλασικά οικονομικά υποδείγματα.
- Μια πρώτη ματιά σε προβλήματα στα οποία επικεντρώνονται τα συμπεριφορικά οικονομικά.

2η Εβδομάδα: Περιορισμένος ορθολογισμός και ευρετικές λύσεις

Ogaki και Tanaka, Κεφ. 5, Cartwright, Κεφ. 2

- Περιορισμένος ορθολογισμός ως πλαίσιο λήψης αποφάσεων σε πολύπλοκα προβλήματα.
- Ικανοποιητικές λύσεις ('satisficing') αντί μεγιστοποίησης χρησιμότητας.

- Ευρετικές λύσεις και γνωστική μεροληψία.
-

3η Εβδομάδα: Αποφάσεις υπό κίνδυνο και αβεβαιότητα I Ogaki και Tanaka, Κεφ. 3, Cartwright, Κεφ. 3

- Κίνδυνος, αβεβαιότητα και ασάφεια.
 - Η νεοκλασική θεωρία προτιμήσεων και αποφάσεων υπό κίνδυνο (von Neumann–Morgenstern).
 - Παραδείγματα στα οποία οι υποθέσεις της νεοκλασικής θεωρίας αποτυγχάνουν.
-

4η Εβδομάδα: Αποφάσεις υπό κίνδυνο και αβεβαιότητα II Ogaki και Tanaka, Κεφ. 6, Cartwright, Κεφ. 3

- Η θεωρία προοπτικών: βασικές υποθέσεις και ανάλυση.
 - Επίδοση της θεωρίας προοπτικών στην εξήγηση συμπεριφοράς τόσο σε πειραματικό περιβάλλον όσο και πραγματικών φαινομένων.
-

5η Εβδομάδα: Προεξόφληση και συμπεριφορά σε σχέση με το χρόνο Ogaki και Tanaka, Κεφ. 6, Cartwright, Κεφ. 4

- Νεοκλασική προσέγγιση και εκθετική προεξόφληση
 - Παραδείγματα όπου η συμπεριφορά των ατόμων δεν είναι συνεπής με την εκθετική προεξόφληση.
 - Υπερβολοειδής προεξόφληση.
 - Ασυνέπεια στις προτιμήσεις σε σχέση με το χρόνο.
 - Παραδείγματα.
-

6η Εβδομάδα: Συμπεριφορική θεωρία παιγνίων Ogaki και Tanaka, Κεφ. 8, Cartwright, Κεφ. 6

- Σύντομη ανασκόπηση εννοιών από τη θεωρία παιγνίων.
 - Συμπεριφορά και μάθηση σε στρατηγικό περιβάλλον.
 - Level-k ανάλυση προβλημάτων και ισορροπία Nash με λάθη.
 - Παραδείγματα.
-

7η Εβδομάδα: Πληροφορία και μάθηση I Ogaki και Tanaka, Κεφ. 7, Cartwright, Κεφ. 5

- Ο νόμος του Bayes και παρατηρούμενη συμπεριφορά σε σχέση με τη χρησιμοποίησης νέας πληροφορίας.
 - Μεροληψία επιβεβαίωσης (confirmation bias) και "ο νόμος των μικρών αριθμών".
-

8η Εβδομάδα: Ενδιάμεση εξέταση μαθήματος

9η Εβδομάδα: Πληροφορία και μάθηση II

Ogaki και Tanaka, Κεφ. 7, Cartwright, Κεφ. 5

- Ο νόμος του Bayes και παρατηρούμενη συμπεριφορά σε σχέση με τη χρησιμοποίησης νέας πληροφορίας.
 - Μεροληψία επιβεβαίωσης (confirmation bias) και "ο νόμος των μικρών αριθμών".
-

10η Εβδομάδα: Προτιμήσεις που περιλαμβάνουν τη χρησιμότητα των άλλων

Ogaki και Tanaka, Κεφ. 8, Cartwright, Κεφ. 7

- Κοινωνικές προτιμήσεις.
 - Ισότητα και δικαιοσύνη.
 - Παραδείγματα.
-

11η Εβδομάδα: Συμπεριφορικά οικονομικά της ευημερίας

Ogaki και Tanaka, Κεφ. 11, Cartwright, Κεφ. 10 και Κεφ. 11

- Φιλελευθερισμός και πατερναλισμός.
 - Παρωθήσεις (nudge) και σχεδιασμός πολιτικών.
 - Παραδείγματα.
-

12η Εβδομάδα: Συμπεριφορικά χρηματοοικονομικά και συμπεριφορική βιομηχανική οργάνωση

Statman, 2008, Grubb, 2015

- Συμπεριφορικά χρηματοοικονομικά.
 - Συμπεριφορική βιομηχανική οργάνωση.
-

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος Το μάθημα σκοπεύει να εισάγει τους φοιτητές στα βασικά σημεία της θεωρίας παιγνίων. Η θεωρία αυτή παρέχει ένα ενιαίο πλαίσιο για την ανάλυση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων εκ μέρους ενός συνόλου αλληλεπιδρώντων ατόμων. Τα άτομα μπορούν να ανήκουν σε οικονομικούς πληθυσμούς (επιχειρήσεις, καταναλωτές, κλπ.), σε βιολογικούς πληθυσμούς (αλληλεπιδρώντα γονίδια), κλπ. Το μάθημα αυτό είναι χρήσιμο σε όσους/όσες ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν/κατανοήσουν την σύγχρονη βιβλιογραφία σε πολλούς τομείς της οικονομικής επιστήμης (υπολογίζεται ότι μία στις δύο δημοσιευμένες εργασίες στην οικονομική θεωρία κάνει χρήση της θεωρίας παιγνίων).

Διδάσκοντες Σκαρτάδος Παναγιώτης

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=36

Απαιτούμενες γνώσεις Για το μάθημα της θεωρίας παιγνίων απαιτείται εξοικείωση με το περιεχόμενο των Μαθηματικών I (ΟΙΚ1001) και II (ΟΙΚ1004). Επίσης, η γνώση της Μικροοικονομικής I (ΟΙΚ1005) και II (ΟΙΚ2002) είναι απαραίτητη.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να κατανοεί τις βασικές έννοιες και εργαλεία της θεωρίας παιγνίων.
- Να κατανοεί τη σημασία των παιγνίων για τη μελέτη του τρόπου λήψης στρατηγικών αποφάσεων.
- Να κατανοεί τη σημασία της θεωρίας παιγνίων για την οικονομική, και όχι μόνο, επιστήμη.
- Να αναλύει φαινόμενα του πραγματικού κόσμου μέσα από το πρίσμα της θεωρίας παιγνίων.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:

- Κατανόηση της στρατηγικής συμπεριφοράς των ατόμων.
- Προτυποποίηση της στρατηγικής συμπεριφοράς των ατόμων.
- Κατανόηση της ορθολογικότητας των ατόμων και των συνεπειών αυτής.
- Χρήση της θεωρίας παιγνίων για μία ενιαία θεώρηση των κοινωνικών επιστημών.

Τρόπος αξιολόγησης Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνεται με μια ενδιάμεση γραπτή εξέταση που αντιστοιχεί στο **40%** του τελικού βαθμού και με μια τελική γραπτή εξέταση που αντιστοιχεί στο **60%** του τελικού βαθμού. Οι δύο γραπτές εξετάσεις περιλαμβάνουν τόσο ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής όσο και ερωτήσεις ανάπτυξης - επίλυσης προβλημάτων.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Gibbons, R. Μεταφραστής ΛΟΥΝΤΟΣ ΝΙΚΟΣ (2009). **Εισαγωγή στη θεωρία παιγνίων**, Gutenberg - Γιώργος & Κώστας Δαρδανός, Αθήνα.

Osborne, M. Επιμελητής ΡΕΦΑΝΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ (2010). **ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΩΡΙΑ ΠΑΙΓΝΙΩΝ**, Κλειδάριθμος, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Σταματόπουλος, Γ. (2015). **Εισαγωγή στη Θεωρία Παιγνίων**, Εκδόσεις Κάλλιπος, Αθήνα, <https://repository.kallipos.gr/handle/11419/3007>.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Γενική Επισκόπηση

Gibbons, Κεφ. 1; Osborne, Κεφ. 1; Μαγείρου, Κεφ. 7

- Περιγραφή και στόχοι του μαθήματος.
- Εισαγωγή στα παίγνια (παίκτες, στρατηγικές, αποδόσεις).
- Βασικές κατηγορίες παιγνίων (συνεργατικά vs. μη συνεργατικά, πλήρους vs. μη πλήρους πληροφόρησης, στατικά vs. δυναμικά, κλπ).

2η Εβδομάδα: Παίγνια σε Στρατηγική Μορφή

Gibbons, Κεφ. 1; Osborne, Κεφ. 2; Μαγείρου, Κεφ. 10

- Το βασικό μαθηματικό πλαίσιο.
- Κυρίαρχες και κυριαρχούμενες στρατηγικές.
- Διαδοχική απαλοιφή κυριαρχούμενων στρατηγικών.

3η Εβδομάδα: Ισορροπία Κατά Nash

Gibbons, Κεφ. 1; Osborne, Κεφ. 2; Μαγείρου, Κεφ. 10

- Έννοια και ορισμός.
- Μαθηματική απόδειξη ύπαρξης ισορροπιών.
- Θεωρήματα σταθερού σημείου Brouwer και Kakutani.

4η Εβδομάδα: Υπολογισμός Ισορροπιών

Gibbons, Κεφ. 1; Osborne, Κεφ. 3; Μαγείρου, Κεφ. 11

- Ισορροπίες σε παίγνια 2 παικτών.
 - Γενικεύσεις.
 - Ισορροπία σε μεικτές στρατηγικές.
-

5η Εβδομάδα: Δυναμικά Παίγνια

Gibbons, Κεφ. 2 Osborne, Κεφ. 5-7; Μαγείρου, Κεφ. 8

- Παίγνια 2 (ή και περισσότερων) σταδίων.
 - Δένδρα παιγνίων.
 - Ισορροπίες τέλειες κατά υποπαίγνιο.
-

6η Εβδομάδα: Παίγνια με Ελλιπή Πληροφόρηση

Gibbons, Κεφ. 3; Osborne, Κεφ. 9; Μαγείρου, Κεφ. 9

- Γενικό πλαίσιο.
 - Πεποιθήσεις κατά Bayes. Ισορροπίες Bayes-Nash και υπολογισμός αυτών.
 - Σχέση μεταξύ ισορροπιών Bayes-Nash και ισορροπιών σε μεικτές στρατηγικές υπό πλήρη πληροφόρηση.
 - Εφαρμογές.
-

7η Εβδομάδα: Εφαρμογές Παιγνίων Ελλιπούς Πληροφόρησης

Gibbons, Κεφ. 3

- Σχεδιασμός μηχανισμών.
 - Δημοπρασίες (πρώτης και δεύτερης τιμής).
 - Εφαρμογές σε στρατιωτικά θέματα (άριστος σχεδιασμός άμυνας/επίθεσης).
-

8η Εβδομάδα: Ενδιάμεση Εξέταση

9η Εβδομάδα: Παίγνια με Ατελή Πληροφόρηση

Gibbons, Κεφ. 4; Osborne, Κεφ. 10; Μαγείρου, Κεφ. 13

- Γενική εισαγωγή.
 - Διαδοχική ισορροπία και παραλλαγές αυτής.
 - Υπολογισμοί ισορροπιών.
-

10η Εβδομάδα: Παίγνια Σηματοδότησης

Gibbons, Κεφ. 4; Osborne, Κεφ. 10; Μαγείρου, Κεφ. 13

- Βασικό πλαίσιο.
- Διαχωριστικές (και μη) ισορροπίες.
- Εφαρμογές.

11η Εβδομάδα: Παιγνια Διαπραγμάτευσης

Osborne, Κεφ. 16; Μαγείρου, Κεφ. 10

- Διαπραγμάτευση κατά Nash.
- Βασικά αξιώματα.
- Λύση κατά Nash.

12η Εβδομάδα: Θεωρία Παιγνίων Συνεργασίας

Osborne, Κεφ. 8; Μαγείρου, Κεφ. 15

- Υπο-ομάδες παικτών, κατανομές, χαρακτηριστική συνάρτηση.
- Πυρήνας παιγνίου συνεργασίας, το θεώρημα Shapley-Bondareva.
- Κατανομή ωφελειών και τιμή Shapley.

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Το σεμινάριο έχει ως σκοπό να της εξοικείωση των φοιτητών με την ανάλυση δεδομένων στην πράξη με στόχο την πρόβλεψη και λήψη απόφασης για βασικά οικονομικά μέτρα. Αρχικά, γίνεται μια εισαγωγή στη χρήση δεδομένων, την παρουσίαση βασικών στατιστικών μέτρων καθώς και την περιγραφική τους ανάλυση χρησιμοποιώντας στατιστικά μέτρα ελέγχου και εκτίμησης. Στη συνέχεια, γίνεται μια συνοπτική περιγραφή ανάλυσης δεδομένων πολλών μεταβλητών χρησιμοποιώντας την μέθοδο της παλινδρόμησης. Το κύριο μέρος των παραδόσεων καλύπτει η ανάλυση χρονολογικών σειρών στην πράξη. Αυτή χωρίζεται σε δύο βασικές ενότητες: πρώτον, αυτή που αναφέρεται στη χρήση της μεθοδολογίας Box-Jenkins και δεύτερον αυτή που αναφέρεται στη χρήση της μεθόδου της εξομάλυνσης. Το περιεχόμενο και ο τρόπος αξιολόγησης των προβλέψεων βάσει των ανωτέρω μεθοδολογιών εξετάζεται στο τέλος των παραδόσεων. Το σεμινάριο διεκπεραιώνεται σε **δεκατρείς (13)** εβδομάδες συναντήσεων που θα πραγματοποιηθούν στο ΔΙΕΠ και στο Εργαστήριο Η/Υ της Σχολής, ανάλογα τη διαθεσιμότητα τους. Οι συμμετέχοντες θα ενημερώνονται εγκαίρως για την αίθουσα που θα πραγματοποιούνται οι εβδομαδιαίες συναντήσεις. Η παρακολούθηση των συναντήσεων είναι **υποχρεωτική** για τους φοιτητές του σεμιναρίου.

Διδάσκοντες

Τσιώτας Γεώργιος

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=42

Απαιτούμενες γνώσεις

Για την παρακολούθηση του σεμιναρίου είναι απαραίτητη η εξοικείωση με την στατιστική και ειδικότερα με την θέματα εκτιμητικής (σημειακής εκτίμησης, διαστήματα εμπιστοσύνης) με τους στατιστικούς ελέγχους υποθέσεων καθώς και την ανάλυση παλινδρόμησης. Επίσης, απαιτείται εξοικείωση με λογισμικά πακέτα στατιστικής ανάλυσης. Λόγω της φύσης του σεμιναρίου που αφορά την εφαρμοσμένη στατιστική και οικονομετρία, οι φοιτητές που θα επιλεγούν από τον διδάσκοντα θα πρέπει να έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς τα μαθήματα Στατιστική Ι (ΟΙΚ1003), Στατιστική ΙΙ (ΟΙΚ1006) και Οικονομετρία Ι (ΟΙΚ2003).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να έχει την ικανότητα να σχεδιάζει υποδείγματα για ανάλυση και πρόβλεψης χρονολογικών σειρών τυχαίων φαινομένων.
- Να μπορεί να αναγνωρίζει και να ελέγχει ιδιότητες και χαρακτηριστικά χρονολογικών σειρών με στόχο τη σωστότερη χρήση στατιστικών υποδειγμάτων.
- Να μπορεί να κατασκευάζει υποδείγματα βάσει των στατιστικών χαρακτηριστικών των χρονολογικών σειρών.
- Να είναι σε θέση να εκπονεί εργασία με τα αποτελέσματα της ανάλυσης και πρόβλεψης χρονολογικών σειρών.
- Να είναι σε θέση να υιοθετήσει (λάβει) μια απόφαση που σχετίζεται με την πρόβλεψη μιας χρονολογικής σειράς.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του

σεμιναρίου είναι:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών, με τη χρήση και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Λήψη αποφάσεων.
- Αυτόνομη εργασία.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνεται **συνδυαστικά**. Αξιολογείται η προφορική παρουσίαση μέρους της εργασίας καθώς και η ίδια η εργασία.

Οδηγίες για την Εργασία:

- Οδηγίες για την δομή της εργασίας θα παρέχονται από τον διδάσκοντα.

Ενδεικτικές Εργασίες Παλιότερων Ετών:

- Πρόβλεψη πωλήσεων Ι.Χ. αυτοκινήτων στον νομό Ρεθύμνης.
- Πρόβλεψη αφίξεων επιβατών στον αεροδρόμιο "Νίκος Καζαντζάκης" του Ηρακλείου.
- Πρόβλεψη αφίξεων επιβατών στον αεροδρόμιο "Ιωάννης Δασκαλογιάννης" των Χανίων.

Βασικό εγχειρίδιο

Τσιώτας, Γ. (2016). **Σημειώσεις στα Ειδικά Θέματα Οικονομετρίας**, Ρέθυμνο.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Δημέλη, Σ. (2013). **Σύγχρονες Μέθοδοι Ανάλυσης Χρονολογικών Σειρών**, Εκδόσεις Ο.Π.Α., Αθήνα.

Πετρόπουλος, Φ. και Ασημακόπουλος, Β. (2011). **Επιχειρησιακές Προβλέψεις**, Εκδόσεις Συμμετρία, Αθήνα.

Jarrett, J. (1993). **Μέθοδοι Πρόβλεψης**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
52	0	90	142

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα Συναντήσεων: Εισαγωγή στην Χρήση Δεδομένων

- Περιγραφή και στόχοι του σεμιναρίου.
- Περιγραφική Στατιστική ανάλυση δεδομένων.
- Εκτιμητική και έλεγχοι Στατιστικών υποθέσεων.
- Εκτιμητική και έλεγχοι Στατιστικών υποθέσεων μέσω H/Y.

2η Εβδομάδα Συναντήσεων: Ανάλυση Παλινδρόμησης

- Περιγραφή Ανάλυση Παλινδρόμησης.
 - Εκτίμηση στην Ανάλυση Παλινδρόμησης.
 - Στατιστικοί Έλεγχοι (Κανονικότητα, Ομοσκεδαστικότητα, Αυτοσυσχέτιση).
 - Εκτιμητική και έλεγχοι Στατιστικών υποθέσεων στην Ανάλυση Παλινδρόμησης μέσω H/Y.
-

3η Εβδομάδα Συναντήσεων: Μέθοδοι Ανάλυσης Χρονολογικών Σειρών I

- Έννοια των Χρονολογικών Σειρών.
 - Περιγραφικά Στατιστικά μέτρα ανάλυσης Χρονολογικών Σειρών.
 - Έννοια της στασιμότητας.
 - Τρόποι ελέγχου στασιμότητας.
 - Μελέτη περιγραφικών Στατιστικών μέτρων και έλεγχοι στασιμότητας μέσω H/Y.
-

4η Εβδομάδα Συναντήσεων: Μέθοδοι Ανάλυσης Χρονολογικών Σειρών II

- Υποδείγματα ARMA.
 - Ολοκλήρωση.
 - Υποδείγματα ARIMA.
 - Εποχικά υποδείγματα ARIMA.
 - Μεθοδολογία Box-Jenkins.
 - Εκτίμηση και διαγνωστικός έλεγχος υποδειγμάτων Χρονολογικών Σειρών μέσω H/Y.
-

5η Εβδομάδα Συναντήσεων: Μέθοδοι Ανάλυσης Χρονολογικών Σειρών III

- Απλοί Κινητοί μέσοι.
 - Μέθοδοι εκθετικής εξομάλυνσης.
 - Εφαρμογή μεθόδων εκθετικής εξομάλυνσης μέσω H/Y.
-

6η Εβδομάδα Συναντήσεων: Προβλέψεις

- Μέθοδοι προβλέψεων μέσω της μεθοδολογίας Box-Jenkins.
 - Μέθοδοι προβλέψεων μέσω εκθετικής εξομάλυνσης.
 - Μέτρα αξιολόγησης προβλέψεων.
-

7η Εβδομάδα Συναντήσεων: Περιγραφή Δομής Εργασιών

8η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συνάντηση Προόδου Εργασιών I

9η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συνάντηση Προόδου Εργασιών II

10η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συνάντηση Προόδου Εργασιών III

11η Εβδομάδα Συναντήσεων: Συνάντηση Προόδου Εργασιών IV

12η Εβδομάδα Συναντήσεων: Παρουσίαση Εργασιών I

13η Εβδομάδα Συναντήσεων: Παρουσίαση Εργασιών II

Σκοπός Μαθήματος

Βασικός σκοπός του αντικειμένου είναι η κατανόηση του μηχανισμού της αναπτυξιακής διαδικασίας και η ερμηνεία των παραγόντων υπανάπτυξης. Προς επίτευξη του εν λόγω σκοπού παρουσιάζονται οι σχετικές βασικές έννοιες και οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις. Οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις αναλύονται με βάση τρία κριτήρια: το πρώτο κριτήριο αφορά το περιεχόμενο που αποδίδουν στην έννοια «ανάπτυξη». Το δεύτερο κριτήριο είναι η αναπτυξιακή θεωρία που αναπτύσσεται με βάση την εννοιολογική προσέγγιση της ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό προσδιορίζονται οι αναπτυξιακοί στόχοι, οι συνθήκες που προωθούν ή εμποδίζουν την επίτευξή τους. Οι αιτιώδεις σχέσεις και οι νόμοι κίνησης στις διαδικασίες μεταβολών. Επίσης προσδιορίζονται οι συντελεστές που διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο και αναδεικνύονται τα συμφέροντα που εκπροσωπούν, καθώς και η επίδραση των μεταβολών στις επιμέρους κοινωνικές ομάδες και γεωγραφικές περιοχές. Το τρίτο κριτήριο αφορά την αναπτυξιακή στρατηγική και αναφέρεται στις ενέργειες και στις παρεμβάσεις με τις οποίες είναι δυνατόν να επιτευχθούν οι αναπτυξιακοί στόχοι.

Διδάσκοντες

Παυλάκη Υακίνθη

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=33

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν απαιτεί γνώσεις από κάποια άλλα μαθήματα του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Τα μαθησιακά αποτελέσματα συγκροτούνται από γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες.

A. Όσον αφορά το επίπεδο των γνώσεων, ως βασικός σκοπός του αντικειμένου είναι η κατανόηση του μηχανισμού της αναπτυξιακής διαδικασίας και η ερμηνεία των παραγόντων υπανάπτυξης. Προς επίτευξη του εν λόγω σκοπού παρουσιάζονται οι σχετικές βασικές έννοιες και οι βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις. Οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις αναλύονται με βάση τρία κριτήρια: το πρώτο κριτήριο αφορά περιεχόμενο που αποδίδουν στην έννοια «ανάπτυξη». Το δεύτερο κριτήριο είναι η αναπτυξιακή θεωρία που αναπτύσσεται με βάση την εννοιολογική προσέγγιση της ανάπτυξης. Στο πλαίσιο αυτό προσδιορίζονται οι αναπτυξιακοί στόχοι, οι συνθήκες που προωθούν ή εμποδίζουν την επίτευξή τους. οι αιτιώδεις σχέσεις και οι νόμοι κίνησης στις διαδικασίες μεταβολών. Επίσης προσδιορίζονται οι συντελεστές που διαδραματίζουν κυρίαρχο ρόλο και αναδεικνύονται τα συμφέροντα που εκπροσωπούν, καθώς και η επίδραση των μεταβολών στις επιμέρους κοινωνικές ομάδες και γεωγραφικές περιοχές. Το τρίτο κριτήριο αφορά την αναπτυξιακή στρατηγική και αναφέρεται στις ενέργειες και στις παρεμβάσεις με τις οποίες είναι δυνατόν να επιτευχθούν οι αναπτυξιακοί στόχοι.

B. Όσον αφορά τις δεξιότητες, επιδιώκεται η απόκτηση της δεινότητας για εφαρμογή των ανωτέρω γνώσεων σε θεωρητικό-ακαδημαϊκό και επαγγελματικό επίπεδο. Επιδιώκεται η δεινότητα στην εφαρμογή των γνώσεων να μπορεί να εκφραστεί σε ποικιλία καταστάσεων και συνθηκών. Με τις αποκτηθείσες δεξιότητες είναι δυνατόν να διαχειρισθούν θέματα που αφορούν:

- Τη μεθοδολογία συγκρότησης και χρήσης των δεικτών μέτρησης της οικονομικής ανάπτυξης.
- Μείζονος σημασίας παγκόσμια προβλήματα (φτώχεια, ανισότητα, ανεργία, μετανάστευση,

υγεία, διατροφή, πείνα, υποσιτισμός).

- Τη σχέση της οικονομικής ανάπτυξης με το περιβάλλον.
- Τις διάφορες εναλλακτικές επιλογές για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας, σε όρους στόχων και στρατηγικών.
- Τις σχέσεις της ελληνικής οικονομίας με αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες οικονομίες.
- Την περαιτέρω θεωρητική ενασχόληση με το ευρύτερο ζήτημα της οικονομικής ανάπτυξης. Με τις ανωτέρω γνώσεις και δεξιότητες, επιδιώκεται η απόκτηση ικανοτήτων για αυτόνομη και υπεύθυνη αντιμετώπιση ακαδημαϊκών και επαγγελματικών ζητημάτων. Ως βασικότερες ικανότητες αναφέρονται:
- Η παρακολούθηση, κατανόηση και ανάλυση των εξελίξεων στην παγκόσμια οικονομία.
- Η παρακολούθηση, κατανόηση και ανάλυση των σχέσεων ανάμεσα στις αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες.
- Η χρήση των βασικών και εναλλακτικών δεικτών μέτρησης της οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης.
- Η πλουραλιστική θεωρητική και μεθοδολογική προσέγγιση των ζητημάτων της οικονομικής ανάπτυξης.
- Η εν γένει προαγωγή της ελεύθερης, κριτικής και δημιουργικής σκέψης.
- Ο εντοπισμός, η ανάλυση και η σύνθεση των κρίσιμων δεδομένων και πληροφοριών.
- Η ικανότητα αντίληψης νέων καταστάσεων και η δυνατότητα προσαρμογής και αποτελεσματικής λειτουργίας σε αυτές.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση των φοιτητών γίνεται με γραπτή εξέταση κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου. Η γραπτή εξέταση γίνεται με συνδυασμό του συστήματος πολλαπλών επιλογών και μικρής ανάπτυξης κειμένου.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Martinussen, J. (2007). **Κοινωνία, Κράτος, Αγορά. Θεωρίες Ανάπτυξης**, Εκδόσεις Σαββάλας, Αθήνα.

Gillis, M., Perkins, D.H., Roemer, M. and Snodgrass, D.R. (2011). **Οικονομική της Ανάπτυξης**, Εκδόσεις Δαρδανός, Αθήνα.

Ρέππας, Π. (2015). **Οικονομική Ανάπτυξη**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Todaro M., Smith St. C. ΕΠΙΣΤ. ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Δημήτρης Κυρκιλής, Περσεφόνη Τσαλίκη

J. Edward Taylor, Travis J. Lybbert. Επιμέλεια Βλάσης Μισσός. Μετάφραση Σταμάτης Κώντσας. (2016). **Οικονομικά της ανάπτυξης**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή

- Συνοπτική παρουσίαση του συνόλου των διαλέξεων.

2η Εβδομάδα: Δημιουργία Υπόβαθρου Γνώσεων και Παραστάσεων (Α)

- Επιστήμη, επιστημολογία, μέθοδος.
- Η παγκόσμια οικονομία (γεωγραφία, οικονομία, πληθυσμός, περιβάλλον, ενέργεια, στατιστικά στοιχεία, βιβλιογραφία, πηγές).
- Προαπαιτούμενες γνώσεις οικονομικών.

3η Εβδομάδα: Δημιουργία Υπόβαθρου Γνώσεων και Παραστάσεων (Β)

- Ανισότητα, ανεργία, μετανάστευση, φτώχεια, υγεία, διατροφή, πείνα, υποσιτισμός.

4η Εβδομάδα: Δημιουργία Υπόβαθρου Γνώσεων και Παραστάσεων (Γ)

- Βασικές Έννοιες.
- Μεγέθυνση, ανάπτυξη.
- Η μέτρηση της ανάπτυξης (ΑΕΠ και εναλλακτικοί δείκτες).

5η Εβδομάδα: Θεωρητικές Καταβολές των Οικονομικών της Ανάπτυξης

- Smith.
- Ricardo.
- Malthus.
- Mill.
- Marx.
- Schumpeter.
- Marshall.

- Keynes.

6η Εβδομάδα: Θεωρίες Μεγέθυνσης και Εκσυγχρονισμού (Α)

- Ισορροπημένη μεγέθυνση: Rosenstein-Rodan, Nurkse.
- Μη ισορροπημένη μεγέθυνση: Hirschman, Kuznets.

7η Εβδομάδα: Θεωρίες Μεγέθυνσης και Εκσυγχρονισμού (Β)

- Πόλοι μεγέθυνσης: Perrux.
- Εκσυγχρονισμός κατά στάδια: Lewis, Rostow.
- Πρότυπα ανάπτυξης: Chenery, Syrquin.

8η Εβδομάδα: Δομιστικές και Νεοδομιστικές Θεωρίες

- Furtado.
- Sunkel.
- Prebisch
- Singer
- Myrdal.

9η Εβδομάδα: Μαρξική Θεωρία Καπιταλιστικής Επέκτασης. Θεωρίες του Ιμπεριαλισμού

- Marx.
- Luxemburg.
- Lenin.
- Bucharin.
- Hilferding.

10η Εβδομάδα: Νεομαρξιστικές Θεωρίες Υπανάπτυξης και Εξάρτησης

- Baran.
- Frank.
- Amin.
- Εμμανουήλ.
- Cardoso.
- Wallerstein.

11η Εβδομάδα: Κράτος, Αγορά και Ανάπτυξη. Εναλλακτικές Θεωρίες Ανάπτυξης. Προσέγγιση των Κοινωνικών Αναγκών

- Ο ρόλος του κράτους στην ανάπτυξη.
- Νεοκλασική κριτική του κράτους.
- Εναλλακτικές αναπτυξιακές οπτικές.

- Θεωρητικές καταβολές των εναλλακτικών οπτικών.
 - Φτώχεια και η προσέγγιση των κοινωνικών αναγκών.
-

12η Εβδομάδα: Οικονομική Ανάπτυξη και Περιβάλλον

- Τα όρια της ανάπτυξης.
 - Βιώσιμη ανάπτυξη.
 - Αποανάπτυξη.
-

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση και η ερμηνεία των σύγχρονων οικονομικών φαινομένων μέσα από το πρίσμα της νομισματικής θεωρίας και πολιτικής. Τόσο στην παρούσα οικονομική συγκυρία, αλλά ιδιαίτερα μετά την δεκαετία του 1970 οι ανισορροπίες που εμφανίσθηκαν στα κύρια μακροοικονομικά μεγέθη των αναπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών επηρεάστηκαν σε σημαντικό βαθμό από τις νομισματικές εξελίξεις. Είναι γνωστό ότι ο ρυθμός αύξησης της προσφοράς χρήματος είναι στενά συνδεδεμένος με την αύξηση της ενεργού ζήτησης στην οικονομία, τις συσχετιζόμενες μεταβλητές, όπως για παράδειγμα η αύξηση του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), η κατανάλωση και ο πληθωρισμός. Η θετική και σχεδόν μοναδιαία συσχέτιση μεταξύ αύξησης της προσφοράς χρήματος και πληθωρισμού επιβεβαιώνεται και από ένα πλήθος εμπειρικών ερευνών που έχουν πραγματοποιηθεί για οικονομίες της αγοράς μετά τη δεκαετία του 1970. Οι ίδιες μελέτες δεν βρίσκουν καθόλου συσχέτιση μεταξύ πληθωρισμού και αύξησης του ΑΕΠ ή μεταξύ του ρυθμού αύξησης της προσφοράς χρήματος και αύξησης του ΑΕΠ. Η προσφορά και η ζήτηση χρήματος επιδρούν στον προσδιορισμό των επιτοκίων που με τη σειρά τους επηρεάζουν την οικονομική δραστηριότητα. Ο μηχανισμός μετάδοσης, η αλληλεπίδραση στη διαμόρφωση των μεγεθών αυτών και οι επιπτώσεις τους τόσο στην οικονομική δραστηριότητα όσο και στην καθημερινή ζωή των ατόμων, προϋποθέτουν την ανάλυση των θεωριών που αφορούν τον προσδιορισμό της ζήτησης και της προσφοράς χρήματος την μελέτη του χρηματοπιστωτικού συστήματος και καθιστούν ενδιαφέρουσα τη μελέτη της νομισματικής θεωρίας.

Διδάσκοντες

Αποστολάκης Γεώργιος

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=37

Απαιτούμενες γνώσεις

Η κατανόηση της ύλης των μαθημάτων Μακροοικονομική Θεωρία Ι (ΟΙΚ1002) και ΙΙ (ΟΙΚ2001) είναι χρήσιμη για την κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να θα είναι σε θέση να κατανοεί:
- Τον τρόπο με τον οποίο η προσφορά χρήματος επιδρά στις μακροοικονομικές μεταβλητές
 - Το ρόλο της ζήτησης χρήματος στα διαφορετικά υποδείγματα.
 - Τις μεθόδους εκτίμησης ζήτησης χρήματος
 - Τη δομή του χρηματοπιστωτικού συστήματος.
 - Τις μεθόδους εκτίμησης ζήτησης χρήματος
 - Τον τόπο χάραξης της Νομισματικής Πολιτικής.
 - Να αναπτύσσει κριτική σκέψη σχετικά με την αποτελεσματικότητα των εναλλακτικών πολιτικών σταθεροποίησης.
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Λήψη αποφάσεων.
 - Προαγωγή ικανότητας για επιστημονική αφαίρεση.

- Προαγωγή επαγωγικής σκέψης.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Αυτόνομη εργασία.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή αξιολόγηση κατά τη διάρκεια της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Παπαδόπουλος, Αθ. (2004). **Σημειώσεις στη Νομισματική Θεωρία και Πολιτική**, Ρέθυμνο.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

McCallum, B.T. (2002). **Νομισματική Θεωρία και Πολιτική**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Κορλίρας, Π. (2006). **Νομισματική Θεωρία και Πολιτική**, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Mankiw, N.G. (2007). **Monetary Policy**, University of Chicago Press, Chicago.

Taylor, J.B. (2007). **Monetary Policy Rules**, University of Chicago Press, Chicago.

Gali, J. (2009). **Monetary Policy, Inflation, and the Business Cycle: An Introduction to the New Keynesian Framework**, Princeton University Press, Princeton.

Walsh, C.E. (2010). **Monetary Theory and Policy**, MIT Press, Cambridge, Mass..

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

1η Εβδομάδα: Γιατί Διδάσκεται η Νομισματική Θεωρία και Πολιτική Σημειώσεις, Κεφ. 2

- Οι λειτουργίες του χρήματος - εισαγωγικές έννοιες .
 - Από τον αντιπραγματισμό στην οικονομία του χρήματος.
 - Οι βασικές λειτουργίες του χρήματος.
 - Η σπουδαιότητα των λειτουργιών του χρήματος.
-

2η Εβδομάδα: Τα Χαρακτηριστικά του Χρήματος Σημειώσεις, Κεφ. 3

- Οι επιθυμητές ιδιότητες του χρήματος.
 - Τύποι χρήματος.
 - Αξία του χρήματος.
 - Τεχνικός ορισμός του χρήματος.
-

3η Εβδομάδα: Θεωρίες Ζήτησης Χρήματος I: Οι Παραδοσιακές Θεωρίες Ζήτησης Χρήματος Σημειώσεις, Κεφ. 4 (Εν. 4.1-4.2)

- Εισαγωγή.
 - Η ποσοτική θεωρία του χρήματος.
 - Προγενέστερες θεωρίες.
 - Από την ποσοτική ταυτότητα στη ποσοτική θεωρία.
 - Η ποσοτική θεωρία και η Σχολή του Cambridge.
 - Ο επαναπροσδιορισμός της ποσοτικής θεωρίας από τον Friedman.
-

4η Εβδομάδα: Θεωρίες Ζήτησης Χρήματος II Σημειώσεις, Κεφ. 4 (Εν. 4.3-4.5)

- Ζήτηση χρήματος για λόγους συναλλακτικούς και υποδείγματα αποθεμάτων.
 - Ζήτηση χρήματος για λόγους συναλλακτικούς και υποδείγματα στόχου-ορίου.
 - Ο Keynes και η ζήτηση χρήματος.
-

5η Εβδομάδα: Σύγχρονα Υποδείγματα Ζήτησης Χρήματος I Σημειώσεις, Κεφ. 5 (Εν. 5.1-5.2)

- Εισαγωγή.
 - Σύγχρονες διατυπώσεις της ποσοτικής θεωρίας.
-

6η Εβδομάδα: Σύγχρονα Υποδείγματα Ζήτησης Χρήματος II Σημειώσεις, Κεφ. 5 (Εν. 5.3)

- Υποδείγματα προφύλαξης και αποστροφής κινδύνου.
-

7η Εβδομάδα: Εμπειρική Διερεύνηση της Συνάρτησης Ζήτησης Χρήματος I

Σημειώσεις, Κεφ. 6

- Εισαγωγή.
 - Παραδοσιακές μέθοδοι εμπειρικής ανάλυσης.
-

8η Εβδομάδα: Εμπειρική Διερεύνηση της Συνάρτησης Ζήτησης Χρήματος II

Σημειώσεις, Κεφ. 6 (Εν. 6.1-6.3)

- Μέθοδοι συνολοκλήρωσης.
 - Μεθοδολογικά προβλήματα.
 - Η Ελληνική και η διεθνής εμπειρία.
-

9η Εβδομάδα: Η Προσφορά του Χρήματος I

Σημειώσεις, Κεφ. 7 (Εν. 7.1-7.2)

- Εισαγωγή.
 - Η Θεωρία του πολλαπλασιαστή: (α) Μονοτραπεζικό Σύστημα, (β) Πολυτραπεζικό Σύστημα.
-

10η Εβδομάδα: Η Προσφορά του Χρήματος II

Σημειώσεις, Κεφ. 7 (Εν. 7.3-7.5)

- Η άποψη του Tobin.
 - Ο έλεγχος της προσφοράς χρήματος και η θεωρία του πολλαπλασιαστή.
 - Ο έλεγχος της προσφοράς χρήματος και η προσέγγιση της ροής κεφαλαίων.
-

11η Εβδομάδα: Η Προσφορά του Χρήματος III: Εισαγωγή στην Σταθεροποιητική Πολιτική

Σημειώσεις, Κεφ. 8

- Σταθεροποιητική πολιτική σε μικρή κλειστή οικονομία.
 - Σταθεροποιητική πολιτική σε μικρή ανοικτή οικονομία.
 - Σταθεροποιητική πολιτική σε νομισματική ένωση.
-

12η Εβδομάδα: Η Νομισματική Πολιτική στην Ευρωζώνη

Σημειώσεις, Κεφ. 9

13η Εβδομάδα: Επανάληψη, Κατευθυντήριες Οδηγίες για τις Γραπτές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος Ο στόχος του μαθήματος είναι η παρουσίαση των κρατικών παρεμβάσεων στην οικονομική δραστηριότητα. Αρχικά εξηγούνται οι λόγοι που προκαλούν αυτές τις παρεμβάσεις (κατοχύρωση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, αποτελεσματικότητα, επιθυμητές κατανομές) στο ευρύτερο πρόβλημα της συλλογικής δράσης. Το πρώτο μέρος των διαλέξεων στην ανάλυση της φορολογίας (κατανάλωσης, εισοδήματος, περιουσίας), της φοροδιαφυγής και του ασφαλιστικού συστήματος (επιπτώσεις στην αποταμίευση και αναδιανομή μεταξύ γενεών). Το δεύτερο μέρος αφορά τη δημοσιονομική πολιτική και συγκεκριμένα τη μακροοικονομική της λειτουργία, τον υπολογισμό του δημοσιονομικού αποτελέσματος, τη δυναμική του δημόσιου χρέους και τις κρατικές χρεοκοπίες. Το τρίτο και τελευταίο μέρος εστιάζει στη νέα πολιτική οικονομία και ειδικότερα στην οικονομική ανισότητα, τη δημόσια επιλογή και τα κριτήρια λήψης αποφάσεων οικονομικής πολιτικής.

Διδάσκοντες Κουτεντάκης Φραγκίσκος

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=44

Απαιτούμενες γνώσεις Το αντικείμενο της Δημόσια Οικονομικής είναι σχετικά ευρύ και προϋποθέτει ένα επαρκές υπόβαθρο στη μεθοδολογία της οικονομικής ανάλυσης. Για την κατανόησή του απαιτούνται οι γνώσεις Μαθηματικών (ΟΙΚ1001 και ΟΙΚ1004), Μικροοικονομικής Θεωρίας (ΟΙΚ1005 και ΟΙΚ2002) και Μακροοικονομικής Θεωρίας (ΟΙΚ1002 και ΟΙΚ2001).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να κατανοεί:

- Τη σημασία του κράτους στην οικονομία.
- Τις διαφορετικές επιπτώσεις της φορολογίας στην οικονομική δραστηριότητα.
- Την έννοια του δημοσιονομικού αποτελέσματος και της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους.
- Τη δυναμική της οικονομικής ανισότητας.
- Τη λήψη αποφάσεων οικονομικής πολιτικής.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια:

- Κατανόηση της πολιτικής διαδικασίας με οικονομικούς όρους.
- Προαγωγή αφαιρετικής επιστημονικής σκέψης.
- Προαγωγή επαγωγικής σκέψης.

Τρόπος αξιολόγησης Η βαθμολόγηση γίνεται αποκλειστικά με γραπτή εξέταση που πραγματοποιείται σύμφωνα με το πρόγραμμα των εξεταστικών περιόδων. Περιλαμβάνει ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής με αρνητική βαθμολογία.

Φροντιστηριακά Δεν υπάρχουν.

μαθήματα

Βασικό εγχειρίδιο

Κουτεντάκης, Φρ. (2022). **Σημειώσεις διδάσκοντα**, Ρέθυμνο.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Stiglitz, J. and Rosengard, J. (2019). **Οικονομική του Δημόσιου Τομέα**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Δράκος, Γ. (1998). **Εισαγωγή στη Δημόσια Οικονομική**, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Grueber, J. (2017). **Δημόσια Οικονομική και Πολιτική**, Εκδόσεις DaVinci, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η εβδομάδα: Εισαγωγή, το πρόβλημα της συλλογικής δράσης και ο ρόλος του κράτους

2η εβδομάδα: Η αποτελεσματικότητα της ανταγωνιστικής ισορροπίας και η έννοια της κοινωνικής ευημερίας

3η εβδομάδα: Φορολογία κατανάλωσης και κατανομή του φορολογικού βάρους

4η εβδομάδα: Φορολογία εισοδήματος και προοδευτικότητα

5η εβδομάδα: Φοροδιαφυγή

6η εβδομάδα: Κοινωνική ασφάλιση και αποταμίευση

7η εβδομάδα: Επικαλυπτόμενες γενιές

8η εβδομάδα: Δημοσιονομική πολιτική και προϋπολογισμός

9η εβδομάδα: Δημόσιο χρέος και βιωσιμότητα

10η εβδομάδα: Υπερχρέωση και χρεοκοπία

11η εβδομάδα: Οικονομική ανισότητα

12η εβδομάδα: Δημόσια επιλογή και οικονομική πολιτική

13η εβδομάδα: Επανάληψη και προετοιμασία για εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Το μάθημα εξετάζει εφαρμογές της οικονομικής θεωρίας σε θέματα επένδυσης στην εκπαίδευση και στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου από την πλευρά των εκπαιδευόμενων (επιπτώσεις στις μελλοντικές αμοιβές), από την πλευρά της επιχείρησης στην οποία τα άτομα απασχολούνται (βελτίωση της παραγωγικότητας) και από την πλευρά της οικονομίας (επιπτώσεις στην οικονομική ανάπτυξη). Το μάθημα εξετάζει τις θεωρίες που έχουν προταθεί για τη μελέτη των παραπάνω θεμάτων και την εμπειρική διερεύνηση αυτών.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=122

Απαιτούμενες γνώσεις

Η εξοικείωση με την ύλη που καλύπτεται στα Μαθηματικά (ΟΙΚ1001, ΟΙΚ1004), στην Οικονομετρία (ΟΙΚ2003, ΟΙΚ2006) και στην ενδιάμεση Μικροοικονομία και Μακροοικονομία (ΟΙΚ2001, ΟΙΚ2002) είναι χρήσιμη για την κατανόηση της ύλης του μαθήματος.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

- Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να:
- Κατανοούν τις διαφορές μεταξύ του υποδείγματος του ανθρώπινου κεφαλαίου και του υποδείγματος σηματοδότησης.
 - Κατανοούν το υπόδειγμα παραγωγής του εκπαιδευτικού αποτελέσματος.
 - Κατανοούν τη σημασία του ανθρώπινου κεφαλαίου για την οικονομική μεγέθυνση
 - Κατανοούν τους εναλλακτικούς τρόπους μέτρησης της αποδοτικότητας της εκπαίδευσης και τη διάκριση μεταξύ ιδιωτικής και κοινωνικής αποδοτικότητας
 - Να μπορούν να εξηγήσουν τις διαφορετικές εμπειρικές εκτιμήσεις της αποδοτικότητας της εκπαίδευσης
 - Να μπορούν να διακρίνουν τη σημασία της διαφοράς μεταξύ ατελών και μη ατελών αγοράς εργασίας στην παροχή ενδοεπιχειρησιακής κατάρτισης.
- Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Εξοικείωση με την εφαρμογή των εργαλείων μικρο και μακροοικονομικής ανάλυσης στη θεωρία ανθρώπινου κεφαλαίου
 - Εξοικείωση με τους τρόπους μέτρησης της αποδοτικότητας της εκπαίδευσης
 - Δυνατότητα εμπειρικής διερεύνησης των θεμάτων που σχετίζονται με τις επιπτώσεις της συσσώρευσης ανθρώπινου κεφαλαίου.
-

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε γραπτή εξέταση σύμφωνα με το πρόγραμμα της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος. Η εξέταση περιλαμβάνει θέματα ανάπτυξης.

Φροντιστηριακά

Δεν προβλέπονται φροντιστηριακά μαθήματα.

μαθήματα

Βασικό εγχειρίδιο

Lovenheim, M. και Turner, S. (2020). **Οικονομική της Εκπαίδευσης**, Εκδόσεις Broken Hill, Λευκωσία.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Boeri T. και J. Van Ours (2013). **Οικονομικά της Εργασίας: Ανάλυση Ατελών Αγορών**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Borjas, G.J. (2016). **Τα Οικονομικά της Εργασίας**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Ehrenberg R. και R. Smith (2017). **Οικονομικά της Εργασίας: Σύγχρονη Προσέγγιση στη Θεωρία και τη Δημόσια Πολιτική**, Εκδόσεις Broken Hill, Αθήνα.

Καλαϊτζιδάκης, Π. και Σ. Καλυβίτης (2008). **Οικονομική Μεγέθυνση. Θεωρία και Πολιτική**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

(2023). **Άρθρα και πρόσθετο υλικό που θα αναρτάται στο Moodle**,

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα

- Ορισμός των Οικονομικών της Εκπαίδευσης.
 - Συμμετοχή στην εκπαιδευτική διαδικασία: διαχρονική θεώρηση.
 - Κόστος και χρηματοδότηση της εκπαίδευσης.
-

2η Εβδομάδα

- Συνάρτηση παραγωγής εκπαιδευτικού αποτελέσματος.
-

3η Εβδομάδα

- Μικροοικονομική θεώρηση της θεωρίας του ανθρώπινου κεφαλαίου.

4η Εβδομάδα

- Υπόδειγμα Σηματοδότησης.

5η Εβδομάδα

- Εμπειρική διερεύνηση της θεωρίας του ανθρώπινου κεφαλαίου και του υποδείγματος σηματοδότησης.

6η Εβδομάδα: Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Οικονομική Μεγέθυνση I

- Το υπόδειγμα εκμάθησης.
- Ενδογενής μεγέθυνση με παραγωγή ανθρώπινου κεφαλαίου.

7η Εβδομάδα: Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Οικονομική Μεγέθυνση II

- Ενδογενής μεγέθυνση με ένα τομέα παραγωγής ανθρώπινου κεφαλαίου.
- Ενδογενής μεγέθυνση με δύο τομείς παραγωγής ανθρώπινου κεφαλαίου.

8η Εβδομάδα

- Συμπληρωματικότητες μεταξύ ανθρώπινου και φυσικού κεφαλαίου.

9η Εβδομάδα

- Ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση όταν η αγορά εργασίας λειτουργεί χωρίς ατέλειες.

10η Εβδομάδα

- Ενδοεπιχειρησιακή κατάρτιση σε ατελή αγορά εργασίας.

11η Εβδομάδα

- Εκπαίδευση και διανομή εισοδήματος.

12η Εβδομάδα

- Κοινωνικά οφέλη της εκπαίδευσης: επιπτώσεις της εκπαίδευσης στην εγκληματικότητα, την υγεία και την κοινωνική συμπεριφορά.

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

The course intends to provide the students with the theoretical background needed to analyze how environmental policies work in a changing reality. We consider a variety of different types of environmental problems, such as climate change, biodiversity losses and water and air quality degradation. The course includes analysis and comparison of different types of environmental policies - command and control, economic instruments, and voluntary agreements. The topics analyzed within the course include:

1. Environmental Policy: targets and instruments
2. Environmental Policy and Market Structure
3. Informational Asymmetry and Pollution
4. The Design of Environmental Policy: stock externalities and dynamic considerations
5. Environmental Policy: the international dimension

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

After the completion of the course, the student should be able to:

1. Describe and critically discuss how policy instruments (e.g., taxes, subsidies, contractual arrangements, etc.) and institutions (authority, legal environment, etc.) can be efficiently designed at a local, regional and international scale.
2. Assess and then compare different policy instruments such as command and control, voluntary and market mechanisms on the basis of efficiency, effectiveness and equity considerations.
3. Identify and discuss the impact that information asymmetry, uncertainty and risk may have on the design and implementation of environmental policies.
4. Identify and explain the implications that environmental policy may have on market and industry structure.
5. Summarize relevant literature and critically review scientific articles.

Τρόπος αξιολόγησης

There will be a written final exam and an optional team (3-4 students) assignment adding a maximum of 3 points to your exam grade. For the assignment, you will have to select a paper the content of which is related to one of the topics investigated within the course. The selected paper must be approved by the course responsible. You will read the paper and prepare a report (max 4 pages) where you summarize the content, illustrate and discuss its strengths and weaknesses. The report must be submitted to the course responsible. Apart from the report, you will need to prepare a 10' presentation of the paper in English. The presentation of the report will take place in class and is mandatory for those who choose to do the assignment.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Not offered.

Βασικό εγχειρίδιο

Field, B.C. and Field, M.K. (2021). **Environmental Economics (8th edition)**, McGraw Hill,

Field, B.C. and Field, M.K. (2021). **Οικονομικά του Περιβάλλοντος (7η έκδοση)**, Broken Hill Publishers Ltd,

Xepapadeas, A. (1997). **Advanced Principles in Environmental Policy (New Horizons in Environmental Economics)**, Edward Elgar Publishing,

<i>Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)</i>	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

Week 1: Introduction and Basic Notions

Field and Field Ch. 1

Week 2: The Targets of Environmental Policy

Field and Field Ch. 2

- How to set the targets of environmental policy?
 - Emissions, Output and Abatement
-

Week 3: The Instruments of Environmental Policy

Field and Field Ch. 3,5

- Taxation
 - Subsidies
 - Tradable emission permits
 - Voluntary agreements
-

Week 4: Environmental Policy and Market Structure

Xepapadeas Ch. 2,5

- Output market structure and environmental policy
 - The performance of environmental policy instruments in non-perfectly competitive markets
-

Week 5: Optimal Regulation of Polluting Monopolies

Xepapadeas Ch. 2,5

- Regulation of natural monopolies
 - How to avoid the underprovision of the final good
-

Week 6: Information Asymmetries and Environmental Regulation

Xepapadeas Ch. 4

- Adverse selection (hidden information) regarding abatement costs
-

Week 7: Mechanism Design for Environmental Policy

Xepapadeas Ch. 4

Week 8: Environmental Policy and Space

Xepapadeas Ch. 2

- The spatial dimension of an environmental problem
 - The location of an emission source and the concentration of pollutants
-

Week 9: Environmental Policy and Time

Instructor's notes

- The intertemporal efficient allocation of emissions
-

Week 10: Production Externalities and Coase's Theorem

Xepapadeas Ch. 2, Field and Field Ch. 4

Week 11: International Environmental Agreements

Xepapadeas Ch. 6, Field and Field Ch. 19

**Week 12: An Introduction to the Economics of Energy Markets/
Presentation of the Assignments**

Instructor's notes

Week 13: Recap and Preparation for the Exam

Σκοπός Μαθήματος

Ο κύριος σκοπός του μαθήματος είναι να γίνει κατανοητή η αλληλεξάρτηση της οικονομίας με το φυσικό περιβάλλον. Θα αναδειχθούν τα αίτια της υποβάθμισης του περιβάλλοντος και οι δημόσιες πολιτικές για την διαχείριση και προστασία του. Το μάθημα θα επικεντρωθεί στην ανάλυση των σημαντικότερων σημείων σύνδεσης της οικονομικής δραστηριότητας και του φυσικού περιβάλλοντος: αποτυχία αγορών και περιβαλλοντικές εξωτερικότητες, περιβαλλοντική πολιτική και ο ρόλος των αγορών, νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος, το κέρδος σαν κίνητρο για μια περιβαλλοντικά φιλική λειτουργία των επιχειρήσεων, στοιχεία διαχείρισης περιβάλλοντος από τις επιχειρήσεις, διεθνή περιβαλλοντικά προβλήματα και η σύνδεση της φτώχειας με τα περιβαλλοντικά προβλήματα. Το μάθημα οργανώνεται γύρω από το ερώτημα εάν και κατά πόσο μπορούν οι υπάρχοντες θεσμοί να οδηγήσουν σε μια βιώσιμη αύξηση της ανθρώπινης ευημερίας.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=48

Απαιτούμενες γνώσεις

Η εξοικείωση με την ύλη που καλύπτεται στα μαθήματα των Μαθηματικών για Οικονομολόγους και Μικροοικονομικής θεωρίας - γνώσεις στοιχείων θεωρίας καταναλωτή, συμπεριφοράς επιχειρήσεων, μορφών αγορών καθώς και από τη βασική θεωρία παιγνίων - θα είναι χρήσιμη για την κατανόηση της ύλης του μαθήματος.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να γνωρίζει το πώς οι διάφορες επιστήμες αντιλαμβάνονται την ποιότητα του περιβάλλοντος και τη συγκεκριμένη άποψη της οικονομικής επιστήμης.
- Να ερμηνεύει τις διάφορες προτάσεις μέτρων πολιτικής που έχουν στόχο την προστασία της ποιότητας του περιβάλλοντος με λεπτομερή αξιολόγηση από πλευράς της οικονομικής επιστήμης.
- Να γνωρίζει τις διανεμητικές επιπτώσεις (είτε των καθαρών ωφελειών από την προστασία του περιβάλλοντος είτε των δαπανών που αναλαμβάνονται προς την κατεύθυνση αυτή) της πολιτικής προστασίας του περιβάλλοντος στις διάφορες κοινωνικοοικονομικές ομάδες.
- Να αναγνωρίζει τις μακροοικονομικές επιπτώσεις της πολιτικής προστασίας του περιβάλλοντος.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:

- Αυτόνομη εργασία.
 - Λήψη αποφάσεων.
 - Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
 - Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.
-

Τρόπος αξιολόγησης

Ο συνολικός βαθμός θα βασιστεί στην ενδιάμεση εξέταση και στην τελική εξέταση. Ο βαθμός θα προκύπτει από το άθροισμα του 30% του βαθμού της ενδιάμεσης εξέτασης και του 70% του βαθμού της τελικής εξέτασης.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Tietenberg, T. και Lewis, L (2010). **Οικονομική Περιβάλλοντος & Φυσικών Πόρων**, Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.

Tietenberg, T. and Lewis, L (2018). **Environmental and Natural Resource Economics (11th edition)**, Routledge, New York.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Ζορμπάς, Δ. (2022). **Σημειώσεις διδάσκοντα**, Ρέθυμνο.

Kolstad C. D. (2010). **Environmental Economics (2nd edition)**, Oxford University Press, Oxford.

Perman, R., Ma Y., Common M, McGilvray, J. (2003). **Natural Resources and Environmental Economics (3rd edition)**, Pearson, USA.

Cropper, Maureen L., and Wallace E. Oates (1992). **Environmental Economics: A Survey**, Journal of Economic Literature 30: 675-740, USA.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή: Οικονομικά του Περιβάλλοντος και ο Ρόλος του Κράτους

Tietenberg & Lewis κεφ. 1, Kolstad κεφ. 1, Perman et al. κεφ. 1-2 & 4

- Αλληλεξάρτηση περιβάλλοντος και οικονομίας.
- Οι αιτίες της περιβαλλοντικής επίδρασης.

- Θέματα αειφορίας.
 - Κόστη περιβαλλοντικής προστασίας
-

2η Εβδομάδα: Κοινωνική Επιλογή

Kolstad κεφ. 3

- Πόση περιβαλλοντική προστασία χρειάζεται;
 - Ψηφοφορία, Κοινωνική ευημερία, Αδυνατότητα.
-

3η Εβδομάδα: Ανάλυση κόστους-οφέλους

Tietenberg & Lewis κεφ. 3, Kolstad κεφ. 6-7

- Μετρώντας τις επιπτώσεις των περιβαλλοντικών αποφάσεων.
 - Κοινωνικός συντελεστής προεξόφλησης.
 - Ζήτηση για περιβαλλοντικά αγαθά.
-

4η Εβδομάδα: Μέθοδοι Αποκαλυπτόμενων Προτιμήσεων

Kolstad κεφ. 8-9

- Ηδονιστικές (hedonic) τιμές: μόλυνση και πρόσοδοι γης, τιμές γης και μισθοί
 - Αμυντικές δαπάνες, ταξιδιωτικά κόστη.
-

5η Εβδομάδα: Αποτυχίες της Αγοράς

Tietenberg & Lewis κεφ. 2, Kolstad κεφ. 5, Perman et al. κεφ. 5

- Αποτελεσματικότητα και ανταγωνιστικές αγορές.
 - Αποτελεσματικότητα και αγοραία παροχή των δημοσίων αγαθών, τιμολόγηση δημοσίων αγαθών.
-

6η Εβδομάδα: Εξωτερικότητες και Δικαιώματα Ιδιοκτησίας

Tietenberg & Lewis κεφ. 2, Kolstad κεφ. 13

- Ο Coase και η εκχώρηση των δικαιωμάτων.
 - Το Θεώρημα του Coase.
 - Προβλήματα διαπραγμάτευσης.
-

7η Εβδομάδα: Έλεγχος Μόλυνσης: Στόχοι

Tietenberg & Lewis κεφ. 14, Kolstad κεφ. 11, Perman et al. κεφ. 6-7

- Το αποτελεσματικό επίπεδο μόλυνσης.
- Κριτήρια για την επιλογή των εργαλείων περιβαλλοντικού ελέγχου
- Αποτελεσματικότητα κόστους και αποτελεσματικά (σε όρους κόστους) εργαλεία μείωσης μόλυνσης.
- Έλεγχος μόλυνσης: εργαλεία για την επίτευξη στόχων μείωσης μόλυνσης

- Εργαλεία εντολών και ελέγχου.

8η Εβδομάδα: Έλεγχος Μόλυνσης: Εργαλεία II

Tietenberg & Lewis κεφ. 14, Kolstad κεφ. 12, Perman et al. κεφ. 7

- Τιμές εκπομπών και τέλη.
- Μονοπώλιο και επιδοτήσεις.
- Διπλό μέρισμα.

9η Εβδομάδα: Έλεγχος Μόλυνσης: Εργαλεία III

Kolstad κεφ. 13, Perman et al. κεφ. 7

- Εμπορεύσιμες άδειες εκπομπών.
- Η αρχική κατανομή των αδειών και ο καθορισμός της αγοραίας τιμής ισορροπίας των αδειών.

10η Εβδομάδα: Σύγκριση των Σχετικών Πλεονεκτημάτων των Εντολών και Ελέγχου, του Φόρου Εκπομπών, της Επιδότησης Μείωσης Εκπομπών και των Εργαλείων Εμπορεύσιμων Αδειών.

Perman et al. κεφ. 7, Σημειώσεις διδάσκοντα

- Αποτελεσματικότητα κόστους
- Εποπτεία, διοίκηση και υποχρεωτική συμμόρφωση.

11η Εβδομάδα: Διεθνή Περιβαλλοντικά Προβλήματα

Perman et al. κεφ. 10, Σημειώσεις διδάσκοντα

- Διεθνή περιβαλλοντική συνεργασία.
- Ανάλυση θεωρίας παιγνίων
- Παράγοντες που συνεισφέρουν στην επίτευξη υψηλότερου βαθμού συνεργασίας.

12η Εβδομάδα: Ασύμμετρη Πληροφόρηση

Kolstad κεφ. 15

- Άγνωστα κόστη ελέγχου.
- Άδειες εναντίον τελών.
- Αποκτώντας πληροφορίες.

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Η Οικονομική Μεγέθυνση επικεντρώνεται στη μελέτη της ανάπτυξης του πραγματικού κατά κεφαλήν εισοδήματος μίας οικονομίας, το οποίο συνδέεται με τους σημαντικότερους δείκτες κοινωνικής ευημερίας και επιπρόσθετα αποτελεί μία βάση συγκριτικής ανάλυσης της προόδου των οικονομιών. Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στις έννοιες και τους μηχανισμούς της οικονομικής μεγέθυνσης, η μελέτη των κυριότερων υποδειγμάτων της βιβλιογραφίας, η κατανόηση των παραγόντων που προσδιορίζουν το ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης και των διαδικασιών επίτευξης θετικού ρυθμού ανάπτυξης του πραγματικού κατά κεφαλήν εισοδήματος.

Στην ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται τα κυριότερα υποδείγματα της σύγχρονης θεωρίας οικονομικής μεγέθυνσης, ξεκινώντας από το νεοκλασικό υπόδειγμα του Solow και διάφορες εκδοχές του, με την εισαγωγή εξωγενούς τεχνολογικής προόδου και την εισαγωγή του ανθρωπίνου κεφαλαίου. Στη συνέχεια παρουσιάζεται το νεοκλασικό υπόδειγμα των Ramsey–Cass–Koopmans, με διαχρονική μεγιστοποίηση της χρησιμότητας του καταναλωτή. Δίδεται έμφαση στη διάκριση μεταξύ υποδειγμάτων εξωγενούς και ενδογενούς οικονομικής μεγέθυνσης, τους παράγοντες που τα διαμορφώνουν και τις επιπτώσεις που έχουν στους τομείς οικονομικής πολιτικής και κοινωνικής ευημερίας. Επίσης γίνεται εισαγωγή των φοιτητών στη μέθοδο Hamilton για την επίλυση δυναμικών οικονομικών προβλημάτων σε συνεχή χρόνο. Τέλος, γίνεται επέκταση σε γενικότερα θέματα μεγέθυνσης όπως οι πολλαπλοί συντελεστές παραγωγής, εμπειρικές μελέτες και υποδείγματα που αναλύουν τις επιπτώσεις της οικονομικής μεγέθυνσης στην ποιότητα του περιβάλλοντος.

Μέθοδοι Διδασκαλίας:

- Διαλέξεις.
- Παρουσιάσεις PowerPoint.
- Δημιουργία και παροχή σημειώσεων.
- Δημιουργία και παροχή οπτικοακουστικού υλικού.
- Ανάλυση περιπτώσεων και προώθηση ατομικής έρευνας.
- Διδακτικές μέθοδοι Herbart, Dewey, συμμετοχικής και εξατομικευμένης εξέλιξης.
- Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class.
- Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά μέσω e-class και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Χρήση διαδραστικών τεχνολογιών.
- Ώρες γραφείου για στήριξη και κάλυψη αποριών.

Διδάσκοντες

Καλαϊτζιδάκης Παντελής

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=38

Απαιτούμενες γνώσεις

Μαθηματικά I (ΟΙΚ1001) και II (ΟΙΚ1004) και Μακροοικονομική Θεωρία I (ΟΙΚ1002).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι συμμετέχοντες αναμένεται να κατέχουν τις ακόλουθες γνώσεις:

- Καλή γνώση των βασικών υποδειγμάτων Οικονομικής Μεγέθυνσης.

Γενικές Ικανότητες

- Γνώση του υποδείγματος Solow και των ελεγκτάσεων με εξωγενή τεχνολογική πρόοδο και ανθρώπινο κεφάλαιο.
- Διατύπωση του Νεοκλασικού υποδείγματος με διαχρονική μεγιστοποίηση της χρησιμότητας.
- Γνώση της μεθόδου Hamilton και σύνδεση με το γενικότερο πρόβλημα βελτιστοποίησης στην οικονομική επιστήμη.
- Κριτική σκέψη και αντίληψη για τους παράγοντες οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης οικονομιών.
- Ικανότητα αυτόνομης θέσης και πρότασης πάνω σε επίκαιρα και διαχρονικά θέματα οικονομικής μεγέθυνσης και ανάπτυξης.
Εκτιμώμενες γενικές δεξιότητες:
- Επαγωγική σκέψη.
- Ανάλυση αναπτυξιακού περιβάλλοντος.
- Ανάλυση διαφορικών εξισώσεων.
- Λήψη αποφάσεων.
- Αυτόνομη έρευνα.
- Επιστημονική μέθοδος.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή εξέταση κατά την διάρκεια της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Για αυτό το μάθημα δεν πραγματοποιούνται φροντιστηριακά μαθήματα.

Βασικό εγχειρίδιο

Καλαϊτζιδάκης, Π και Καλυβίτης, Σ. (2008). **Οικονομική Μεγέθυνση: Θεωρία και Πολιτική**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Jones, H.G. (1993). **Εισαγωγή στις Σύγχρονες Θεωρίες Οικονομικής Μεγέθυνσης**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Κολλίντζας, Τρ. και Τσουκαλάς, Κ. (2011). **Θεωρία Οικονομικής Ανάπτυξης**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Barro, R.J., and X. Sala-i-Martin (2003). **Economic Growth (2nd edition)**, MIT Press,

Solow, R.M. (2000). **Growth Theory: An Exposition**, Oxford University Press,

Todaro, M.P. and S.C. Smith (2015). **Economic Development (12th edition)**, Addison-Wesley,

de Janvry, A. and E. Sadoulet (2016). **Development Economics: Theory and Practice**, Routledge,

Cypher, J.M. (2014). **The Process of Economic Development (4th edition)**, Routledge,

Schaffener, J. (2014). **Development Economics: Theory, Empirical Research, and Policy Analysis**, John Wiley & Sons,

<i>Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)</i>	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 1

- Γενικές έννοιες, ορολογία.
 - Ιστορική αναδρομή.
 - Τι μας λένε τα στατιστικά δεδομένα των διαφόρων χωρών για το φαινόμενο της οικονομικής μεγέθυνσης.
-

2η Εβδομάδα: Το Υπόδειγμα του Solow

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 2

- Η βασική δομή του υποδείγματος, επίλυση και ισορροπία.
 - Συγκριτική στατική ανάλυση.
 - Η έννοια της σύγκλισης των πραγματικών κατά κεφαλήν εισοδημάτων.
 - Το γραμμικό υπόδειγμα μεγέθυνσης.
-

3η Εβδομάδα: Επεκτάσεις του Υποδείγματος του Solow

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 3

- Το υπόδειγμα του Solow με περισσότερες από δύο εισροές.
 - Το υπόδειγμα του Solow με εξωγενή τεχνολογική πρόοδο.
-

4η Εβδομάδα: Το Νεοκλασικό Υπόδειγμα με Διαχρονική Μεγιστοποίηση της Χρησιμότητας

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 6

- Το πρόβλημα της αποκεντρωμένης οικονομίας.
 - Ανάλυση της ισορροπίας με διαγράμματα ροής.
 - Το πρόβλημα του κεντρικού σχεδιαστή.
-

5η Εβδομάδα: Το Υπόδειγμα της Εκμάθησης

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 7

- Η έννοια της συσσώρευσης ανθρώπινου κεφαλαίου.
 - Υπόδειγμα εκμάθησης για την αποκεντρωμένη οικονομία.
 - Το πρόβλημα του κεντρικού σχεδιαστή.
-

6η Εβδομάδα: Το Υπόδειγμα Μεγέθυνσης με Παραγωγή Ανθρώπινου Κεφαλαίου

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 7

- Το υπόδειγμα με ένα τομέα παραγωγής.
 - Το υπόδειγμα με δύο τομείς παραγωγής.
-

7η Εβδομάδα: Τεχνολογική Πρόοδος (Α\ Μέρος)

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 8

- Η έννοια της ενδογενούς τεχνολογικής προόδου.
 - Το υπόδειγμα αύξησης της ποικιλίας των εισροών.
-

8η Εβδομάδα: Τεχνολογική Πρόοδος (Β\ Μέρος)

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 8

- Το πρόβλημα του κεντρικού σχεδιαστή.
-

9η Εβδομάδα: Δημόσιες Δαπάνες

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 9

- Το υπόδειγμα μεγέθυνσης με δημόσιες δαπάνες.
 - Άριστος φορολογικός συντελεστής.
-

10η Εβδομάδα: Η Λογιστική της Οικονομικής Μεγέθυνσης

Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ. 12

- Το κατάλοιπο του Solow.
- Επεκτάσεις.

11η Εβδομάδα: Προστασία του Περιβάλλοντος (Α\ Μέρος)
Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ.14

- Το νεοκλασικό υπόδειγμα με προστασία του περιβάλλοντος.
- Το γραμμικό υπόδειγμα ΑΚ με προστασία του περιβάλλοντος.

12η Εβδομάδα: Προστασία του Περιβάλλοντος (Β\ Μέρος)
Καλαϊτζιδάκης και Καλυβίτης, Κεφ.14

- Ανθρώπινο κεφάλαιο και προστασία του περιβάλλοντος.

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές
Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Ο σκοπός του σεμιναριακού αυτού μαθήματος είναι η εμβάθυνση και η εμπέδωση της ύλης του μαθήματος Οικονομικά της Εργασίας Ι (ΟΙΚ3111), μέσω της εκπόνησης εργασιών που συνδυάζουν την μικροοικονομική με την μακροοικονομική οπτική των σύγχρονων αγορών εργασίας.

Το σεμινάριο διαρθρώνεται σε **δεκατρείς (13)** (εργάσιμες) εβδομάδες. Η παρακολούθηση όλων των εβδομαδιαίων συναντήσεων είναι **υποχρεωτική**. Οι εργασίες που αναλαμβάνουν να εκπονήσουν οι φοιτητές μπορεί να είναι: (α) Ατομικές, (β) Ομαδικές. Στην περίπτωση (α) η εργασία που αναλαμβάνει κάποιος φοιτητής είναι κυρίως θεωρητικής φύσεως, πραγματεύεται δηλαδή -μέσω εκτενούς παρουσίασης των συναφών υποδειγμάτων της επιστημονικής βιβλιογραφίας- κάποιο εξειδικευμένο θέμα (π.χ., εργατικά συνδικάτα και διακρίσεις στην αγορά εργασίας). Στην περίπτωση (β) οι φοιτητές χωρίζονται σε ομάδες. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να αναδείξει την διαχρονική εξέλιξη κρίσιμων συνιστωσών, και αποτελεσμάτων, της αγοράς εργασίας σε κάποιο συγκεκριμένο κλάδο, περιφέρεια, ή μακροοικονομική οντότητα σε εθνικό ή/και διεθνικό επίπεδο (π.χ., η αγορά εργασίας, προβλήματα και προοπτικές, στις χώρες-μέλη της Ευρωζώνης), καθώς επίσης και να θεμελιώσει θεωρητικά τα ευρήματα της. Για την εκπόνηση των εργασιών τους, οι φοιτητές πρέπει να αντλούν στατιστικά στοιχεία από εθνικές και διεθνείς (διαδικτυακές) βάσεις δεδομένων (ELSTAT, ΓΣΕΕ, EUROSTAT, OECD, ILO, ECB, IMF, κλπ) καθώς επίσης να συμβουλευονται επιλεγμένα επιστημονικά άρθρα από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=43

Απαιτούμενες γνώσεις

Για την παρακολούθηση του σεμιναρίου και την επιτυχή εκπόνηση των εργασιών οι φοιτητές πρέπει να διαθέτουν βασικές γνώσεις μικροοικονομικής και μακροοικονομικής ανάλυσης, καθώς και στοιχειώδεις δεξιότητες περιγραφικής στατιστικής. Οι φοιτητές που κατά προτεραιότητα θα επιλεγούν να συμμετάσχουν στο σεμινάριο πρέπει να έχουν επιτυχώς διεκπεραιώσει τα μαθήματα Μικροοικονομική Ι (ΟΙΚ1005), Μακροοικονομική Ι (ΟΙΚ1002), και Οικονομικά της Εργασίας Ι (ΟΙΚ3111).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να αναδεικνύει το θέμα που πραγματεύεται η εκάστοτε εργασία του/της με βάση τα πραγματικά γεγονότα και στοιχεία (stylized facts).
- Να καταγράφει συστηματικά με χρήση περιγραφικής στατιστικής και γραφημάτων τα δεδομένα που ταυτοποιούν τα κυριότερα αίτια και τις πλέον σημαντικές συνιστώσες των φαινομένων που μελετώνται.
- Να προβαίνει σε εκτενή ανασκόπηση της, συναφούς με το αντικείμενο/θέμα της εκάστοτε εργασίας του/της, θεωρητικής και εμπειρικής βιβλιογραφίας.
- Να αναπτύσσει, κατά το δυνατόν αναλυτικά, το βασικό υπόδειγμα και να εμπλουτίζει την τεκμηρίωση του/της με αναφορά σε εναλλακτικά υποδείγματα, τα οποία μπορούν να ερμηνεύσουν τα πραγματικά γεγονότα.
- Να εξάγει συμπεράσματα από τον ως άνω συνδυασμό θεωρητικής και εμπειρικής τεκμηρίωσης και να διατυπώνει τις πολιτικές που ενδείκνυνται για την θεραπεία των

- προβλημάτων που καταγράφονται στο πεδίο εφαρμογής της μελέτης του/της.
- Να προτείνει αντικείμενο, πεδίο εφαρμογής και μεθοδολογία περαιτέρω έρευνας με βάση τα ευρήματα της μελέτης του/της.
 - Να παρουσιάζει στη τάξη με τη μορφή powerpoint presentation τα κυριότερα σημεία των εκάστοτε εργασιών του/της, να απαντάει κατατοπιστικά στις ερωτήσεις που τίθενται από το ακροατήριο και να κεφαλαιοποιεί τα σχόλια και τις παρατηρήσεις που ανακύπτουν προκειμένου να βελτιώσουν την τελική εκδοχή της εργασίας του/της.
Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου είναι:
 - Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των απαραίτητων δεξιοτήτων/τεχνολογιών.
 - Ομαδική εργασία.
 - Αυτόνομη εργασία.
 - Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
 - Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

-
- Τρόπος αξιολόγησης**
- Οι εργασίες των φοιτητών, στη μεν περίπτωση (α) πρέπει να είναι της μορφής word, με ενσωματωμένη διαγραμματική και μαθηματική (όπου απαιτείται) ανάλυση, στη δε περίπτωση (β) πρέπει να είναι της μορφής powerpoint, με ενσωματωμένο κείμενο και γραφήματα περιγραφικής στατιστικής.
 - Οι παρουσιάσεις των ως άνω εργασιών γίνονται στις τελευταίες τρεις εβδομάδες, με κάθε φοιτητή ή ομάδα να διαθέτει 30 λεπτά για την παρουσίαση και έως 20 επιπλέον λεπτά για ερωτήσεις/σχόλια από το ακροατήριο.
 - Οι εργασίες (στην πρώτη εκδοχή τους) αναρτώνται στο διαδικτυακό τόπο του μαθήματος στο moodle, αυστηρά τουλάχιστον 10 ημέρες πριν από την παρουσίαση τους στην τάξη. Κάθε φοιτητής/κάθε ομάδα πρέπει να ετοιμάσει σχόλια/παρατηρήσεις για τις ως άνω αναρτημένες εργασίες όλων των υπολοίπων φοιτητών/ομάδων, και να τα υποβάλλει στο moodle, πριν από την παρουσίαση τους στην τάξη.
 - Μετά την παρουσίαση, κάθε φοιτητής/ομάδα πρέπει, λαμβάνοντας υπόψη και τα ως άνω σχόλια/παρατηρήσεις των συμμαθητών του, καθώς και τα αντίστοιχα του διδάσκοντα στην τάξη, να διαμορφώσει την τελική εκδοχή της εργασίας και να την αναρτήσει στο moodle, μέχρι το τέλος της εξεταστικής περιόδου (του Ιουνίου ή του Σεπτεμβρίου). Στην τελική δε εκδοχή της εργασίας θα πρέπει (με τη μορφή παραρτήματος) να εμφανίζονται τόσο τα σχόλια/παρατηρήσεις όσο και το πώς αυτά θεραπεύονται.
 - Ο τελικός βαθμός του μαθήματος προέρχεται κατά **50%** από την αξιολόγηση του τελικού περιεχομένου της εργασίας, κατά **30%** από την παρουσίαση στην τάξη, και κατά **20%** από τα συμμετοχή/σχόλια επί των υπολοίπων εργασιών.
 - Στην περίπτωση που η τελική εκδοχή της εργασίας παραδοθεί μετά το τέλος της εξεταστικής περιόδου του Ιουνίου, και μέχρι το τέλος της εξεταστικής περιόδου του Σεπτεμβρίου (δηλαδή τους μήνες Ιούλιο-Αύγουστο-Σεπτέμβριο) θα καταλογίζεται ποινή (penalty) ίση με το **10%** του τελικού βαθμού για κάθε 30 ημέρες καθυστέρησης.
- Οδηγίες για την Εργασία:**
1. Ατομικές Εργασίες:
- Το πρώτο μέρος της εργασίας πρέπει να αναδεικνύει/καταγράφει το θέμα που αυτή πραγματεύεται στη συνέχεια με βάση πραγματικά γεγονότα και στοιχεία (stylized facts).
 - Το δεύτερο μέρος της εργασίας πρέπει να περιλαμβάνει εκτενή ανασκόπηση της

συναφούς επιστημονικής βιβλιογραφίας.

- Το τρίτο μέρος της εργασίας πρέπει να παρουσιάζει, κατά το δυνατόν αναλυτικά, το βασικό υπόδειγμα (ή ενδεχομένως περισσότερα-τα πλέον σημαντικά- υποδείγματα) μέσω των οποίων ερμηνεύονται τα πραγματικά γεγονότα και ενδεχομένως προτείνονται συναφείς πολιτικές.
 - Το τέταρτο μέρος της εργασίας πρέπει να παρουσιάζει τα συμπεράσματα από την προηγούμενη ανάλυση και-ενδεχομένως- προτάσεις του φοιτητή για περαιτέρω έρευνα.
2. Ομαδικές Εργασίες:
- Το πρώτο μέρος της εργασίας πρέπει να προσδιορίζει το αντικείμενο και το πεδίο αναφοράς της (πχ η ανεργία στην περιφέρεια Κρήτης 2000-2012), και να περιλαμβάνει σύντομη παρουσίαση του θεωρητικού πλαισίου με βάση το οποίο θα επιχειρηθεί η ερμηνεία των φαινομένων που καταγράφονται.
 - Το δεύτερο μέρος της εργασίας πρέπει να περιλαμβάνει ανασκόπηση συναφών -κατά το περιεχόμενο- αναφορών/εργασιών.
 - Το τρίτο μέρος της εργασίας πρέπει να παρουσιάζει εκτενώς - με χρήση περιγραφικής στατιστικής και γραφημάτων - τα δεδομένα που αναδεικνύουν τα κυριότερα αίτια και τις πλέον σημαντικές συνιστώσες των φαινομένων που μελετώνται. Προς τούτο είναι απαραίτητο οι φοιτητές που συγκροτούν την ομάδα έκαστης εργασίας να αντλούν πρωτογενή στατιστικά στοιχεία από συναφείς βάσεις δεδομένων
 - Το τέταρτο μέρος της εργασίας πρέπει να παρουσιάζει τα συμπεράσματα από την προηγούμενη διερεύνηση, σε συνδυασμό με προτάσεις πολιτικής, υπό τη μορφή ανάλυσης SWOT.

Ενδεικτικά Θέματα Εργασιών Παλαιότερων Ετών:

- Μετανάστευση και Διακρίσεις στην Αγορά Εργασίας.
- Η Αγορά Εργασίας στον Επαγγελματικό Αθλητισμό.
- Η Οικονομική Συμπεριφορά των Εργατικών Ενώσεων.
- Η Διάρθρωση των Εργατικών Ενώσεων και των Συλλογικών Διαπραγματεύσεων στην Ευρώπη.
- Η Αγορά Εργασίας στην Περιφέρεια Κρήτης (Ηπείρου, Δυτικής Ελλάδας, Θεσσαλίας, κλπ).

Βασικό εγχειρίδιο

Λιανός, Θ. και Νταούλη-Ντεμούση, Α. (1998). **Οικονομική της Εργασίας (1η Έκδοση)**, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Layard R., Nickell, S. and Jackman, R. (1993). **Unemployment: Macroeconomic Performance and the Labour Market**, Oxford University Press,

Booth, A. (1996). **The Economics of the Trade Union**, Cambridge University Press,

Ehrenberg, R. & Smith, R. (2017). **Οικονομικά της Εργασίας: Σύγχρονη Προσέγγιση στη Θεωρία και τη Δημόσια Πολιτική**, Εκδόσεις Broken Hill, Λευκωσία.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	52	0	88	140

Διαλέξεις

1η-7η Εβδομάδα:

- Προσδιορισμός/κατανομή θεμάτων και ομάδων εργασιών.
 - Θεμελίωση της απαραίτητης γνωστικής υποδομής - με συναφείς παραδόσεις του διδάσκοντα.
 - Παροχή κατευθύνσεων, πηγών πληροφόρησης κλπ.
-

8η-10η Εβδομάδα:

- Συζήτηση, παρακολούθηση και έλεγχος προόδου των εργασιών των φοιτητών.
 - Παροχή πρόσθετων πληροφοριών και συναφούς με τις εργασίες υλικού, από τον διδάσκοντα.
-

11η-13η Εβδομάδα:

- Παρουσιάσεις της πρώτης εκδοχής όλων των εργασιών.
 - Παρατηρήσεις/σχόλια του ακροατηρίου (φοιτητών και διδάσκοντα) στην τάξη.
-

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να αναδείξει και να αναλύσει τη σημασία του χώρου στην ανάλυση της οικονομικής συμπεριφοράς παραγωγών, καταναλωτών και επιχειρήσεων και να επιτρέψει στους συμμετέχοντες να κατανοήσουν το ευρύ φάσμα των σχέσεων μεταξύ οικονομίας και χώρου. Συγκεκριμένα, καταδεικνύει το ρόλο της οικονομίας στη διαμόρφωση και εξέλιξη πόλεων και περιφερειακών κέντρων οικιστικής και παραγωγικής φύσεως, την αλληλεξάρτηση αστικών και περιφερειακών οικονομικών ζητημάτων σε συνάρτηση με τη γεωγραφική τους θέση, καθώς και τον ρόλο που διαδραματίζουν οι πόλεις και οι περιφέρειες στη σύγχρονη εποχή της παγκοσμιοποίησης.

Ο στόχος του μαθήματος επιτυγχάνεται με την εξέταση θεωρητικών αστικών και περιφερειακών υποδειγμάτων που υιοθετούν μια περισσότερο μικροοικονομική προσέγγιση, όπως, για παράδειγμα, υποδείγματα που αφορούν στην συμπεριφορά χωροθέτησης των επιχειρήσεων, στην εμφάνιση αστικών συγκεντρώσεων και συστάδων οικονομικών δραστηριοτήτων, και σε πρότυπα χωροθέτησης και διασποράς των οικονομικών δραστηριοτήτων. Επίσης, εξετάζονται θεωρητικά αστικά και περιφερειακά υποδείγματα που υιοθετούν μια περισσότερο μακροοικονομική προσέγγιση, όπως, για παράδειγμα, υποδείγματα που αφορούν στον ρόλο που διαδραματίζουν οι δεσμοί μεταξύ επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων σε μια περιοχή και στην επίπτωση αυτών των δεσμών στο συνολικό προϊόν της περιοχής, καθώς και υποδείγματα που αφορούν στην συμπεριφορά των χωρικών αγορών εργασίας και στη σχέση τους με τις ροές δια-περιφερειακής μετανάστευσης. Τέλος, εξετάζεται η φύση και η άσκηση της αστικής και περιφερειακής πολιτικής στα πλαίσια της σύγχρονης παγκοσμιοποίησης.

Μέθοδοι Διδασκαλίας:

- Διαλέξεις.
- Παρουσιάσεις PowerPoint.
- Δημιουργία και παροχή σημειώσεων.
- Δημιουργία και παροχή οπτικοακουστικού υλικού.
- Ανάλυση περιπτώσεων και προώθηση ατομικής έρευνας.
- Διδακτικές μέθοδοι Herbart, Dewey, συμμετοχικής και εξατομικευμένης εξέλιξης.
- Υποστήριξη μαθησιακής διαδικασίας μέσω της ηλεκτρονικής πλατφόρμας e-class.
- Επικοινωνία με τους φοιτητές ηλεκτρονικά μέσω e-class και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- Χρήση διαδραστικών τεχνολογιών.
- Ώρες γραφείου για στήριξη και κάλυψη αποριών.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=105

Απαιτούμενες γνώσεις

Η γνώση βασικών αρχών της Μικροοικονομικής και Μακροοικονομικής θα διευκολύνει τους φοιτητές στην παρακολούθηση του μαθήματος.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος, οι συμμετέχοντες αναμένεται να κατέχουν τις ακόλουθες γνώσεις:

- Καλή γνώση των βασικών υποδειγμάτων Αστικής και Περιφερειακής Οικονομικής.
- Γνώση του υποδείγματος Weber με μαθηματική βελτιστοποίηση χωροθέτησης.
- Ανάλυση αστικής και περιφερειακής χωροθέτησης με χωρική διαφοροποίηση τιμών.

- Διαπεριφερειακή ισορροπία τιμών και μετακίνηση εργασίας.
- Χωρική ανάλυση με το υπόδειγμα Moses και υποκατάσταση εισροών.
- Κριτική σκέψη και αντίληψη για τους παράγοντες αστικής και περιφερειακής συσσώρευσης και ανάπτυξης.
- Ικανότητα αυτόνομης θέσης και προτάσεων πάνω σε επίκαιρα και διαχρονικά θέματα αστικής και περιφερειακής οικονομικής.
Εκτιμώμενες γενικές δεξιότητες:
- Επαγωγική σκέψη.
- Ανάλυση χωρικού περιβάλλοντος.
- Ανάλυση χωρικής βελτιστοποίησης.
- Λήψη αποφάσεων.
- Αυτόνομη έρευνα.
- Επιστημονική μέθοδος.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή εξέταση κατά την διάρκεια της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Για αυτό το μάθημα δεν πραγματοποιούνται φροντιστηριακά μαθήματα.

Βασικό εγχειρίδιο

McCann, Ph. (2016). **Αστική και Περιφερειακή Οικονομική**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Σκούντζος, Θεόδωρος (2005). **Περιφερειακή Οικονομική Ανάλυση και Πολιτική**, Εκδόσεις Σταμούλη, Αθήνα.

Κόνσολας, Νίκος (1997). **Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Krugman, Paul (2002). **Development, Geography, and Economic Theory**, MIT Press, Cambridge, Mass..

McDonald, John F. and McMillen, Daniel P. (2011). **Urban Economics and Real Estate, Theory and Policy**, Blackwell, Cambridge, Mass..

**Φόρτος εργασίας
εξαμήνου (σε ώρες)**

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η εβδομάδα: Θεωρητικά Υποδείγματα Χωροθέτησης των Επιχειρήσεων (Μέρος I)

McCann, Κεφ. 1

- Κλασικά και νεοκλασικά υποδείγματα χωροθέτησης.

2η εβδομάδα: Θεωρητικά Υποδείγματα Χωροθέτησης των Επιχειρήσεων (Μέρος II)

McCann, Κεφ. 1

- Η ανάλυση της περιοχής αγοράς.

3η εβδομάδα: Συγκέντρωση και Συστάδες Οικονομικών Δραστηριοτήτων (Μέρος I)

McCann, Κεφ. 2

- Συγκέντρωση και συστάδες οικονομικών δραστηριοτήτων.
- Οικονομίες συγκέντρωσης.

4η εβδομάδα: Συγκέντρωση και Συστάδες Οικονομικών Δραστηριοτήτων (Μέρος II)

McCann, Κεφ. 2

- Συστάδες δραστηριοτήτων, συστάδες ανθρώπων, εξέλιξη των συστάδων.

5η εβδομάδα: Πρότυπα Χωροθέτησης και Διασποράς των Δραστηριοτήτων (Μέρος I)

McCann, Κεφ. 3

- Διασπορά επιχειρήσεων.

6η εβδομάδα: Πρότυπα Χωροθέτησης και Διασποράς των Δραστηριοτήτων (Μέρος II)

McCann, Κεφ. 3

- Νέα Οικονομική Γεωγραφία.
- Ο κανόνας τάξης-μεγέθους.

7η εβδομάδα: Περιφερειακή Εξειδίκευση, Εμπόριο και Ανάλυση Πολλαπλασιαστή (Μέρος I)

McCann, Κεφ. 5

- Το υπόδειγμα οικονομικής βάσης.
 - Προσδιορισμός των βασικών και μη βασικών τομέων.
-

8η εβδομάδα: Περιφερειακή Εξειδίκευση, Εμπόριο και Ανάλυση Πολλαπλασιαστή (Μέρος II)

McCann, Κεφ. 5

- Ο Κεϋνσιανός περιφερειακός πολλαπλασιαστής.
 - Ανάλυση επιπτώσεων.
-

9η εβδομάδα: Περιφερειακή και Διαπεριφερειακή Ανάλυση της Αγοράς Εργασίας (Μέρος I)

McCann, Κεφ. 6

- Μισθοί και περιφερειακές αγορές εργασίας.
-

10η εβδομάδα: Περιφερειακή και Διαπεριφερειακή Ανάλυση της Αγοράς Εργασίας (Μέρος II)

McCann, Κεφ. 6

- Διαπεριφερειακή μετανάστευση της εργασίας.
-

11η εβδομάδα: Ανάλυση της Αστικής και Περιφερειακής Πολιτικής στα πλαίσια της Σύγχρονης Παγκοσμιοποίησης (Μέρος I)

McCann, Κεφ. 10

- Σύγχρονη ανάλυση της αστικής οικονομικής πολιτικής.
-

12η εβδομάδα: Ανάλυση της Αστικής και Περιφερειακής Πολιτικής στα πλαίσια της Σύγχρονης Παγκοσμιοποίησης (Μέρος II)

McCann, Κεφ. 10

- Σύγχρονη ανάλυση της περιφερειακής οικονομικής πολιτικής.
-

13η εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του μαθήματος είναι να παρουσιάσει στους φοιτητές τα βασικά θέματα της χρηματοοικονομικής ανάλυσης, δίνοντας έμφαση στη μαθηματική θεμελίωση αυτών. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη θεωρία της αναμενόμενης χρησιμότητας, τη βασική οικονομική θεωρία που περιγράφει τον τρόπο με τον οποίο οι επενδυτές λαμβάνουν αποφάσεις υπό συνθήκες αβεβαιότητας. Στη συνέχεια παρουσιάζουμε τη σχέση ανάμεσα στη χρησιμότητα και στις διάφορες προσεγγίσεις που μπορεί να υιοθετήσει ο επενδυτής απέναντι στον κίνδυνο, και πως η αποστροφή στον κίνδυνο καθορίζει το ασφαλιστρο κινδύνου για τα περιουσιακά στοιχεία. Επίσης ορίζεται η έννοια της στοχαστικής κυριαρχίας και αναλύεται πως ο βαθμός αποστροφής στον κίνδυνο του επενδυτή, σε συνδυασμό με τον τελικό του πλούτο, καθορίζει την επιλογή χαρτοφυλακίου. Υιοθετώντας τις κατάλληλες υποθέσεις όσον αφορά τις προτιμήσεις του επενδυτή ή/και την κατανομή των αποδόσεων των περιουσιακών στοιχείων, θα προχωρήσουμε στην ανάλυση μέσου-διακύμανσης (mean-variance analysis) με σκοπό να ορίσουμε το αποτελεσματικό σύνορο (efficient frontier) και να σκιαγραφήσουμε το τρόπο με τον οποίο επιλέγεται το βέλτιστο χαρτοφυλάκιο κάθε επενδυτή.

Τέλος, ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων, η οποία άλλωστε αποτελεί το βασικότερο ερώτημα της χρηματοοικονομικής θεωρίας. Αρχικά θα σχολιάσουμε τη θεμελιώδη διαφορά όσον αφορά τον τρόπο προσέγγισης που ακολουθούν οι θεωρίες αποτίμησης: πρόκειται είτε για υποδείγματα ισορροπίας είτε για υποδείγματα εξισορροπητικής κερδοσκοπίας (arbitrage). Η παραδοσιακή προσέγγιση ισορροπίας βασίζεται στην ανάλυση των παραγόντων που καθορίζουν την προσφορά και τη ζήτηση των περιουσιακών στοιχείων. Σε αυτή την ενότητα θα αποδείξουμε και θα παρουσιάσουμε τα υποδείγματα ισορροπίας CAPM και Consumption-CAPM. Από την άλλη, η προσέγγιση της εξισορροπητικής κερδοσκοπίας προσπαθεί να αποτιμήσει τα περιουσιακά στοιχεία βάσει της αξίας των διαφόρων στοιχείων που τα απαρτίζουν (συνθέτων). Σε αυτή την ενότητα θα αποδείξουμε και θα παρουσιάσουμε το Arbitrage Pricing Theory Model και θα συζητήσουμε για τα Arrow-Debreu αξιόγραφα. Το μεγαλύτερο μέρος της ύλης αφιερώνεται στο χρηματοοικονομικό μοντέλο μίας περιόδου, ενώ προς το τέλος τους μαθήματος γίνεται μία σύντομη εισαγωγή στο μοντέλο πολλαπλών περιόδων.

Διδάσκοντες

Δασκαλάκη Χαρούλα

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=100#section-0

Απαιτούμενες γνώσεις

Το μάθημα αυτό δεν προϋποθέτει την κατανόηση άλλων μαθημάτων που διδάσκονται στο τμήμα. Θεωρείται όμως απαραίτητο οι φοιτητές να είναι εξοικειωμένοι με μαθηματικό λογισμό (π.χ. αριστοποίηση με/χωρίς περιορισμούς, γραμμική άλγεβρα) και στατιστική (π.χ. τυχαίες μεταβλητές, κατανομές πιθανοτήτων και ροπές αυτών).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να συνειδητοποιεί τη διαφορά στη λήψη αποφάσεων υπό καθεστώς βεβαιότητας και υπό καθεστώς αβεβαιότητας.
- Να κατανοεί της θεωρία αναμενόμενης χρησιμότητας και τους περιορισμούς της.
- Να κατανοεί πως η αποστροφή του επενδυτή στον κίνδυνο μπορεί να ποσοτικοποιηθεί.

- Να διακρίνει πως ορίζεται και πως μεταβάλλεται το αποτελεσματικό σύνορο ανάλογα με τις υποθέσεις.
- Να κατανοεί πως ορίζεται και πως επιλέγεται το βέλτιστο χαρτοφυλάκιο για τον επενδυτή ανάλογα με τη στάση του απέναντι στον κίνδυνο.
- Να διακρίνει τις διαφορές ανάμεσα στα υποδείγματα ισορροπίας και στα υποδείγματα εξισορροπητικής κερδοσκοπίας.
- Να εξοικειωθεί με τη χρήση υποδειγμάτων αποτίμησης περιουσιακών στοιχείων.
- Να αντιληφθεί την έννοια της πληρότητας των αγορών.
- Να συνειδητοποιεί τις διαφορές ανάμεσα στο χρηματοοικονομικό μοντέλο μίας περιόδου και το μοντέλο πολλαπλών περιόδων.
Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των κατάλληλων εργαλείων και των απαραίτητων τεχνολογιών.
- Λήψη αποφάσεων.
- Σχεδιασμός και διαχείριση επενδυτικών στρατηγικών.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Αυτόνομη κριτική σκέψη.

Τρόπος αξιολόγησης

Η αξιολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια γραπτή τελική εξέταση, η οποία πραγματοποιείται κατά τη διάρκεια της εξεταστικής περιόδου του τμήματος. Οι ερωτήσεις/ασκήσεις προέρχονται αποκλειστικά από το υλικό που περιλαμβάνεται στις διαλέξεις.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Danthine, J. and Donaldson, J. (2014). **Intermediate Financial Theory (3rd Edition)**, Elsevier,

Pennacchi, G. (2008). **Theory of Asset Pricing**, Pearson Addison Wesley,

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Cochrane, J.H. (2009). **Asset Pricing (Revised Edition)**, Princeton University Press, USA.

Copeland, T., Weston, J. and Shastri, K. (2005). **Financial Theory and Corporate Policy**, Addison-Wesley Publishing Company,

(2023). **Σημειώσεις διδάσκουσας**, Ρέθυμνο.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Λήψη Αποφάσεων υπό Καθεστώς Αβεβαιότητας
Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ. 3, Pennacchi, κεφ.1.

- Διαδικασία λήψης αποφάσεων: Η διαφορά ανάμεσα σε συνθήκες βεβαιότητας και αβεβαιότητας.
- Αξιώματα συμπεριφοράς επενδυτή.
- Θεμελίωση της συνάρτησης αναμενόμενης χρησιμότητας κατά von Neumann-Morgenstern.
- Απόδειξη θεωρήματος αναμενόμενης χρησιμότητας.

2η Εβδομάδα: Αποστροφή στον Κίνδυνο

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ. 3-4, Pennacchi, κεφ.1.

- Ορισμός της αποστροφής στον κίνδυνο και η ανισότητα του Jensen.
- Συνάρτηση χρησιμότητας και στάση του επενδυτή απέναντι στον κίνδυνο (risk averse, risk lover, risk neutral).
- Ισοδύναμο βεβαιότητας και ασφάλιστρο κινδύνου.
- Δείκτες μέτρησης της αποστροφής στον κίνδυνο κατά Arrow-Pratt: Απόλυτη (ARA) και σχετική αποστροφή (RRA) στον κίνδυνο.

3η Εβδομάδα: Στοχαστική Κυριαρχία

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ. 4

- Στοχαστική κυριαρχία πρώτου βαθμού: Ορισμός, απόδειξη, επαρκείς και αναγκαίες συνθήκες.
- Στοχαστική κυριαρχία δευτέρου βαθμού: Ορισμός, απόδειξη, επαρκείς και αναγκαίες συνθήκες.

4η Εβδομάδα: Επιλογή Χαρτοφυλακίου

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ. 5

- Αποστροφή στον κίνδυνο, επίπεδο πλούτου και επιλογή χαρτοφυλακίου: Θεωρήματα κατά

Arrow για την επένδυση στο περιουσιακό στοιχείο με κίνδυνο ανάλογα με το αν η απόλυτη/σχετική αποστροφή στον κίνδυνο αυξάνεται (IARA/IRRA), μειώνεται (DARA/DRRA) ή μένει σταθερή (CARA/CRRA) σε σχέση με το επίπεδο πλούτου.

- Αποστροφή στον κίνδυνο και επίπεδο αποταμίευσης: Θεώρημα κατά Rothschild and Stiglitz. Η έννοια της σύνεσης (prudence).
- Το πρόβλημα επιλογής χαρτοφυλακίου και αποταμίευσης.

5η Εβδομάδα: Επιλογή Χαρτοφυλακίου: Θεωρία κατά Markowitz (Α' Μέρος)

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ.6, Pennacchi, κεφ.2, Cochrane, κεφ.5

- Το πρόβλημα επιλογής χαρτοφυλακίου υπό τους περιορισμούς της ανάλυσης μέσου-διακύμανσης (mean-variance analysis).
- Υποθέσεις σχετικά με τις προτιμήσεις του επενδυτή και τις αποδόσεις των περιουσιακών στοιχείων.
- Καμπύλες αδιαφορίας ανάλογα με τη στάση του επενδυτή απέναντι στον κίνδυνο.
- Οφέλη διαφοροποίησης χαρτοφυλακίου και αποτελεσματικό σύνορο (efficient frontier).

6η Εβδομάδα: Εβδομάδα: Επιλογή Χαρτοφυλακίου: Θεωρία κατά Markowitz (Β' Μέρος)

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ.6, Pennacchi, κεφ.2, Cochrane, κεφ.5

- Θεώρημα διαχωρισμού (Two-fund or Separation theorem).
- Αποτελεσματικό σύνορο στην περίπτωση ύπαρξης αξιογράφου χωρίς κίνδυνο.
- Επιλογή βέλτιστου χαρτοφυλακίου.

7η Εβδομάδα: Το Υπόδειγμα Αποτίμησης Περιουσιακών Στοιχείων (Capital Asset Pricing Model, CAPM)

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ.8, Pennacchi, κεφ.3, Cochrane, κεφ.9

- Υποθέσεις του υποδείγματος.
- Χαρακτηριστικά του χαρτοφυλακίου επαφής (tangency portfolio).
- Ισορροπία της αγοράς: Απόδειξη του υποδείγματος.
- Συντελεστής βήτα.

8η Εβδομάδα: Το Υπόδειγμα Αποτίμησης του Καταναλωτή (Consumption-CAPM)

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ.10, Pennacchi, κεφ.4, Cochrane, κεφ.1-2

- Κατανάλωση, αποταμίευση και επιλογή χαρτοφυλακίου.
- Ισορροπία της αγοράς: Απόδειξη του υποδείγματος.
- Ορισμός του στοχαστικού συντελεστή προεξόφλησης.

- Οριακός λόγος υποκατάστασης και στοχαστικός συντελεστής προεξόφλησης.
 - Σχέση μεταξύ CAPM και CCAPM.
-

9η Εβδομάδα: Θεωρία Τιμολόγησης Εξισορροπητικής Κερδοσκοπίας (Arbitrage Pricing Theory, APT)

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ.14, Pennacchi, κεφ.3, Cochrane, κεφ.9

- Εξισορροπητική κερδοσκοπία (arbitrage): Ορισμός και διάφορες μορφές.
 - Υποθέσεις και απόδειξη υποδείγματος APT.
 - Σχέση μεταξύ CAPM και APT.
-

10η Εβδομάδα: Πλήρεις Αγορές (Complete Markets)

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Danthine & Donaldson, κεφ. 9 και 11, Pennacchi, κεφ.4

- Υποθέσεις για πληρότητα των αγορών.
 - Arrow-Debreu αξιόγραφα.
 - Μέτρο πιθανότητας ουδέτερο στον κίνδυνο (risk neutral probability measure).
 - Αποτίμηση κατά Arrow και Debreu κάτω από τις υποθέσεις για πληρότητα των αγορών και μη ύπαρξης ευκαιριών για εξισορροπητική κερδοσκοπία.
-

11η Εβδομάδα: Το Χρηματοοικονομικό Μοντέλο Πολλαπλών Περιόδων

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Pennacchi, κεφ.5

- Διαφορές μεταξύ του χρηματοοικονομικού μοντέλου μίας περιόδου και πολλαπλών περιόδων.
 - Το πρόβλημα επιλογής χαρτοφυλακίου και επιπέδου κατανάλωσης για πολλαπλές περιόδους.
 - Συνάρτηση αναμενόμενης χρησιμότητας και η δυναμική του τελικού πλούτου.
 - Επίλυση του μοντέλου (backward dynamic programming).
-

12η Εβδομάδα: Υποδείγματα Αποτίμησης Αξιόγραφων Πολλαπλών Περιόδων

Σημειώσεις της διδάσκουσας, Pennacchi, κεφ.6

- Στοχαστικός συντελεστής προεξόφλησης.
 - Υποδείγματα ισορροπίας αντιπροσωπευτικού επενδυτή (representative agent).
-

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΚΥΜΑΝΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ - ΟΙΚ3117

Σκοπός Μαθήματος

Στόχος αυτών των διαλέξεων είναι να παρουσιάσει τα βασικά εργαλεία ανάλυσης των μακροοικονομικών διακυμάνσεων και οικονομικών πολιτικών κάνοντας χρήση αυτών των εργαλείων σε ένα αριθμό σημαντικών θεμάτων που έχουν ανακύψει στη παρούσα περίοδο. Θα εξετάσουμε πως διαδίδονται οι υφέσεις και οι κρίσεις. Τι μέσα χρησιμοποιούν οι Κεντρικές Τράπεζες και οι Κυβερνήσεις ώστε να τονώσουν την οικονομική δραστηριότητα όταν η ιδιωτική ζήτηση είναι ανεπαρκής. Θα εξετασθεί η αποτελεσματικότητα της Νομισματικής Πολιτικής μετά την Μεγάλη Ύφεση των ημερών μας και πως οι σύγχρονες οικονομίες θα ξεφύγουν από την ατελείωτη «παγίδα ρευστότητας». Σε αυτή την περίπτωση θα εξετασθεί ο ρόλος των «μη συμβατικών οικονομικών πολιτικών» για την επίτευξη της πλήρους απασχόλησης. Επιπλέον, θα εξετασθεί κατά πόσον η ευκαμψία των τιμών είναι επιθυμητή κατά την διάρκεια των οικονομικών κρίσεων. Ποια θα πρέπει να είναι η ενδεδειγμένη αντίδραση των ασκούντων την οικονομική πολιτική και πως θα αντιδράσουν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις. Τα θέματα αυτά θα εξεταστούν σε αυτές τις διαλέξεις.

Διδάσκοντες

Αποστολάκης Γεώργιος

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

https://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=131

Απαιτούμενες γνώσεις

Νομισματική Θεωρία I (ΟΙΚ3109), Μακροοικονομική Θεωρία III (ΟΙΚ2004), Προχωρημένη Μακροοικονομική (ΟΙΚ3112).

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση και η ερμηνεία των σύγχρονων οικονομικών φαινομένων διευρύνοντας τις γνώσεις του με πρόσφατα εργαλεία και θεωρίες της Μακροοικονομικής. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής/φοιτήτρια θα είναι σε θέση να γνωρίζει και να αναλύει τα εξής:

- Να κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο προσδιορίζονται ταυτοχρόνως η παραγωγή, η απασχόληση, ο πληθωρισμός και τα επιτόκια στο πλαίσιο της «Νέας Κεϋνσιανής» ανάλυσης
- Να κατανοεί τον προσδιορισμό και το ρόλο της Συνολικής Ζήτησης.
- Να κατανοεί τον προσδιορισμό και το ρόλο της Συνολικής Προσφοράς.
- Τη Γενική Μακροοικονομική Ισορροπία και την μετάδοση των Μακροοικονομικών Διαταραχών.
- Να κατανοεί τον ρόλο άσκησης της Νομισματικής Πολιτικής.
- Να κατανοεί τον ρόλο άσκησης της Δημοσιονομικής Πολιτικής.
- Να γνωρίζει την άσκηση μη συμβατικών οικονομικών πολιτικών
Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Λήψη αποφάσεων.
- Προαγωγή ικανότητας για επιστημονική αφαίρεση.

- Προαγωγή επαγωγικής σκέψης.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Αυτόνομη εργασία.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική γραπτή αξιολόγηση κατά τη διάρκεια της κανονικής και επαναληπτικής εξεταστικής περιόδου του Τμήματος Οικονομικών Επιστημών.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Edouard Challe (2023). **Οικονομικές Διακυμάνσεις και Μακροοικονομική Πολιτική**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Romer, D. (2019). **Advanced Macroeconomics (5th edition)**, McGraw-Hill, Berkeley, USA.

A. Βαρουδάκης – Μ. Σιδηρόπουλος (2021). **Η Μακροοικονομία στην Πράξη**, Gutenberg, Αθήνα.

(2023). **Σημειώσεις διδάσκοντα (στα Αγγλικά) στο moodle...**

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγικές Έννοιες στη Μέτρηση των Πραγματικών Επιχειρηματικών Κύκλων στα πλαίσια της Μακροοικονομικής Ανάλυσης

2η Εβδομάδα: Συνολική Ζήτηση I

3η Εβδομάδα: Συνολική Ζήτηση II

4η Εβδομάδα: Συνολική Προσφορά I

5η Εβδομάδα: Συνολική Προσφορά II

6η Εβδομάδα: Γενική Ισορροπία και Διάχυση των
Μακροοικονομικών Διαταραχών

7η Εβδομάδα: Ο Ρόλος της Νομισματικής Πολιτικής I

8η Εβδομάδα: Ο Ρόλος της Νομισματικής Πολιτικής II

9η Εβδομάδα: Δημοσιονομική Πολιτική

10η Εβδομάδα: Η Παγίδα Ρευστότητας

11η Εβδομάδα: Μη Συμβατικές Νομισματικές Πολιτικές

12η Εβδομάδα: Δημοσιονομική Πολιτική και Διαρθρωτικές Αλλαγές
στην Παγίδα Ρευστότητας

13η Εβδομάδα: Επανάληψη, Κατευθυντήριες Οδηγίες για τις Γραπτές
Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Η δημιουργία μιας νομισματικής ένωσης αποσκοπεί στην εξασφάλιση της ευημερίας, της σταθερότητας και της ανάπτυξης στα κράτη-μέλη της. Ωστόσο, το παράδειγμα της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) δείχνει ότι η επίτευξη των παραπάνω στόχων είναι αμφίβολη, ιδιαίτερα κατά την παρουσία αρνητικών διαταραχών. Ο στόχος του παρόντος μαθήματος είναι η ανάλυση των προϋποθέσεων και των συνθηκών που είναι απαραίτητες για την ομαλή λειτουργία μιας νομισματικής ένωσης. Συγκεκριμένα, αντικείμενο μελέτης του πρώτου μέρους του μαθήματος είναι η ανάλυση κόστους και οφέλους μιας νομισματικής ένωσης, η κατάλληλη διαχείριση διαταραχών σε μια νομισματική ένωση, η κριτική στη θεωρία των άριστων νομισματικών περιοχών και η ανάλυση των προβλημάτων των ατελών νομισματικών ενώσεων. Το δεύτερο μέρος του μαθήματος επικεντρώνεται στην ανάλυση της Ευρωπαϊκής Νομισματικής Ένωσης και κυρίως στα στάδια εξέλιξής της, στην άσκηση της μακροοικονομικής πολιτικής και στις προοπτικές της.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/course/view.php?id=52

Απαιτούμενες γνώσεις

Η κατανόηση της ύλης των μαθημάτων Μακροοικονομική Θεωρία I (ΟΙΚ1002) και II (ΟΙΚ2001) και η εξοικείωση με στοιχειώδεις μαθηματικές έννοιες είναι χρήσιμη για την κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να κατανοεί τον τρόπο με τον οποίο λειτουργούν οι νομισματικές ενώσεις.
- Να αντιλαμβάνεται τα οφέλη και τα κόστη για τις χώρες - μέλη.
- Να κατανοεί τα προβλήματα των διαφόρων μορφών νομισματικών ενώσεων.
- Να αντιλαμβάνεται τον τρόπο διαχείρισης των διαταραχών και τον διαφορετικό αντίκτυπο αυτών στις χώρες - μέλη.
- Να κατανοεί τα στάδια δημιουργίας της ΟΝΕ της Ευρώπης και να αναγνωρίζει τις ιδιομορφίες της.
- Να αναπτύσσει κριτική σκέψη σχετικά με την αποτελεσματικότητα των νομισματικών ενώσεων και ιδιαίτερα της ΟΝΕ.
- Να κατανοεί τα διάφορα θέματα μακροοικονομικής πολιτικής στα πλαίσια της ΟΝΕ. Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:
- Λήψη αποφάσεων.
- Προαγωγή ικανότητας για επιστημονική αφαίρεση.
- Προαγωγή επαγωγικής σκέψης.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Αυτόνομη εργασία.
- Άσκηση κριτικής και αυτοκριτικής.

Τρόπος αξιολόγησης Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια γραπτή εξέταση, η οποία πραγματοποιείται την εξεταστική περίοδο του Ιανουαρίου.

Φροντιστηριακά μαθήματα Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο De Grauwe, P. (2008). **Τα Οικονομικά της Νομισματικής Ένωσης**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Συμπληρωματική βιβλιογραφία Μούσης, Ν. (2008). **Ευρωπαϊκή Ένωση: Δίκαιο, Οικονομία και Πολιτική**, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα.

Baldwin, R. και Wyplosz, C. (2016). **Τα Οικονομικά της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης**, Εκδόσεις Τζιόλα, Θεσσαλονίκη.

Taylor, P. (2010). **Το Αβέβαιο Μέλλον της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης**, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	39	0	111	150

Διαλέξεις 1η Εβδομάδα: Το Κόστος του Κοινού Νομίσματος
De Grauwe, Κεφ. 1

- Θεωρία άριστων νομισματικών περιοχών.
 - Συμμετρικές και ασύμμετρες διαταραχές.
 - Ανομοιογένεια κρατών-μελών.
-

2η Εβδομάδα: Κριτική στη Θεωρία Άριστων Νομισματικών Περιοχών De Grauwe, Κεφ. 2

- Διαφορετικά χαρακτηριστικά των κρατών-μελών.
 - Ονομαστικές και πραγματικές υποτιμήσεις.
 - Υπόδειγμα Barro-Gordon.
 - Άριστη σταθεροποιητική πολιτική.
 - Αναθεώρηση του Mundell.
-

3η Εβδομάδα: Τα Οφέλη του Κοινού Νομίσματος De Grauwe, Κεφ. 3

- Άμεσα οφέλη.
 - Έμμεσα οφέλη.
 - Οφέλη ευημερίας.
-

4η Εβδομάδα: Σύγκριση Κόστους και Οφέλους (Μέρος Α\')

De Grauwe, Κεφ. 4

- Μονεταριστική Άποψη.
 - Κεϋνσιανή Άποψη.
-

5η Εβδομάδα: Σύγκριση Κόστους και Οφέλους (Μέρος Β\')

De Grauwe, Κεφ. 4

- Η Άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
 - Η Άποψη του Krugman.
-

6η Εβδομάδα: Ατελείς Νομισματικές Ενώσεις

De Grauwe, Κεφ. 5

- Το Πρόβλημα της Αξιοπιστίας.
 - Το Πρόβλημα του n-1.
-

7η Εβδομάδα: Μετάβαση προς μια Νομισματική Ένωση

De Grauwe, Κεφ. 6

- Αναγκαιότητα Κριτηρίων Σύγκλισης.
 - Τεχνικά Προβλήματα.
-

8η Εβδομάδα: Ευρωπαϊκή Οικονομική και Νομισματική Ένωση

Μούσης, Κεφ. 7

- Λόγοι δημιουργίας της ΟΝΕ.
- Στάδια εξέλιξης της ΟΝΕ.

- Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα.
 - Μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών.
 - Συνθήκη του Μάαστριχτ.
-

9η Εβδομάδα: Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

De Grauwe, Κεφ. 7

- Θεσμικό πλαίσιο.
 - Ανεξαρτησία.
 - Συντηρητική Κεντρική Τράπεζα.
 - Εποπτεία.
-

10η Εβδομάδα: Νομισματική Πολιτική και ΟΝΕ

De Grauwe, Κεφ. 8

- Ασύμμετρες διαταραχές.
 - Άριστες νομισματικές περιοχές.
 - Η στρατηγική της ΕΚΤ.
 - Τα μέσα άσκησης πολιτικής της ΕΚΤ.
-

11η Εβδομάδα: Δημοσιονομική Πολιτική και ΟΝΕ

De Grauwe, Κεφ. 9

- Δημοσιονομική πολιτική σε άριστες νομισματικές περιοχές.
 - Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού.
 - Δημοσιονομική πειθαρχία.
 - Σύμφωνα σταθερότητας.
-

12η Εβδομάδα: Νομισματική Ένωση και Χρηματαγορές

De Grauwe, Κεφ. 10

- Ενοποίηση αγοράς ομολόγων.
 - Ενοποίηση αγοράς μετοχών.
 - Ενοποίηση τραπεζικού συστήματος.
 - Αναγκαιότητα ενοποίησης.
-

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

Σκοπός Μαθήματος

Σκοπός του είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές την μεθοδολογία προσέγγισης και τα εργαλεία ανάλυσης της λειτουργίας των σύγχρονων αγορών εργασίας σε ένα σύγχρονο διεθνές πλαίσιο. Το γνωστικό περιεχόμενο αφορά, κατ' αρχήν, τον προσδιορισμό μισθών και απασχόλησης, κάτω από εναλλακτικές υποθέσεις για την δομή και το θεσμικό πλαίσιο-συνδυαστικά- των αγορών εργασίας και προϊόντος, καθώς και ειδικότερα θέματα (υπερωριακές αμοιβές, προγράμματα πρόνοιας και συνταξιοδότησης, ελαστικές μορφές εργασίας, ελάχιστοι μισθοί και επιδόματα ανεργίας, διακρίσεις στην αγορά εργασίας, κ.α). Η μαθησιακή κάλυψη των γνωστικών αυτών στοιχείων είναι απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου, στη συνέχεια του μαθήματος, να θεμελιωθεί επαρκώς η μακροοικονομική διάσταση της αγοράς εργασίας και να προσεγγισθούν με τον δέοντα ρεαλισμό θέματα ανεργίας και πληθωρισμού.

Ηλεκτρονική σελίδα μαθήματος

http://econservices.soc.uoc.gr/econ_classes/enrol/index.php?id=40

Απαιτούμενες γνώσεις

Επαρκής γνώση βασικής μικροοικονομικής και μακροοικονομικής και στοιχειώδεις δεξιότητες διαφορικού λογισμού και διαγραμματικής ανάλυσης.

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής θα είναι σε θέση να:

- Ερμηνεύουν την λειτουργία των σύγχρονων αγορών εργασίας, να αναγνωρίζουν και κατηγοριοποιούν τα θεσμικά τους χαρακτηριστικά και να συσχετίζουν τα τελευταία με τα τυποποιημένα γεγονότα.
- Συνδυάζουν τους ορισμούς και τις βασικές έννοιες με τα εργαλεία και την μεθοδολογία ανάλυσης προκειμένου να μεταβαίνουν επιτυχώς από την θεωρία στην πράξη και να αξιολογούν και σχεδιάζουν πολιτικές στην αγορά εργασίας.
- Θεμελιώνουν και εξειδικεύουν συναρτήσεις ζήτησης και προσφοράς εργασίας συνεπείς με τη θεωρία παραγωγής και κόστους και τη θεωρία χρησιμότητας, αντίστοιχα.
- Αναγνωρίζουν, περιγράφουν συσχετίζουν και ερμηνεύουν τις συνθήκες ανταγωνισμού (Τέλεια ανταγωνισμός – Μονοπώλιο - Ολιγοπώλιο, Μονοψώνιο-Ολιγοψώνιο) συνδυαστικά στις αγορές εργασίας και προϊόντος, και να αξιολογούν τα σχετικά αποτελέσματα.
- Να πραγματεύονται στη βάση της οικονομικής θεωρίας ειδικά θέματα που σχετίζονται με την αγορά εργασίας: Κοινωνικής Πολιτικής, Διακρίσεων, Μισθών Αποτελεσματικότητας κ.α.
- Αναγνωρίζουν, περιγράφουν συσχετίζουν, ερμηνεύουν και αξιολογούν τους στόχους, τον οικονομικό χαρακτήρα, τη μορφή, και τα οικονομικά αποτελέσματα της λειτουργίας και αλληλεπίδρασης των Εργατικών και Εργοδοτικών οντοτήτων και Ενώσεων, και της διάρθρωσης των Συλλογικών Διαπραγματεύσεων, σε τοπικό, κλαδικό, εθνικό και διεθνικό επίπεδο.
- Να συσχετίζουν επαρκώς και να ανάγουν συνελώς τις Μικροοικονομικές και Θεσμικές διαστάσεις της Αγοράς Εργασίας με τη Μακροοικονομική της Ανοικτής Οικονομίας, και να αξιολογούν τα σχετικά αποτελέσματα.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσουν οι φοιτητές με την ολοκλήρωση του μαθήματος είναι:

- Αναζήτηση, ανάλυση και σύνθεση δεδομένων και πληροφοριών με τη χρήση των απαραίτητων δεξιοτήτων/τεχνολογιών.
- Λήψη αποφάσεων.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

Τρόπος αξιολόγησης

Η βαθμολόγηση του μαθήματος βασίζεται σε μια τελική εξέταση, η οποία πραγματοποιείται κατά την διάρκεια της εκάστοτε εξεταστικής περιόδου του τμήματος. Οι ερωτήσεις/ασκήσεις (συνήθως με την μορφή ερωτημάτων πολλαπλής επιλογής) προέρχονται αποκλειστικά από το υλικό που περιλαμβάνεται στις διαλέξεις.

Φροντιστηριακά μαθήματα

Δεν υπάρχουν.

Βασικό εγχειρίδιο

Ehrenberg, R. και Smith, R. (2017). **Οικονομικά της Εργασίας, Σύγχρονη Προσέγγιση στη Θεωρία και τη Δημόσια Πολιτική**, Broken Hill Publishers, Λευκωσία.

Λιανός Θ. και Νταούλη-Ντεμούση Θ. (1998). **Οικονομική της Εργασίας**, Εκδόσεις Μπένου, Αθήνα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)

Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
39	0	111	150

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα: Εισαγωγή

- Ορισμοί, βασικές έννοιες και μεθοδολογία.

2η Εβδομάδα: Προσφορά Εργασίας 1

- Θεμελίωση και ανάλυση της προσφοράς εργασίας.

3η Εβδομάδα: Προσφορά Εργασίας 2

- Εξειδικεύσεις της προσφοράς εργασίας.
 - Ειδικά θέματα της προσφοράς εργασίας.
-

4η Εβδομάδα: Εφαρμογές της Ανάλυσης Προσφοράς Εργασίας

- Υποδείγματα Συνταξιοδότησης.
 - Προγράμματα Κοινωνικής Πολιτικής.
-

5η Εβδομάδα: Ζήτηση Εργασίας 1

- Θεωρία παραγωγής/κόστους και ζήτηση εργασίας.
 - Εξειδικεύσεις της ζήτησης εργασίας.
-

6η Εβδομάδα: Ζήτηση Εργασίας 2

- Ειδικά θέματα της ζήτησης εργασίας.
 - Τριβές στην Αγορά Εργασίας.
-

7η Εβδομάδα: Η Βασική Μικροοικονομική Προσδιορισμού Μισθών και Απασχόλησης

- Τέλειος ανταγωνισμός στις αγορές εργασίας και προϊόντος.
 - Μονοπώλιο στην αγορά εργασίας ή/και στην αγορά προϊόντος.
 - Μονοψώνιο στην αγορά εργασίας.
 - Διμερές μονοπώλιο-εισαγωγή στις συλλογικές διαπραγματεύσεις.
-

8η Εβδομάδα: Εργατικές Ενώσεις και Συλλογικές Διαπραγματεύσεις 1

- Εργατικές ενώσεις, Επιχειρήσεις, Εργοδοτικές Οργανώσεις, και Συλλογικές Διαπραγματεύσεις.
 - Διαπραγματεύσεις με «διευθυντικό δικαίωμα».
-

9η Εβδομάδα: Εργατικές Ενώσεις και Συλλογικές Διαπραγματεύσεις 2

- Αποτελεσματικές Διαπραγματεύσεις.
 - Επιδράσεις των εργατικών ενώσεων και των συλλογικών διαπραγματεύσεων σε μισθούς και απασχόληση.
 - Εργατικές Ενώσεις/Συλλογικές Διαπραγματεύσεις και Μακροοικονομική.
-

10η Εβδομάδα: Ειδικά Θέματα των Οικονομικών της Εργασίας 1

- Κινητικότητα/Μετανάστευση των Εργαζομένων.
 - Διακρίσεις στην Αγορά Εργασίας.
-

11η Εβδομάδα: Ειδικά Θέματα των Οικονομικών της Εργασίας 2

- Ανισότητα/Ισοδυναμία Αμοιβών.

- Επιδράσεις του Διεθνούς Εμπορίου και της Παγκοσμιοποίησης στην Αγορά Εργασίας.

12η Εβδομάδα: Η Μακροοικονομική Θεώρηση της Αγοράς Εργασίας

- Ανεργία/Απασχόληση και Πληθωρισμός.

13η Εβδομάδα: Επανάληψη και Προετοιμασία για τις Τελικές Εξετάσεις

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ ΙΙ - ΟΙΚ4106

Σκοπός Μαθήματος Ο βασικός στόχος της Οικονομικής Μεγένθυσης ΙΙ είναι η εξοικείωση των φοιτητών με τα σύγχρονα υποδείγματα οικονομικής μεγένθυσης και η κριτική θεώρηση των υποδειγμάτων αυτών.
Το σεμινάριο διεκπεραιώνεται σε **δεκατρείς (13)** εβδομάδες συναντήσεων. Η παρακολούθηση των συναντήσεων είναι **υποχρεωτική** για τους φοιτητές του σεμιναρίου.

Διδάσκοντες Καλαϊτζιδάκης Παντελής

Απαιτούμενες γνώσεις Μαθηματικά Ι (ΟΙΚ1001), Μακροοικονομική Θεωρία Ι (ΟΙΚ1002), Μακροοικονομική Θεωρία ΙΙ (ΟΙΚ2001), Μακροοικονομική Θεωρία ΙΙΙ (ΟΙΚ2004), Οικονομική Μεγένθυση Ι (ΟΙΚ3110),

Μαθησιακά Αποτελέσματα και Γενικές Ικανότητες

Με την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου ο/η φοιτητής/τρια θα είναι σε θέση να εκτελεί τα εξής:

- Να κατανοεί τους στόχους των θεωρητικών υποδειγμάτων οικονομικής μεγένθυσης, την επίλυση αυτών και τη μεθοδολογία εκτίμησης τους.
- Να αξιολογεί την επιτυχία των υποδειγμάτων αυτών στην εξήγηση της οικονομικής μεγένθυσης.
- Να εντοπίζει ενδιαφέροντα ζητήματα στο πεδίο της οικονομικής μεγένθυσης που χρήζουν περαιτέρω έρευνας.
- Να διαμορφώνει ένα πλαίσιο (θεωρητική διερεύνηση, εμπειρικό έλεγχο) των ζητημάτων αυτών.

Οι γενικές ικανότητες που θα αποκτήσει ο/η φοιτητής/τρια με την ολοκλήρωση του σεμιναρίου είναι:

- Λήψη αποφάσεων.
- Προαγωγή ικανότητας για επιστημονική αφαίρεση.
- Προαγωγή επαγωγικής σκέψης.
- Προσαρμογή σε νέες καταστάσεις.
- Αυτόνομη εργασία.
- Παραγωγή νέων ερευνητικών ιδεών.

Τρόπος αξιολόγησης Η αξιολόγηση των φοιτητών θα γίνεται **συνδυαστικά**. Αξιολογείται η παρουσίαση μέρους της εργασίας στο αμφιθέατρο καθώς και η γραπτή εργασία που παραδίδεται στον διδάσκοντα.

Οδηγίες για την Εργασία:

- Οδηγίες για την δομή της εργασίας θα παρέχονται από τον διδάσκοντα.

Φόρτος εργασίας εξαμήνου (σε ώρες)	Διαλέξεις	Φροντιστήρια	Αυτοτελής μελέτη	Σύνολο
	52	0	93	145

Διαλέξεις

1η Εβδομάδα Συναντήσεων:

2η Εβδομάδα Συναντήσεων:

3η Εβδομάδα Συναντήσεων:

4η Εβδομάδα Συναντήσεων:

5η Εβδομάδα Συναντήσεων:

6η Εβδομάδα Συναντήσεων:

7η Εβδομάδα Συναντήσεων:

8η Εβδομάδα Συναντήσεων:

9η Εβδομάδα Συναντήσεων:

10η Εβδομάδα Συναντήσεων:

11η Εβδομάδα Συναντήσεων:

12η Εβδομάδα Συναντήσεων:

13η Εβδομάδα Συναντήσεων:
